

**T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN SOSYAL KULÜP
ÇALIŞMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cengiz VURAL

**İstanbul
Mayıs - 2018**

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN SOSYAL KULÜP
ÇALIŞMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cengiz VURAL

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Demet ZAFER GÜNEŞ

İstanbul
Mayıs - 2018

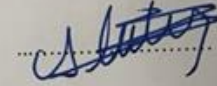
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

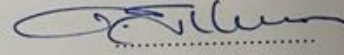
Başkan Dr. Öğr. Üyesi Demet ZAFER GÜNEŞ (Danışman)

Üye Dr. Öğr. Üyesi Nüket AFAT

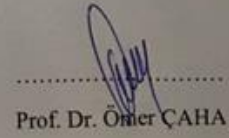

Üye Dr. Öğr. Üyesi Erhan ALABAY

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Ömer ÇAHA

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Öğretmen ve Yöneticilerin Sosyal Kulüplere Yönelik Tutumları” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Cengiz VURAL

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın amacı, yönetici ve farklı kulüpleri çalıştıran öğretmenlerin görüşlerinin alınarak bu görüşler arasındaki farklı veya benzer durumların ortaya çıkarılıp değişkenler üzerine analiz yapılması amaçlanmıştır.

Eğitim yaşamı boyunca devam eden bir süreç değil yaşamın ta kendisidir. Sınıf içerisinde edinilmeyen birçok kazanım sosyal kulüp faaliyetleriyle tamamlanır. Arkadaşlarıyla sağlıklı ilişkiler edinmiş, bireysel gelişimini tamamlamış, yeteneklerinin farkında, sosyalleşmiş, çevresine saygılı, zamanını etkin kullanabilen, serbest zamanlarını kendisini gerçekleştirme konusunda planlı faaliyetlerle değerlendiren, bireyleri topluma kazandırdığımızı görmek yönetici ve öğretmenler olarak hepimizi sevindirecektir.

Danışmanlığı süresince yol gösterici rehberliği ile yardımcı olan danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Demet ZAFER GÜNEŞ'E; Araştırmaya görüşlerini samimiyetle belirten, yönetici ve öğretmen arkadaşlarıma; yüksek lisansa başlama ve tez sürecinde birlik ve beraberlik ve arkadaşlıklarıyla sürecin pozitif geçmesini sağlayan yüksek lisans sınıf arkadaşlarıma; tez öğrenimim süresince kendilerine çok fazla vakit ayıramasam da gösterdikleri sabır ve anlayışları için sevgili eşim Selma VURAL ve oğlum Memik Çağrı VURAL'A; varlıklarını her zaman yanımda hissettiğim annem ve rahmetli babama;

En içten duygularıyla teşekkür eder, şükranlarımı sunarım...

Cengiz VURAL

ÖZET

ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN SOSYAL KULÜP ÇALIŞMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI

Cengiz VURAL

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Demet ZAFER GÜNEŞ

Mayıs – 2018, 91+X Sayfa

Bu araştırmanın amacı, okullarda yönetici ve öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Araştırma karma model olup; nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, nicel bölümde, Tekirdağ ili Çerkezköy ve Kapaklı ilçelerinde görev yapan resmi ortaokul ve liselerde eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştiren 382 kadın, 218 erkek olmak üzere toplam 600 öğretmen ve yönetici, nitel verilerde; 110 kadın, 98 erkek olmak üzere 208 öğretmen oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak nicel bölümün ilk bölümünde öğretmen ve yöneticilere ilişkin bazı kişisel bilgiler (yaş, cinsiyet, çalıştığı okulun türü, kıdem, medeni hal, eğitim durumu, görev, sosyal kulüp çalıştırma süresi, çalıştırılan sosyal kulüp sayısı, kıdem, bulunulan okulda çalışma süresi ve bulunulan okulun imkânlarına dair kanaati) sorulmuştur. İkinci bölümde ise ‘Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Öğretmen Tutumları Ölçeği’nden faydalanılmıştır. Likert tipi ölçekte toplam 41 madde yer almıştır. Üçüncü nitel bölümde ise; yönetici ve öğretmenlere 1 adet ‘Öğrencilerin yapılan çalışmalara ilişkin katılımlarını yeterli buluyor musunuz? Neden?’ şeklinde yapılandırılmış görüşme formu sorusu yöneltilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, mann-whitney u ve kruskal wallis testi analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

Araştırma sonucunda nicel verilerde öğretmenlerin cinsiyet ve eğitim durumu değişkenlerine göre fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaş değişkenine göre sosyal katkı, işlevsellik kaybı ve öğrenci katılımı, medeni hal değişkenine göre işlevsellik kaybı ve öğrenci katılımı, okul türü değişkenine işlevsellik kaybı, görev türü- çalıştırılan kulüp yılı değişkenlerine göre sosyal katkı ve öğretmen istekliliği, çalıştırılan kulüp sayısı, kıdem, çalışma süresi değişkenlerine göre öğrenci katılımı, okulun imkânlarına dair kanaat değişkenine göre öğretmen istekliliği ve işlevsellik kaybı alt boyutlarında, fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yöneticilerin yaş, eğitim durumu, görev türü, kulüp çalıştırma yılı, çalıştırılan kulüp sayısı, kıdem, çalışma süresi ve imkân kanaati değişkenine göre fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Cinsiyet değişkenine göre fark işlevsellik kaybı alt boyutunda, medeni hal değişkenine göre öğretmen istekliliği ve öğrenci katılımı boyutunda, okul türü değişkenine göre işlevsellik kaybı alt boyutunda, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Nitel verilerde; çalışmalarını yeterli gören öğretmenlerin; sosyal kulüpler okulda, ailede ve yaşanan çevrede yapılan etkinlikler gerçekleştiğinden yapılan bu çalışmaların amacına ulaşmasında okul, veli ve çevre işbirliğinin sağlanması, faaliyetlerin öğrenci ve çevrenin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre planlanması, çalışmalara tüm paydaşların destek olması, öğrenci motivini artırma, yeterli zaman ayırma ve hizmet içi seminerlerle ve eğitimler ile çalışmalarını yeterli gördükleri sonucunu ortaya koymuştur. Çalışmaları yeterli görmeyen öğretmenlerin ise; sosyal kulüp faaliyetlerinde müfredat yükünün fazla olması sebebiyle öğrencilerin ilgi göstermediği ve yeterli düzeyde katılmadıkları; öğrencilere faaliyetlere not verilmesiyle çalışmalara gönüllü katılım sağlanmadığı, okul idaresinin destek vermediği, yeterli tanıtım ve yönlendirmenin yapılmadığı, faaliyetlerin birkaç öğrenci üstünden gerçekleştiği geneli temsil etmediği, öğretmenlerin de ilgi göstermediği, çevre desteğinin az oluşu, imkânların kısıtlılığı gibi nedenlerle çalışmalarını yetersiz bulmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Kulüpler, Ders Dışı Etkinlikler, Öğrenci Kulüpleri

ABSTRACT

THE DETERMINATION OF SCHOOL PRINCIPALS' AND TEACHERS' ATTITUDE TOWARDS EDUCATIONAL SCHOOL CLUBS

Cengiz VURAL

Thesis of Master Degree

Educational administration and supervision of Science

Thesis Advisor: Assistant Demet ZAFER GÜNEŞ

April- 2018, 91+X page

The aim of this research is to determine the attitudes of teachers and school principals towards social club activities. The research is based on a mixed model that makes simultaneous use of both quantitative and qualitative methods. The study sample in the quantitative section of the research consists of a total of 600 teachers and principals, including 382 females and 218 males, serving in state secondary schools and high schools in the Çerkezköy and Kapaklı districts of the province of Tekirdağ in 2017–2018 school year, while the qualitative section of the research is based on a study sample comprising 208 teachers, including 110 females and 98 males. As a data collection tool, certain personal information on the teachers and principals (age, gender, type of school worked, seniority, marital status, educational status, duties, duration of running a social club, number of social clubs run, seniority, duration of employment at the current school and opinions of the available opportunities at the current school) were asked in the quantitative section of the study and information on their attitudes towards the social clubs was obtained. The “Teachers’ Attitudes towards Educational Club Activities Scale” were measured in the second section of the study through a Likert-type questionnaire containing 41 items. In the qualitative section of the study, the principals and teachers were asked a structured interview-form question, “Do you think the students’ participation in activities is sufficient? Why?” The data

was expressed as frequency percentage, mean and standard deviation, and a Mann-Whitney U-test and Kruskal Wallis test were used for the analysis.

The following conclusions were drawn based on the obtained data:

As a result of the research, sub-dimensions in the quantitative data were determined as follows: (i) the "social contribution" sub-dimension refers to the place of social clubs in the socialization activities of students and their social circles; (ii) the "loss of functionality" sub-dimension refers to the loss of functionality of social clubs; (iii) the "teachers willingness" sub-dimension relates to the willingness of teachers to work in social clubs; and (iv) the "student's participation" sub-dimension is a measure of the students' attitudes towards their participation in social club works. In terms of the gender and educational status of the teachers, no statistically significant difference was found. Social contribution, loss of functionality and student participation differed significantly according to the age variable; loss of functionality and student participation differed significantly in relation to the marital status variable; loss of functionality, social contribution and teachers willingness were significantly different depending on the duty type and the duration of running a club; student participation was significantly different depending on the number of clubs run, seniority and the duration of running a club; and the instructor's willingness and loss of functionality sub-dimensions were significantly different depending on their opinions of the available opportunities in the current school. Among the principals, differences in age, educational status, duty type, number of years running a club, number of clubs run, seniority, duration of employment at the school and opinions on opportunities were not statistically different to a significant degree. The difference in the loss of functionality was significantly different depending on the gender variable; the teachers willingness and the student's participation dimensions were significantly different depending on the marital status variable; and the loss of functionality subdimension was significantly different depending on the school type variable.

Keywords: Social Clubs, Extracurricular Activities, Student Club

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1 Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4 Varsayımlar	4
1.5 Sınırlılıklar	4
1.6 Tanımlar	4
BÖLÜM II	6
2.KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1 Rekreasyon Kavramı.....	6
2.1.2. Rekreasyon Eğitimi	6
2.2. Ders Dışı Sosyal Etkinlikler.....	7
2.3. Okullarda Sosyal Etkinlik ve Yönetimi	9
2.4. Sosyal Kulüp Tanımı	9
2.5. Dünyadaki Sosyal Kulüplere Bakış ve Bazı Ülkelerden Örnekler	10
2.6. Türkiye’de Sosyal Kulüplere Bakış	14
2.6.1. Türkiye’de Sosyal Kulüplerin Tarihsel Gelişimi	15
2.7. Sosyal Kulüplerin Türleri.....	23

2.8. Sosyal Kulüplerin Amaçları	28
2.9. Sosyal Kulüplerin Önemi	30
2.10. Sosyal Kulüplerin İşlevleri.....	31
2.11. Sosyal Kulüplerin İşleyişi	33
2.12. Sosyal Kulüplere Yönelik Yönetici ve Öğretmen Tutumları.....	34
2.13. Sosyal Kulüpler ile İlgili Karşılaşılan Sorunlar	35
2.14. Sosyal Kulüpler ile İlgili Karşılaşılan Sorunlara Dair Çözüm Önerileri	39
BÖLÜM III.....	42
3.YÖNTEM.....	42
3.1. Araştırmanın Modeli	42
3.2 Evren ve Örneklem	42
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	46
3.4.Verilerin Analizi.....	49
3.4.1.Güvenirlilik Analizleri.....	49
BÖLÜM IV	50
BULGULAR VE YORUMLAR	52
4.2. .Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular	53
4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	53
4.3.Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	74
4.3.1 ‘Yönetici ve Öğretmenlerin Kulüplere İlişkin Görüşlerini Yeterli Bulanların Tablosu	74
4.3.2. ‘Yönetici ve Öğretmenlerin Kulüplere İlişkin Görüşlerini Yeterli Bulmayanların Tablosu	76
BÖLÜM V.....	79
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	79
5.1 Tartışma.....	79
5.2 Öneriler	86
KAYNAKÇA	87
EKLER.....	91

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.2.1.1. Yöneticilerin Demografik Bilgileri	44
Tablo 3.2.1.2. Öğretmenlerin Demografik Bilgileri	45
Tablo 3.3.1. Alt Boyutlar ve Yük Alan Maddeler	47
Tablo 3.4.1.1. Sosyal Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Güvenirlilik Katsayısı ve Normallik testi.....	50
Tablo 4.1.1. Sosyal Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Standart Sapma ve Ortalama Değerleri	51
Tablo 4.2.1. Yönetici ve Öğretmenlerin Cinsiyete Göre İlişkin Tutumlarını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Withney U Testi Sonuçları	58
Tablo 4.2.2. Yönetici ve Öğretmenlerin Yaşa Göre İlişkin Tutumlarını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	53
Tablo 4.2.3. Yönetici ve Öğretmenlerin İlişkin Tutum Düzeylerinin Medeni Hale Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçlar.....	54
Tablo 4.2.4. Yönetici ve Öğretmenlerin Düzeylerinin Eğitim Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	56
Tablo 4.2.5. Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Türü Değişkenine Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	57
Tablo 4.2.6. Yönetici ve Öğretmenlerin Göreve Göre Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	58
Tablo 4.2.7. Yönetici ve Öğretmenlerin Kulüp Çalıştırma Yılına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	59
Tablo 4.2.8. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Çalıştırılan Kulüp Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	61

Tablo 4.2.9. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Kıdeme Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	62
Tablo 4.2.10. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Okulda Çalışma Süresine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	63
Tablo 4.2.11. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Buldukları Okulun İmkanlarına Dair Kanaatlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	65
Tablo 4.3.1 ‘Yönetici ve Öğretmenlerin Kulüplere İlişkin Görüşlerini Yeterli Bulanların Tablosu’	74
Tablo 4.3.2.. ‘Yönetici ve Öğretmenlerin Kulüplere İlişkin Görüşlerini Yeterli Bulmayanların Tablosu’	76

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar sunulmuş ve araştırmada kullanılacak terimlerle ilgili tanımlara yer verilmiştir.

1. Problem Durumu

Okullarda sosyal etkinlik eğitimden ve okuldan toplumların ve ailelerin beklentisi, gelecek nesillerinin bu tür niteliklere sahip olmasıdır. Bu kapsamda, ders dışı etkinlikler, toplumun beklentileri doğrultusunda çocukların yetişmesinde ve eğitimin temel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde formel eğitim etkinlikleri kadar önemlidir. O halde, bu tür etkinlikler için öğrencilere yeterince fırsat verilmeli ve yetenekleri doğrultusunda çeşitli olanaklar sunulmalıdır. Öğrencilere fırsatlar ve olanaklar sunulurken, elbette öğrenciler rehber öğretmenlerden destek almalıdırlar. Öğrencilerin ders dışındaki etkinlikleri de, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından kontrol edilmelidir (Köse, 2004, s. 2).

Okullarda, “ders dışı etkinlikler” olarak birçok faaliyet düzenlenmektedir. Okulların açılma ve kapanma törenleri, büyük kişilerin doğum ve ölüm yıldönümlerinde yapılan tören ve toplantılar; resmi bayramlar, zaman zaman belirli gün ve haftalarda verilen konferanslar düzenlenmektedir. Ders dışı etkinliklere örnek olarak çeşitli sporlar ve yarışmalar yapılması, okulda gazete, dergi ve yıllık çıkarılması; bando, okul orkestrası, koro gibi müzik etkinlikleri ve temsiller; münazaralar yapılması ve öğrenci kuruluşları ya da öğrenci kulüpleri kurulması gösterilebilir. Öğrenciler tarafından öğretmenlerin rehberliğinde demokratik bir yöntemle sosyal kulüp çalışmaları diğer derslerle birlikte dengeli bir şekilde yürütülmelidir (Arslantaş, 1989, s. 114).

Okulun temel işlevi öğrencinin gelişimini sağlamaktır. Çünkü öğrencinin başarılı olması demek okulun amaçlarına ulaşması demektir. Okul, bilişsel gelişimin sağlandığı, bilginin kazanıldığı, akademik üstünlüğe ulaşmak için ortamın hazırlandığı

bir yerdir. Üstün olarak kabul edilen notlar okul başarısını; bu notların altında olan notlar ise okul başarısızlığını ifade eder (Keskin ve Yapıcı, 2008, s. 21). Okul yönetimi, öğrenci başarısı üzerinde etkili bir rol oynamaktadır. Okul yönetiminin amacı öğrencileri hayata hazırlamak ve onların zihinsel süreçlerini geliştirmektir. Okul başarısı olarak tanımlanan durum ise, öğrencilerin istenilen yerde olmasıdır. Bu durumu gerçekleştiren okul etkili ve kaliteli okul, böyle okulları yöneten yöneticiler de başarılı yöneticileridir. Etkili okul, kendinden 530 İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Sosyal Etkinlik ve Yönetimi beklenen amaç ve işlevleri tam olarak yerine getiren öğrencilerin bütün yönleriyle gelişimlerini sağlayan, bunun için uygun öğrenme ortamları hazırlayan okul olarak tanımlanmaktadır (Özden, 2005, s. 124).

Sosyal kulüp, anlam ve önemlerine uygun bir biçimde planlanıp uygulandığında, öğrencilere, kendilerini gerçekleştirmeleri ve mutlu olmaları konusunda birçok olanaklar sağlayabilir. Ders dışı etkinlikler, öğrencilere demokratik yaşamın gerektirdiği tutum ve davranışları kazandırır. Öğrenciler sosyal faaliyetler sayesinde sorumluluk sahibi olmayı, beraber çalışabilmeyi öğrenmiş olur (Gündüz, 1997).

Eğitim, bireyin yaşama bakış açısını genişletirken, statü, gelir ve deneyim kazandıran meslek edinimini de sağlamaktadır. Eğitim yoluyla elde edilen meslek; bireyin serbest zamanlarını yaratıcı ve üretken biçimde geçirme, serbest zamanı değerlendirme fırsatlarından yararlanabilme olanakları sağlamaktadır. Öğrencilere sosyal becerileri kazandırmak için okullarda sosyal çalışmalar yapılmalıdır. Sosyal etkinlikler kapsamında yapılacak çalışma ve etkinliklerle, bireylerin akademik ve pratik eğitimlerine katkı sağlanmış olur. Öğrencilerin yaşayarak öğrenmeleri sosyal faaliyetlerin temelini oluşturur. Sosyal etkinlikler yoluyla öğrencilere eğitim sisteminde öngördüğü açısından bir çalışma fırsatı ve ortamı sağlanmış olur (Canbay, 2007).

Sosyal etkinliklerin öğrencilerin, bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve etik alanında başarıyı yakalamalarında ve kendilerini gerçekleştirmede önemli rolleri vardır. Yukarıda ifade edilen sosyal etkinlik amaçlarının gerçekleştirilmesi durumunda, öğrencilerin hayata, okula daha çabuk alışmaları ve adaptasyonları daha kolay olacaktır. Bu konulara ilişkin bazı çalışmalar aşağıda ele alınmıştır (Altınkurt, 2008, s. 139). Özürsüz devamsızlıkla başarısızlık arasında anlamlı bir ilişki kurmuştur ve bu sorunun giderilmesi için öğrencilerin boş zamanlarını okulda değerlendirebilecekleri sosyal ve sportif etkinliklerin sayının artırılmasını önermiştir (Demiralp, 2007, s. 381).

Sosyal kulüp çalışmaları, iyi bir rehberlik altında yürütüldüklerinde kişilerin çeşitli sosyal gruplar içinde rol almalarına, insanlar arası ilişkilerini geliştirilmelerine yardımcı olacağından bir sosyalleşme aracı olarak görülebilir (Kısakürek, 1979).

Coğrafya eğitimi için, öğrencilerin öğrenme ortamlarında yapılacak etkinliklerin, öğrencilerin kendi deneyimleriyle öğrenmeyi ilişkilendirmelerini sağlayacağı gibi, onların sosyalleşme süreçlerine katkı yapacağını ve aynı konu üzerinde çok farklı kavramların oluşturulmasına imkân vermektedir. Şeker, Çınar ve Özkaya (2004:9) öğrencilerin daha başarılı olmaları için; onların fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmasına daha fazla önem verilmesi ve okul dışında da öğrencileri faydalı işlere koşacak faaliyetler düzenlenmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Öğrenci başarısızlığına ilişkin okul idaresince sosyal etkinliklere gerekli ilginin gösterilmemesi başarısızlık nedeni olarak gösterilmektedir (Döş, 2011, s. 79).

Bu alanda yurtiçinde resmi lise ve ortaokul düzeyinde Tekirdağ ili Çerkezköy ve Kapaklı ilçelerinde sosyal kulüplerle ilgili yönetici ve öğretmen görüşlerine dayalı doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu araştırmanın problem cümlesi ‘Yönetici ve öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına ilişkin tutumları ve çalışmalara öğrenci katılımının yeterliliği nasıldır?’ şeklinde belirlenmiştir.

1.1 Alt Problemler

Yaş, cinsiyet, medeni hal, mezuniyet, okul türü, branş, meslekte kaç yıl eğitici kulüp çalıştırıldığı, kaç farklı eğitici kulüp çalıştırıldığı, kıdem, çalışma yıl, imkânlar hakkında kanaatler değişkenlerine göre yönetici ve öğretmen tutumları farklılaşmakta mıdır?

Yapılan çalışmalara öğretmen ve yöneticiler öğrenci katılımının yeterliliğini nasıl bulmaktadır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, resmi lise ve ortaokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin sosyal kulüplerine karşı tutumlarının belirlenebilmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Sosyal kulüpler öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine dönük onların ihtiyaçlarını karşılayacak araçlardan biridir. Kulüplere öğrenci yönlendirilirken istek, ilgi ve yetenekleri göz önüne alınmalı, isteksiz öğrencilere kulüp faaliyetlerinin kendisine sağlayacağı faydalar anlatılarak faaliyetlere katılımı sağlanmalıdır. Okullarda sosyal kulüp çalışmalarının yapısının anlaşılması daha sonraki dönemlerde uygulanması, paydaşlara yol gösterebilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmada öğretmen ve yöneticilerin uygulama aşamasında karşılaştıkları sorunların çözümlerine yönelik olan duygu, düşünceleri ve tutumları yapılacak olan faaliyetlerin planlanmasında önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma daha sonraki dönemlerde bu konu ile ilgili yapılacak araştırmalara kaynak teşkil edebilecek, yönetici ve öğretmenlerin çalışmalarında kurumların sosyal faaliyetlere bakışlarında olumlu yönde yardımcı olunacağı düşünülmektedir.

1.4 Varsayımlar

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler gerçek görüş ve önerilerini belirtmişlerdir.

1.5 Sınırlılıklar

Araştırma 2017-2018 öğretim yılında Tekirdağ Çerkezköy ve Kapaklı ilçe sınırları içinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi eğitim öğretim yapan lise ve ortaokullarda da görev yapan 600 yönetici ve öğretmen ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

a) Kulüp Temsilcisi: Öğrenci kulübü çalışmalarını danışman öğretmen ile birlikte yürütmek üzere üye öğrencilerin aralarından seçtiği öğrenciyi,

b) Öğrenci Kulübü: Öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda eğitim kurumu içi ve dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan grubu,

c) Sosyal Etkinlik: Öğretim programlarının yanında bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları ile bu kapsamdaki diğer etkinlikleri,

d) Sosyal Etkinlik Modülü: Sosyal etkinlikler kapsamında öğrencilerin seçtiği/seçildiği öğrenci kulübünün, katıldığı toplum hizmetlerinin, yaptığı çalışmaların ve bunlara ilişkin verilen belgelerin işlendiği e-Okul sistemi içinde yer alan modülü,

e) Sosyal Etkinlik Dosyası: Öğrencinin katılmış olduğu sosyal etkinliklere ait bilgi ve belgelerin tutulduğu dosya,

f) Sosyal Etkinlikler Kurulu: Sosyal etkinlikleri planlamak ve yürütülmesini koordine etmek amacıyla oluşturulan kurulu, ifade eder.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon kavramının Türkçede yaygın karşılığı boş/serbest zamanları değerlendirme olarak kullanılan bir kavramdır. Rekreasyon kavramı ile ilgili literatürde birçok tanım bulunmaktadır. Genel olarak; insanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevreden etkilenen, tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığı tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir (Karaküçük, 1997, s. 54).

2.1.2. Rekreasyon Eğitimi

Ülkemizde çeşitli kuşaklar, boş zamanlarını değerlendirme yönünden bir herhangi bir eğitim almadıkları için boş zamanlarını edilgen ve yararsız bir biçimde değerlendirmektedirler. Eğitim politikamızda şimdiye kadar ciddi bir biçimde ele alınmayan ve uygulanmayan bu eğitim; çocuk, genç ve yetişkin gibi çeşitli yaş gruplarının bir gereksinimi haline gelmiştir. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler için bir sorun durumundadır. Eğitimde zorunluluk, boş zamanlarda ise gönüllülük ve kişisel tercih esastır. Öğretim yöntemi öğretmen öğrenci biçiminde olmayıp, önder birey biçimindedir. Boş zamanları değerlendirmek, eğitimin tamamlayıcı bir parçasıdır (Tezcan, 1993, s. 73-75).

Rekreasyon eğitimi farklı isimlerle de tanımlansa da kişinin serbest zamanlarının akıllıca bir biçimde değerlendirilmesi eğitimidir. Kültürümüzün hem aktarılmasında hem de geliştirilmesinde eğitim kadar, rekreasyon eğitiminin de rolü vardır. Rekreasyon eğitimi almamış, sosyal hayatın içinde bu konuda yeterli kültürü edinememiş insanlardan meydana gelen toplumlarda, tercih edilen rekreatif etkinlikler genellikle pasif durumda kalmıştır (Karaküçük, 1995, s. 122).

2.2. Ders Dışı Sosyal Etkinlikler

Öğrencilerin davranışlarını istenilen yönde değiştirmek ve öğrencileri araştırmacı kişiler olara yetiştirebilmek için, ülkeler eğitim yatırımlarını arttırmaktadırlar. Oluşturdukları eğitim politikalarına göre eğitim sistemlerini biçimlendirmektedirler. Her kademedeki okullarda, uygulamalarda en iyi sonuca varabilmek için eğitim ve öğretimin temel amaçları doğrultusunda düzenlenen eğitim programları, öğretim, ders dışı kol etkinlikleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık vb. hizmetler ve işlevleri bu kapsamda yer almaktadır (Varış, 1978, s. 17-24).

Ders dışı faaliyetlerin başarılı olması “Okul Yöneticiliğinin Esasları” adlı kitabın yazarı W.G. Reeder’e göre, örgüt, yönetim ve denetim ilkelerinden bir kısmının gereği gibi uygulanmasına da bağlıdır. Bunlar şunlardır: Ders dışı her türlü faaliyet okul tarafından denetlenmeli ve disipline bağlı olmalıdır. Girişilecek her faaliyet, okul müdürü veya başka bir okul yöneticisi tarafından uygun görülmelidir. Her faaliyet, katılanlara toplumsal, ahlaki, vatandaşlıkla ilgili ve başka yararlar sağlamalıdır. Okul müdürü, okulun yönetiminden sorumlu olduğuna göre, herhangi bir kuruluşun bir önerisini kabul etmemek yetkisine sahiptir. Bir okulda girişilen faaliyet sayısı ve türü, okulun ihtiyaçları ile öğrenci sayısına bağlı olmalıdır. Ders dışı faaliyetler programının uygulanması, birdenbire olmamalı zamanla geliştirilmelidir. Bir sömestr veya ders yılı, bir öğrencinin katılabileceği faaliyet sayısı, o öğrencinin ihtiyaçlarına uymalıdır. Gerek öğretim programı, gerekse ders dışı faaliyetler bakımından her öğrencinin iyi bir biçimde gelişmesi için öğrencilere okul programıyla ilgili önerilerde bulunurken her iki faaliyet türü de göz önünde bulundurulmalıdır. Her faaliyet yapılabildiği kadar çok sayıda öğrencinin katılması istendiğine göre, faaliyetlerin her türünde demokratik ruh egemen olmalıdır. Okuldaki ders dışı faaliyetlere üye olarak yalnızca okul öğrencileriyle okul görevlilerinin girmelerine izin verilmelidir. Okulun denetim ve disiplinine bağlı olmayan üyeler bu faaliyetlere katılırlarsa, gerek örgüt, gerekse okul, güç duruma düşebilir. Okulla ilgili her türlü faaliyetin yapılabileceği yer, yapılabildiği kadar okul binası olmalıdır. Çatışmaları önlemek ve genel olarak daha iyi bir yönetim sağlamak üzere, faaliyetlerle ilgili toplantılar, kesin olarak programlaştırılmalıdır. Ders dışı faaliyetlerle ilgili bütün para ve hesaplar okul tarafından dikkatli bir biçimde denetlenmelidir (Karşlı, 2006, s. 39-41).

Ders dışı etkinliklerle ilgili yapılan araştırmalar, genellikle, bu tür etkinliklerin, akademik başarıya, okul kültürünün benimsenmesine, liderlik yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına ve geliştirilmesine, karakter gelişimine, sosyal ve ahlaki gelişimine, boş zamanları verimli değerlendirmeye, demokratik bir tutum kazanmaya olumlu etkilerinin olduğunu göstermektedir (Köse, 2003, s. 205- 206).

Ders dışı etkinlikler, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşıladığı, hayal dünyalarını genişlettiği gibi onların iyi bir yurttaşlık eğitimi kazanmalarına da yardım eder. Ders dışı etkinlikler çok fazla çeşit içerebilir. Bunları cinsiyete, yaşa, uygulandığı ortama, hatta mevsimlere göre sınıflandırabileceğimiz gibi, toplantılar, sporlar, yayınlar, müzik çalışmaları, temsiller, geziler ve öğrenci örgütü olarak da sınıflandırabiliriz (Binbaşıoğlu, 1989, s. 28-29).

Okullarda ders programları geliştirilirken öğrenci odaklı sistemler ele alınsa da tam anlamıyla öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılanamamaktadır. Bu nedenle okullardaki eğitim programları ve dersler sosyal faaliyetler ile desteklenmelidirler. Her sosyal faaliyet toplumsal hayattan belli kesitler içermektedir. Bu ders dışı etkinlikler çocuğun ya da gencin belli bir alana ve amaca yönlendirilmesini sağlamaktadır. Eğitimin bu temel amaçları gerçekleştikçe daha başarılı, sosyal, kendini özgürce ifade edebilen, üretken ve yaratıcı bireyler ortaya çıkacaktır. Bu öğrenciler toplumsal hayata ve ülke geleceğine büyük katkılar sağlayacaklardır (Güneş, 2013, s. 38).

Okulda gerçekleştirilen sosyal etkinlik çalışmaları, okul ders programlarında belirtilmektedir. Haftada bir saat olarak belirlenmekte, hem ilköğretim hem de ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Bu toplantılarda ayrıca sosyal etkinlik faaliyetlerinin yürütüleceği sosyal kulüpler de belirlenir. Bir ders saati sosyal etkinlik çalışmaları için genellikle çarşamba veya perşembe günü gibi haftanın orta günleri belirlenmekte ve bu etkinlikler son ders saatlerinde yapılmaktadır. Okulun türüne göre her sınıf seviyesinden sosyal etkinlik çalışması yapacak kulüplere öğrenciler seçilmektedir. Her sınıf seviyesindeki öğrenciler bu bir ders saati içerisinde rehber öğretmen gözetiminde faaliyetlerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar (Kır & Döş, 2013, s. 528).

2.3. Okullarda Sosyal Etkinlik ve Yönetimi

Eğitimden ve okuldan toplumların ve ailelerin beklentisi, gelecek nesillerinin bu tür niteliklere sahip olmasıdır. Bu kapsamda, ders dışı etkinlikler, toplumun beklentileri doğrultusunda çocukların yetişmesinde ve eğitimin temel hedeflerinin gerçekleştirilmesinde formel eğitim etkinlikleri kadar önemlidir. Öğrencilere fırsatlar ve olanaklar sunulurken, elbette öğrenciler rehber öğretmenlerden destek almalıdırlar. Öğrencilerin ders dışındaki etkinlikleri de, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından kontrol edilmelidir. Günümüzün eğitim kurumları, hem ders içi etkinliklerle, hem her türlü fiziksel imkânlarla ve hem de eğitim-öğretim hizmetlerinde nitelikli personelle donanmış kurumlardır. Böyle okullarda, öğrenciler serbest zaman faaliyetlerinin büyük bir bölümünü de, planlı ve düzenli bir şekilde, rehber öğretmen gözetiminde geçirmektedirler. Bundan dolayı, öğrencilerin boş zamanlarını kontrollü bir şekilde değerlendirmelerinin en faydalı şekli, ders dışı etkinliklerle ilgili okulda bir sistem oluşturmaktır. Eğitim kurumları öğrencilere ders dışı zamanlarını etkili ve verimli bir şekilde geçirebilecekleri kendi ilgi ve becerileri doğrultusunda, demokratik bir şekilde istedikleri alanı seçerek bu etkinlikleri yapabilecekleri alanlar sunmalıdırlar (Köse, 2004, s. 2-3).

Okullarda, “ders dışı etkinlikler” olarak birçok faaliyet düzenlenmektedir. Okulların açılma ve kapanma törenleri, büyük kişilerin doğum ve ölüm yıldönümlerinde yapılan tören ve toplantılar; resmi bayramlar, zaman zaman belirli gün ve haftalarda verilen konferanslar düzenlenmektedir. Öğrenciler tarafından öğretmenlerin rehberliğinde demokratik bir yöntemle sosyal kulüp çalışmaları diğer derslerle birlikte dengeli bir şekilde yürütülmelidir (Arslantaş, 1989, s. 114).

2.4. Sosyal Kulüp Tanımı

Sosyal kulüp; eğitimin amaçlarından bir kısmını gerçekleştirmek için, ilgi ve istek duyulan bir konuda, ders saatlerinin dışında, sosyal etkinlikler düzenleyen ve yürüten öğrencilerden oluşan öğrenci gruplarıdır (Başaran, 2000, s. 146).

Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'ne göre sosyal kulüp; öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda okul içi ve okul dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan gruptur (SEY, 2005, m.4/f).

Eğitici kol çalışmaları, öğrencilerin özellikle ders dışında kalan vakitlerini, yetenek ve ilgileri doğrultusunda değerlendirerek edinecekleri hayat tecrübeleri ile öğretim programlarını bütünlemeyi amaçlayan bir öğrenci kişilik hizmetidir Bireysel olarak sürdürülen eğitici kol çalışmalarında olduğu gibi, grupça sürdürülen eğitici çalışmalarda da bilgi verme, grup içi uyum, grup içi bilgi alışverişi, grup tartışması gibi tekniklerinden faydalanılır (Bakırcıoğlu, 1988, s. 114-115).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2140 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlk ve Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde çeşitli eğitsel kolların kurulması ve bunların öğretmenler tarafından yönetilmesi zorunlu tutulmuştur (MEB, 1983).

7 Haziran 2017 tarihli ve 30099 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği" ile sosyal etkinlikler yönetmeliği değişmiştir. Değişen yönetmelikte önceki yönetmeliğe göre öğrenci kulübü olan ismi sosyal kulüp olarak değiştirilmiştir.

2.5. Dünyadaki Sosyal Kulüplere Bakış ve Bazı Ülkelerden Örnekler

Okullardaki ders dışı etkinlikler, sınıf içi öğretimini tamamlayan en önemli unsurlardan sayılmaktadır. Amerika, Fransa ve Belçika gibi gelişmiş ülkelerde bu tip faaliyetler bilim kulüpleri tarafından planlanmakta ve organize edilmektedir. Bu kulüpler, öğrencilerin bireysel yetenek ve eğilimlerinin ortaya çıkmasına katkı sağlamakta, fen ve bilimsel faaliyetlere karşı meraklarını arttırarak, eğitim süreçlerine olumlu açıdan destek olmaktadır (Kırkpınar, 2004, s. 18).

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkelerde, eğitim-öğretim faaliyetlerinin sadece sınıfta yapılamayacağını anlamışlar ve öğrencilerin sınıf ve okul dışı zamanlarındaki serbest zaman faaliyetlerini kontrol etmek amacıyla, okulun fiziksel imkânlarını arttırmışlardır. Bunun yanı sıra, eğitim kurumları, okul rehberlik ve danışmanları, program geliştirme, özel eğitim, sağlık, spor, ölçme ve değerlendirme servislerinde görev yapan personel sayısını arttırmaya çalışmaktadırlar (Demirtaş, 1988, s. 57).

Amerika'da ders dışı faaliyetler konusu son derece önemli görülmektedir. Ders dışı faaliyetlerin amacı çocuğun potansiyelini tam olarak kullanabileceği bir eğitim ortamı içerisinde sadece kitap okuyarak mutlu olamayacağı düşüncesiyle, öğrencinin yetiştirilmesine katkıda bulunmak şeklinde belirlenmiştir. Fakat faaliyetlere

katılabilmenin ön şartı olarak akademik başarının belli bir düzeyin üstünde olması aranmaktadır. Bu akademik başarı istenen düzeyin altında ise, öğrenci bu faaliyetlere katılamamaktadır. Bu ön şart bütün eğitim kademelerinde geçerlidir. 1918’lerde Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı’na hazırlanan ve daha sonra yasa haline getirilen bir rapor doğrultusunda, boş zamanların değerlendirilmesine yönelik ve ikinci eğitim olarak adlandırılan “Rekreasyon Eğitimi” de müfredat programına dâhil edilmiştir (Gladvel ve Hatcher, 1989; Akt. Kırkpınar, 2004 s. 19).

İsveç’te ergenlik dönemi ilköğretim öğrencileri ile yapılan bir araştırmada okullarda yürütülen “planlanmış” boş zaman etkinlikleri ile “gençlik eğlence merkezi” tarafından yürütülen “planlanmamış” etkinliklerin öğrencilerin davranışları ve aileleri ile ilişkileri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarında, planlanmış boş zaman etkinliklerine katılan öğrencilerin daha düşük düzeyde anti sosyal davranışlar gösterdikleri bulunmuştur (Mahoney ve Stattin, 2000; Akt. Kır ve Döş, 2013, s.531).

Gençlerin ders dışı etkinlikler sayesinde spor, okul ve toplumdaki farklı katılım rollerine ve yetişkin desteğinin liderlik becerilerine etkisinin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Araştırma bulguları ders dışı etkinliklere katılım sağlayan kız ve erkek öğrencilerin daha olumlu liderlik becerilere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular gençlerin ders dışı etkinliklere katılım rolleri ile ebeveyn ve diğer yetişkinlerin desteğinin, liderlik becerilerini etkilediğini desteklemektedir. Eğitimcilerin lise öğrencilerini kapsayan ders dışı etkinlikler yoluyla liderlik becerilerinin geliştirilebileceğini önerdiklerini dile getirmektedirler. Araştırmacılar bu durumun gençlerin önemli becerileri erkenden kazanıp toplumsal hayatta uygulama fırsatı sağladığını savunmaktadırlar. Araştırmacılar ayrıca gençlerin ders dışı etkinliklere katılımının önemle teşvik edilmesi gerektiğini özellikle önermektedirler. Yurt dışında yapılan çalışmalar bütün olarak ele alındığında ders dışı faaliyetlerinin öğrenciler üzerindeki etkileri birçok kişi tarafında araştırılmıştır. Araştırmalar daha niceliksel betimlemeler üzerinde durmaktadır. Bu çalışmalarda daha çok ders dışı faaliyetlerin öğrencilerin liderlik, gelişimsel deneyim, özgüven, sosyal ve akademik benlik kavramı gibi kavramlar üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Özellikle ders dışı etkinliklere katılan öğrencilerin akademik başarısının da daha yüksek olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalarda gençlik yıllarında ders dışı faaliyetlere katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere oranla iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu yönündeki bulgulara ulaşılmıştır. Ders dışı faaliyetlere katılım gösteren öğrencilerin

faaliyetlerden elde ettiği doyumun ileride bu tür çalışmalara katılımları için destekleyici olduğu bazı araştırmalarda vurgulanmıştır. Özellikle gençlerin etkinliklere katılımının desteklenmesi gerektiği bu araştırmacılar tarafından önerilmiştir (Hancock, Hyjer Dyk ve Jones, 2012; Akt. Köprübaşı, 2014 s. 49).

Avrupa Okulu (European School) adı ile kurulan ve Avrupa Birliği ülkelerinde ortak ve standart bir eğitim sistemi sağlama odaklı okullarda ise sistem diğer uluslararası, özel ve ulusal okullardan farklıdır. Üye ülkelerin denetiminde, birlik içindeki resmi dillerin sayısı kadar dil bölümü açılabilir, fakat bu bölümlerdeki öğretim, ortak standartlara, ortak bir öğretim takvimine ve müfredata tabi olmak zorundadır. Avrupa Birliği'nin genişlemesi Avrupa okulunu da etkileyecek konumdadır. Bütünleşme sürecinde, Avrupa Birliği ile eğitim alanında anlaşmaları bulunan Türkiye'de de Avrupa okulu açma düşüncesi olanaksız değildir. Bu okulların hedefleri arasında; öğrencilere, kendi kültürel kimliklerinde özgüven kazandırmak ve öğrencilerin Avrupa vatandaşı olarak, temel gelişimlerini sağlamak gibi ortak kültürel değerler yanında, müzik ve plastik sanatlarda yaratıcılığı dünya ve sanat mirasına değer vermeyi teşvik etmek, bedensel becerileri geliştirmek ve spor faaliyetlerine katılarak öğrencileri sağlıklı yaşama bilincine ulaştırmak, okul içinde öğrencilerin, hoşgörü, iş birliği, yardımlaşma, iletişim ve başkalarını düşünme konularında gelişmelerini sağlamak, öğrencilerin bireysel, sosyal ve akademik gelişimlerini aynı anda ve oranda zenginleştirmek ve onları hem eğitim hem de sosyalleşmenin ileri düzeylerine hazırlamak, gibi amaçları da vardır (Mızıkacı, 2005, s. 43-44).

Ders dışı çalışmaları; okulların öğrencilere sunduğu, öğrencilerin de zaman ve enerjilerini kullanmayı tercih ettikleri kaynaklar olarak tanımlamıştır. Sosyal kulüpler öğrencilerin entelektüel ve sosyal gelişimine katkı sağlamaktadır. Buna ek olarak ders dışı etkinliklere katılan birçok lise öğrencisi için bu etkinliklerin oldukça önemli olduğunu, ders dışı çalışmalardaki kazanımların onları liseden sonra da etkilemeye devam edeceğini vurgulamıştır. Ayrıca ders dışı etkinliklere katılımın, öğrencilerin okula yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiğini okulu seven öğrencilerin derslerine daha sıkı hazırlanabileceklerini ve sevdikleri bir ortamı terk etme olasılıklar da azalacaktır. Ders dışı etkinliğin düzenlendiği okullarda bu etkinliklere katılım oranının daha yüksek olması beklenmektedir. Fakat öğrencilerin bu ders dışı etkinliklere katılım oranı az olması, ders dışı etkinliklerin yalnızca formalite üzerinde var olması, beklenen akademik ve sosyal gelişimin tam olarak karşılanmadığı

görülmektedir. Öğrenci katılım oranlarını aktivite durumu ve okulun akademik profili arasındaki ilişkiye bağlayan araştırmacılar ders dışı etkinliklerin faydalı olması için, okulların bu kaynakları sağlaması ve öğrencilerin kendilerine yatırım yapması gerektiği önerisinde bulunmuşlardır (Stearns ve Glennie, 2010; Akt. Köprübaşı, 2014 s.48).

New Jersey'in en büyük on beş kırsalında 1988-1989 ve 1990-1991 yıllarında okullarda atletizm ve eğitsel etkinliklere katılım ve kullanılabilir olanaklara ilişkin araştırmasına göre, eğitsel etkinliklere katılmak, akademik başarıyı garantilemeye de etkinliklerin yararlı yönleri açıkça anlatılabilir. Öğrenciler belli bir amaca yöneltilirse okul bu oluşum için iyi bir örnek oluşturur. Eğitsel etkinlikler, eğitim programının uzantısı olarak okulun akademik misyonunu desteklemektedir. Eğitsel etkinlikler yolu ile öğrenciler kendilerini disipline etmeyi öğrenmekte, kendilerinde güven oluşturmakta ve kendilerine uygun bir konumda kalma becerisini geliştirmektedirler. Eğitsel etkinliklere yüksek katılım oranı, kişinin gelecekteki başarısını kestirmeye yardımcı olmaktadır. Bu araştırmada ilgili diğer bazı sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin kültürel altyapısı özellikle onların ve ailelerinin hangi tür eğitsel etkinliklerde yer alacağını anlamlı düzeyde etkilemektedir. Öğrencilerin eğitsel etkinliklere ayırmaya zorunlu olduğu zaman kırsal alanda önemli olup, gençler organize spor etkinliklerine katılma imkânını yeterince bulamamaktadırlar. Göçmen aileler, çocuklarının özellikle oğullarının rekreasyon etkinlikleri kadar sportif etkinliklere katılmalarını istemektedirler. Akıl ve fiziksel sağlık, toplumsal beceri, kaybetme ve kazanmaya yönelik çözüm yeteneği ve moral değerlerin kazandırılması, rehber öğretmenin ilgi, yetenek ve beceri gibi kişilik özelliklerine daha çok bağlıdır. Eğitsel etkinlik programları egzersiz yoluyla kilo kontrolünü, toplumsal etkileşimi ve dolaylı olarak öğrencinin yetişkin rolünü hazırlar. Öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirebilmesi için erken yaşta yetişkin gözetiminde neşeli etkinliklere gereksinimi vardır (Ponessa, 1992; Akt. Köktaş, 2004).

Öğrencinin yetenek ve isteğinin yanında, bu etkinliklerin sağlıklı bir şekilde yapılabileceği ortamların da eğitim kurumları tarafından oluşturulması gerekmektedir. Özellikle okul bahçesi, konferans salonu, spor salonu, laboratuvar, kütüphane ve okuma salonu vb. asgari gereçlerdir. Bu konuda gelişmiş ülkeler, hem ders dışı etkinliklere ve hem de bununla ilgili gerekli imkânların sağlanmasına çok yüksek düzeyde önem vermektedirler. Örneğin; Japonya'da her öğrenci ilköğretim 4. sınıftan

itibaren en az bir tane ders dışı etkinlik seçmek mecburiyetindedir (Güvenç, 1992, s. 294).

Bloomfield ve Barber (2011), “Ders Dışı Etkinlikler Sürecinde Gelişimsel Deneyimler ve Avustralya Ergenlerinin Benlik Kavramı: Özellikle Dezavantajlı Okullardaki Ergenler İçin” adlı araştırmasında ders dışı sosyal etkinliklerin ergenler için bir dizi pozitif kişilik ve toplumsal gelişimsel deneyimler sağladığını belirtmişlerdir. Araştırmacılar ders dışı etkinliklere katılan düşük sosyoekonomik statüdeki okullarda öğrenim gören ergenlerin, herhangi bir ders dışı etkinliklere katılmayan benzer sosyo-ekonomik okullardan ergenlere göre daha olumlu sosyal benlik kavramı geliştirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca ders dışı etkinliklere katılım sırasında daha olumlu öz-değer, sosyal ve akademik benlik kavramı bakımından düşük sosyo-ekonomik durumunda olan öğrencilerde daha güçlü bir bağ olduğunu görmüşlerdir (Bloomfield ve Barber, 2011; Akt. Köprübaşı, 2014, s. 48-49).

2.6. Türkiye’de Sosyal Kulüplere Bakış

Sosyal kulüpler, rekreasyonun ülkemiz okullarındaki uygulama alanlarıdır. Öğrenciler ders programının dışında kalan serbest zamanlarında istedikleri konu üzerine kulüpler seçerek gönüllü olarak zevk duydukları ferdi veya grup içinde yapacakları etkinlikler ile kendilerini geliştireceklerdir. Akademik başarıları artacaktır. Bunu, okullarda sağlayabilecek ders dışı etkinlikleri yürüten sosyal kulüpler oluşturmaktadır. Bu çerçevede sosyal kulüplerin yaptıkları ise rekreasyon olarak adlandırılabilir. Öğrencilerin istekleriyle ve gönüllü katılımlarıyla oluşturulan sosyal kulüpler öğrenciyi tatmin edebiliyorsa bu kulüplerin rekreatif yönü vardır. Beden eğitimi öğretmenin öğrencilerin ders dışındaki zamanlarında spor yapmalarını ve bir spor eğitimi almalarını istemesi, öğrencilerinde buna gönüllü katılması da bir rekreatif olaya örnektir. Ancak, zorlayıcı olunursa ve devam istenirse öğrenciye sorumluluk yüklenmiş ve etkinliğe bir ders niteliği kazandırılmış, böylece rekreatif özelliklerden uzaklaşmış olur. Öğretmenin iyi niyeti söz konusu olsa da yapılan faaliyet ders dışı etkinliklerin amaçları düşünüldüğünde eğitici olmaktan çıkmış, zorunluluk haline gelmiş ve rekreatif özelliğini kaybetmiştir. Sosyal kulüp öğrencinin “bir gruba ait olma” ihtiyacını gerçekleştirmektedir. Kendine güven, emniyet, beğenilme ve onaylanma, takdir edilme ve tasvip duygularını doyurur ve geliştirir. Öğrencilerin sosyal ilişkilerde, etkili davranışlar ve beceriler kazanmalarına, mesleki ilgilerini

geliştirmelerine ve kendilerine yeni ilgi alanları seçmelerine yardım eder (Karaküçük, 1995, s. 141-142).

2.6.1. Türkiye’de Sosyal Kulüplerin Tarihsel Gelişimi

Osmanlı Devleti 17. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Avrupa devletlerinin üstünlüğünü yalnız askerî sahada gören ve gelişmeleri takip etmek için askerî kurumları Batı bilim ve eğitim tekniklerine göre düzenlemeyi yeterli görmüştür. II. Mahmut ve Tanzimat dönemlerinde, Batının her alanda üstünlüğünü kabul ederek devletin bütün müesseselerinde ıslahat yapmak ihtiyacını hissetmişlerdir (Karataş, 2003, s. 232).

Osmanlı Devleti’nde II. Mahmut dönemi ordu, dış politika, ekonomi, maarif, adalet sistemi gibi birçok konuda fikirlerin üretildiği ve bazılarının uygulamaya konulduğu bir dönemdir. (Turhan, 1994, s. 194) Yeniçeri Ocağının kaldırılmasının arkasından 1827’de Mektebi Tıbbiye’nin ve 1834’de Mektebi Harbiye’nin açılması eğitim alanındaki yenilikler için ilk büyük adımlar olmuştur. Çünkü bu suretle artık ıslahat yerine, ilga ve yenisinin kurulması prensibi ortaya çıkmıştır. II. Mahmut’un yenileşme işini merkezi teşkilât, adliye ve maarif alanlarında incelediğimizde, bunda eski düzenin geleneklerinden ayrılan önemli farklılaşmalar görülmektedir. (Karataş, 2003, s. 233-234) Meclis-i Umur-u Nafia’nın 1838’de hazırlamış olduğu eğitimle ilgili rapor ve sonrasında yeni açılan okullar, modern eğitimin temellerinin atıldığına göstergesidir (Kodaman, 1991, s. 24). Önceleri “Hendesehane” ismiyle eğitim öğretim hayatına adım atan bu okullar daha sonra “Mühendishane” isminde birleştirilmiştir. Okullarda resim dersleri ve uygulamalı derslerin olduğu bilinmekte ve uygulamalı derslerin o dönemde yer alması da eğitsel çalışmaların tarihi konusunda örnek teşkil etmektedir. 1900’lü yıllara kadar yapılmış eğitim programlarında eğitici çalışmalar konusuna herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. 1908 yılından sonra Milli Eğitim Teşkilatı günün şartlarına ve ihtiyaçlarına göre yeniden düzenleme yapmıştır. 1913 yılında çıkarılan Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkat (Geçici İlköğretim Kanunu)’nda; “.....ilk okullarda öğrenim süresi 6 yıl olarak tespit edildi, programlar daha ileri bir pedagojik görüşle hazırlandı. Okullara iş ve müzik dersleri konuldu. Ayrıca eğitsel kolların önemine dikkat çekildi.” açıklaması yer almaktadır (Ekemen ve Yıldırım, 1962, s. 29; Akt. Arslantaş, 1989, s.17). Bu açıklamalarından ve öğrencilerin ilkbaharda geziye götürülmesi gibi etkinliklerden de anlaşılacağı gibi cumhuriyetten

önce ilkokulların kuruluş ve teşkilatlanma aşamalarında eğitici kol çalışmalarına yer verildiği ortaya çıkmaktadır. Yine 1913'te zamanın şartlarına göre ileri görüşlü bir ilkokul programı hazırlanmış ve 1924 yılına kadar yürürlükte kalmıştır (Arslantaş, 1989 s.17).

26 Aralık 1925'te toplanan Üçüncü Heyet-i İlmiye'de okulların sosyal hayatı aydınlatan bir merkez olması için yeniliklerin gerektiği söylenmiş ve okullarda çocuk kulüpleri kurulması fikri tasarlanmıştır. O dönemde ülkemize gelip eğitim araştırmaları yapan J. Dewey'in de üzerinde durduğu "Hayat Bilgisi, Toplu Tedris ve İş Okulu" kavramlarına da yer verilmiş, 1925-1926 öğretim yılında bazı pilot okullarda bu uygulamalar denenmiştir. 1927 yılında da uygulamaya konmuştur (Koçinalı, 2008, s. 10). 1930 tarihli Köy Mektepleri Müfredat Programı'nda Hayat Bilgisi ve Yurt Bilgisi derslerinde "münasip zamanlarda çocuklar, köyün alışveriş ettiği kasabaya götürülmeli, orada pazar yeri, belediye teşkilatı, hükümet, mahkeme, posta idaresi ve diğer müşahedeye şayan yerler gösterilmeli, bunların maksat ve manaları izah edilmelidir" ifadelerine yer verilmektedir. (Köy Mektepleri Müfredat Programı, 1931; Akt. Çınar, 2012 s.18). Aynı programda iktisadi ve içtimai teşkilatlar, köy kooperatifleri, Yeşilay, Hilal-i Ahmer (Kızılay), Himaye-i Etfal (Çocuk Esirgeme) gibi kurumların çalışmalarının takip edilmesine yer verilmiştir. Kızılay Gençlik Kurumu Genel Yönetmeliğinin 17. maddesinde her okulda "Kızılay Gençlik Kolu"nun kurulması gerektiği, üyelerinin her sene başında toplanarak içlerinden birinin başkan, birinin sekreter, birinin de sayman olmak üzere üç kişilik kol yönetiminin seçilmesi gerektiği ve bunların bir yıl süreyle görev yapacakları belirtilmektedir. Kol yöneticileri üye defteri tutmak, haftada bir toplanarak üye sayısını artırmak, merkezden gönderilen küçük gençlik makbuzlarının hesabını tutmak, toplanan paraların yarısını Kızılay merkezine, kalan yarısını ise okuldaki yoksul öğrenciler için harcamak ve kurum merkezinden verilecek görevleri yapmak gibi işlerle sorumlu tutulmuştur (Okuturlar, 1953; Akt. Çınar, 2012 s.19).

İlkokullarda 1929 yılında "İlk Mektepler Talimatnamesi"nde eğitici kollara Terbiye ve Tedris olarak yer verilmiştir. Bu da o zamanki adıyla müsamerelerle işlenmiş ve desteklenmiştir. 1929 Talimatnamesi'nde şu eğitici kollar vardır: Spor ve oyun kolu, yardımlaşma ve dayanışma kolu, okul eşyalarını koruma kolu, temizlik kolu, güzel yazma ve güzel konuşma kolu, tutumlu olma kolu (Karslı, 2006 s. 46).

1962 yılına kadar olan uygulamalarda, daha önceki yıllarda da olduğu gibi programlarda yer verilmeden kurulan eğitici kolların sayılarının bugünkü kadar fazla ve çeşitli olmadığı, ancak mevcut eğitici kolların bugünkü eğitici kollarla ulaşmak istedikleri hedef ve kazanımlar bakımından benzer oldukları görülmektedir (Arslantaş, 1989 s.26). Ayrıca 1962 yılında bütün ilkokullarda uygulamaya konulan “1962 İlkokul Program Taslağı” aşamalı olarak geliştirilip yaygınlaştırılmıştır. Önceki programlardan farklı olarak haftalık ders çizelgesinde sosyal kulüp çalışmaları için uzun günlerde (Eylül-Ekim-Mart-Nisan-Mayıs- Haziran) bir ders saati zaman ayrılmıştır. Kısa günlerde ise (Kasım-Aralık-Ocak-Şubat) herhangi bir süre ayrılmamıştır (Karşlı, 2006, s.48). 1968 İlkokul Programı’nda ve 9. Milli Eğitim Şûrası’nda da (1974) eğitici kol çalışmalarına rehberlikle beraber yer verilmiştir. Şûra kararı gereğince 1974-75 öğretim yılı başında uygulamaya konan “Rehberlik ve Eğitici Çalışmaların Düzenlenmesi ve Yürütülmesi” ile ilgili esaslar belirtilmiştir. Bu esaslar Tebliğler Dergisi’nde yayınlanmıştır. 31 adet eğitici kol tespit edilmiştir. 1976 yılında “İlk ve Orta Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” çıkarılmıştır. Eğitici çalışmaları ilkokullarda uygulanan 25 ders saatinden haftada iki ders saati ayrılmıştır (Koçinalı, 2008, s.12). Haziran 1983 tarihinde de bu yönetmelik kaldırılmış ve yerine “İlkokul, Ortaokul, Lise ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” uygulamaya konmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı’nın 1983 yılı İlköğretim, Lise ve Dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği’nde belirtildiği üzere; Eğitici çalışmalar okul içinde ve dışında her türlü imkândan yararlanılarak eğitici kollar vasıtasıyla yürütülür. Eğitici kolların tür ve sayıları; öğrencilerin istekleri de göz önünde tutularak, okulların çevrenin şan ve imkânlarına göre öğretim yılı başında öğretmenler kurulunca tespit edilir. Gerekirse yıl içinde yeni kollar kurulabilir. Rehber öğretmenler ders yılı başında öğretmenler kurulunca görevlendirilir. Gerekliğinde bir eğitici kolda birden fazla öğretmen görevlendirilir. Eğitici kol çalışmalarını yöneten öğretmenlerin görevi genel bir gözetim ve denetimden ileri gitmez; işlerin planlanması ve yürütülmesi öğrencilere bırakılır. Eğitici kolların başkanlarını kolda görev alan öğrenciler, kendi aralarından seçerler. Öğretim yılı içerisinde, herhangi bir sebeple, öğretmen sayısında değişme olursa okul müdürü gerekli düzenlemeyi yapar. Öğretmenler Kurulu, ders yılı başında yapacağı toplantıda okulun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına göre, çevre ihtiyaçlarını da dikkate alarak aşağıda belirtilen veya Bakanlıkça uygun görülecek okullara duyurulan kollardan gerekli görülenlerin kurulmasına karar verir. Bu kollar aşağıda listelendiği gibidir: Yayın Kolu, Kültür ve Edebiyat Kolu, Müzik Kolu, Resim

Kolu, Folklor Kolu, Müsamere ve Temsil Kolu, Kütüphanecilik Kolu, Yangın ve Diğer Tehlikeleri Önleme Kolu, Gezi ve inceleme Kolu, Okul- İş Yerleri İlişkileri Kolu, Tutumlu Olma Kolu, Haberleşme Kolu, Okul-Araç ve Gereçlerini Koruma Kolu, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Kolu, Çocuk Esirgeme, Yeşilay Kolu, Kızılay Kolu, Köycülük Kolu, Sağlık ve Temizlik Kolu, Toplum Kurallarına Uyma Görgü Kolu., Spor Kolu (oyun yuvası), Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma, Tanıtma ve Okul Müzesi Kolu – Fen ve Teknoloji Kolu, El Sanatları Kolu, Fotoğrafçılık Kolu, Büro Makineleri Bakım ve Tamir Kolu, Koleksiyonculuk Kolu, Bahçe İşleri Kolu, Ormancılık ve Ağaçlandırma Kolu, Hayvanları Koruma Kolu, Turizm ve Tanıtma Kolu, Trafik Kolu, İzcilik Kolu, Hava Gözlem Kolu, Beslenme Kolu, Vakıf Kolu, Satranç Kolu, Okulu Güzelleştirme Kolu, Kooperatifçilik Kolu, Su Ürünleri Kolu, Pulculuk Kolu, Halk Eğitimi Kolu, Sivil Savunma Kolu (Ek: 15/05/1989 tarih ve 235 sayılı TTK), Çevre Koruma Kolu (Ek: 31/01/1990 tarih ve 8 sayılı TTK), Okuma Alışkanlığı Kazandırma Kolu (MEB Yönetmelik, 1983, m:12-17).

Bu yönetmelik 2005 yılına kadar yürürlükte bulunmuştur. 13 Ocak 2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” ile sosyal etkinlikler yönetmeliği değişmiştir (Koçinalı, 2008, s.13). Değişen yönetmelikte önceki yönetmeliğe göre önemli değişiklikler yapılmıştır. Eğitsel kollar “Öğrenci Kulübü” adı ile değiştirilmiştir. Eğitici faaliyetler için ders saatlerinden ayrılan zaman, 1987-88 öğretim yılında kaldırılmıştır. Bu faaliyetler ders dışı faaliyet olarak sürdürülmüştür (Çınar, 2012, s. 24).

7 Haziran 2017 tarihli ve 30090 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” ile sosyal etkinlikler yönetmeliği tekrar değişerek “Sosyal Kulüp” adını almıştır. Sosyal etkinlik çalışmaları: “Öğrenci kulübü” ve “Toplum Hizmeti Çalışmaları”nı kapsamaktadır. Bu yönetmelik ile “Sosyal Etkinlikler Kurulu” oluşturulacaktır. Bu kurula yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve gönüllü veliler katılacaktır. Bu kurul, sosyal etkinlikleri koordine edecektir. Yapılan en önemli yeniliklerden biri de velilerin de bu etkinliklere katılmasıdır. “Toplum Hizmeti Çalışmaları” belli saatlerle zorunlu olarak yapılacaktır. Bu yönetmelik ile sosyal etkinlik çalışmaları karnelere de işlenecektir. Yönetmelikte “Kültür ve Edebiyat

Kulübü, Yayın ve İletişim Kulübü, Satranç Kulübü, Bilişim Teknolojileri Kulübü... vs.” gibi toplam 29 adet kulüp yer almaktadır (Karşlı, 2006 s.49).

Bu kulüpler;

1. Kültür ve Edebiyat Kulübü
2. Yayın ve İletişim Kulübü
3. Müzik Kulübü
4. Resim/ Görsel Sanatlar Kulübü
5. Bilişim Kulübü
6. Halk oyunları Kulübü
7. Tiyatro Kulübü
8. Kütüphanecilik Kulübü
9. Sivil Savunma Kulübü
10. Gezi, Tanıtma ve Turizm Kulübü
11. Çevre ve Yeşili Koruma Kulübü
12. Satranç Kulübü
13. Hayvanları Sevme ve Koruma Kulübü
14. Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma, Çocuk Esirgeme, Kızılay vb. Kulüpler
15. Sağlık, Temizlik, Beslenme ve Yeşilay Kulübü
16. Spor Kulübü
17. Bilim- Fen ve Teknoloji Kulübü
18. Fotoğrafçılık Kulübü
19. Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü
20. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma ve Okul Müzesi Kulübü
21. İzcilik Kulübü
22. Bilinçli Tüketici Kulübü
23. Kooperatifçilik Kulübü

24. Meslek Tanıtma Kulübü
25. Demokrasi, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Çocuk Hakları Kulübü
26. Engellilerle Dayanışma Kulübü
27. Felsefe veya Düşünce Eğitimi Kulübü
28. Denizcilik Kulübü
29. Pulculuk Kulübü olarak belirtilmektedir (Resmi Gazete, 26804).

2005 yılındaki yönetmeliğin 25/06/2012 tarih ile 69 sayılı ve 28/05/2013 tarih ve 22 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararları ile bazı hükümlerinde değişiklik yapılmıştır. Bu kararlar İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Saatleri'nde köklü değişiklik getirmiş ve "Rehberlik/ Sosyal Etkinlikler" ders saati adı altındaki uygulamayı kaldırmıştır (www.meb.gov.tr). 4+4+4 eğitim sistemine geçilmesi ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 1. ve 5. sınıflarda; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında da 1., 2., 5. ve 6. sınıflarda olmak üzere sosyal kulüp çalışmaları kaldırılmıştır. Sosyal kulüplerin sona erdirilmesi işlemi kademeli olarak önümüzdeki eğitim-öğretim yıllarında devam edecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 08/6/2017 tarihli ve 30090 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe giren "Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği" ile 13/1/2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile 26/12/1995 tarihli ve 22505 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal ve Kültürel Yarışmalar Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmeliğin amacı her tür ve seviyedeki resmî ve özel örgün ve yaygın eğitim kurumlarında; öğretim programlarının yanında öğrenci ve kursiyerlerde özgüven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya, millî, manevî, ahlaki, insanî ve kültürel değerleri kazandırmaya yönelik öğretim programlarının yanında bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ve toplum hizmeti kapsamındaki sosyal etkinliklerin usul ve esasları düzenlenmiştir. Eğitim kurumlarında yürütülecek tüm sosyal etkinlikler 14.06.1973

tarıhli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda yer alan Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi hükme bağlanmıştır. Sosyal etkinlik çalışmaları; öncelikle ders saatleri dışında uygulanır, zorunlu hâllerde ise ders saatleri içinde de uygulanabileceği vurgulanmıştır. Her ğrencinin, en az bir sanat veya spor dalında beceri kazanacak şekilde uygun bir ğrenci kulübü ile ilişkilendirileceği ve çalışmalarına katılacağı belirtilmiştir. Sosyal etkinlikler kapsamında yürütülen bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezlerinden de yararlanabileceği belirtilmiştir. Sosyal etkinlik çalışmalarının planlanmasında eğitim kurumu bölgesinde bulunan gençlere yönelik faaliyet gösteren kamu kurumu, kuruluşu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Sosyal etkinliklerle ilgili gelir-gider iş ve işlemleri okul aile birliği tarafından yürütüleceği hükme bağlanmıştır. Sosyal etkinlikler kurulunun, eğitim kurumu müdürünün veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında, öğretmenler kurulunda danışman ğretmen olarak belirlenen öğretmenler arasından eğitim kurumu müdürünün belirlediği  ğretmen, ğrenci kulübü temsilcilerinin kendi aralarından seçecekleri iki ğrenci ile okul-aile birliğince belirlenen bir veliden oluşacağı belirtilmiştir. Eğitim kurumlarında öğrencilerde; zgven ve sorumluluk duygusu geliştirmek, onları şiddet ve zararlı alışkanlıklardan korumak, yeni ilgi alanları ve beceriler kazandırmak, öğrencilerin yeteneklerini sergilemesine imkân vermek, millî, manevi ve kültürel değerlerimizi yaşatmak, yaygınlaştırmak ve yeni nesillere aktarımını sağlamak, gönüllülük bilincini özendirmek, engellilik, yaşlılık, insan ve ocuk hakları ile toplumsal cinsiyet eşitliği konularında farkındalık oluşturmak amacıyla bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda sosyal etkinlik çalışmalarının yapılacağı belirtilmiştir.

Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları kapsamında; yarışma, tören, mezuniyet günü, tanıtım günü, anma günü, yayın, müzik, halk oyunu, tiyatro, kampanya, ziyaret, gösteri, şenlik, şiir dinletisi, turnuva, konferans, panel, sempozyum, imza günü, fuar, sergi, kermes, gezi, proje hazırlama ve benzeri etkinlikler ile okul içi izcilik ve gençlik kampları faaliyetleri ile sportif yarışmaların yapılabileceği belirtilmiştir. alışmalara katılan ğrencilere Sosyal Etkinlik Katılım Belgesi, çalışmalarda üstün gayret gösteren ğrencilere Sosyal Etkinlik Başarı Belgesi, ğretmen, veli, katkı sağlayan kişi, niversite, kurum ve kuruluşlara ise eğitim kurumu

müdürü tarafından Sosyal Etkinlik Teşekkür Belgesinin verilmesi hükme bağlanmıştır. Sosyal Etkinlik Başarı Belgesi alan öğrenciler, okul-aile birliği imkânları ölçüsünde ayrıca ödüllendirilebileceği vurgulanmıştır. Açık öğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler isteğe bağlı olarak; ortaokul seviyesinde olanlar için 15 yaşını, ortaöğretim seviyesinde olanlar için 18 yaşını tamamlamamış olması kaydıyla, yüz yüze eğitim alanlar bu eğitimi aldıkları eğitim kurumlarında, diğerleri ise aynı düzeydeki istediği bir örgün eğitim kurumunda sosyal etkinliklere katılabilecekleri hükme bağlanmıştır. Açık öğretim okullarında öğrenim gören öğrenciler için eğitim kurumlarında, sosyal etkinlikler kapsamında oluşturulan her bir kulüp için en fazla iki kontenjanın kullanılacağı, sosyal etkinliklere katılanların, olumsuz bir fiil ve davranışı sosyal etkinlikler kurulunca tespit edilmesi ve buna ilişkin düzenlenecek rapora bağlı olarak eğitim kurumu müdürlüğünce bu öğrencinin sosyal etkinliklere katılımının iptal edileceği belirtilmiştir. Sosyal etkinlik çalışmalarında görev alacaklardan sertifika sahibi olanlara öncelik verileceği vurgulanmıştır. Eğitim kurumlarında; “Öğrenci Kulüpleri Çizelgesi”ndeki öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerle, çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleri ve öğrencilerin istekleri de dikkate alınarak eğitim kurumunun türü, imkân ve şartları ölçüsünde öğretmenler kurulu kararıyla farklı öğrenci kulüplerinin de kurulabileceği belirtilmiştir. Öğrencinin seçtiği kulüp, yapılan çalışmalar ve belgeleri e-Okul sisteminde yer alan Sosyal Etkinlik Modülüne işleneceği hükme bağlanmıştır. Öğrencilerin; kendilerine, ailelerine ve topluma karşı saygılı, çevreye ve toplumsal sorunlara duyarlı, sorun çözen, resmî ve özel kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde çalışma becerileri gelişmiş bireyler olarak yetişmeleri amacıyla gönüllü toplum hizmeti çalışmalarının yürütülmesi amaçlanmıştır. Toplum hizmeti çalışmalarına katılan öğrenciler ve aldıkları belgeler e-Okul sisteminde yer alan Sosyal Etkinlik Modülüne işlenmesi öngörülmüştür. Sosyal etkinlikler ve diğer ders faaliyetleri kapsamında öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre kendilerini geliştirmelerine, millî ve manevi değerleri benimsemelerine, mesleğe ve geleceğe hazırlanmalarına, kendilerine güven duyabilmelerine, dili etkili kullanma becerilerinin gelişmesine, bilimsel düşünce ve inceleme alışkanlığı kazanabilmelerine imkân sağlamak, sosyal ilişkilerde anlayışlı ve saygılı olma bilinci geliştirmek amacıyla çeşitli müsabaka ve yarışmalar düzenlenebilmesine imkân verilmiştir. Eğitim kurumunda düzenlenecek sosyal etkinlikler için eğitim kurumu müdürlüğünce, ilçe düzeyinde düzenlenecek sosyal etkinlikler için ilçe millî eğitim müdürlüğünce, il düzeyinde düzenlenecek sosyal

etkinlikler için il millî eğitim müdürlüğünce, birden fazla ilin katılımı ile düzenlenecek etkinlikler ile uluslararası etkinlikler için ise Bakanlıkça izin verileceği hükme bağlanmıştır. Eğitim kurumu müdürü, sosyal etkinliklerin mevzuata uygun olarak eylül ayında planlanmasından ve verimli olarak eğitim ve öğretim yılı içinde yürütülmesinden sorumlu olacağı belirtilmiştir. Sınıf veya şube rehber öğretmenlerinin, Öğretmenler kurulunca belirlenen öğrenci kulüplerinin amaçları ve çalışmaları hakkında öğrencileri bilgilendireceği, öğrenci kulüplerine katılacak öğrencileri ilgi ve isteklerine göre belirleyeceği, belirlenen öğrencileri e-Okul sisteminde yer alan Sosyal Etkinlik Modülüne işleyeceği ve öğrencilerin listesini danışman öğretmenlere teslim edeceği hükme bağlanmıştır. Danışman öğretmenin; kulüp ve toplum hizmetine katılan öğrenci listesini, sosyal etkinlikler kuruluna vereceği, kulübe seçilen öğrencileri kulübün amaçları ve çalışmaları hakkında bilgilendireceği belirtilmiştir. Sene başı öğretmenler kurulunda belirlenen belirli gün ve haftaların; sınıf içi, sınıflar arası, eğitim kurumu düzeyinde ya da eğitim kurumu dışında gerçekleştirilmesine yönelik planlanması ile öğrenci kulüplerine dağılımı sosyal etkinlikler kurulunca yapılacağı hükme bağlanmıştır. Yönetmeliğin ekinde; sosyal etkinliklere katılım sağlayan öğrencilere ve diğerlerine eğitim kurumu müdürünce verilecek belgelere yer verilmiştir.44 kulüpten oluşan “Öğrenci Kulüpleri Çizelgesi” oluşturulmuştur. Okullarda oluşturulabilecek Öğrenci Kulüpleri Çizelgesi’nde yer alan öğrenci kulüpleri dışında da kulüpler oluşturulabileceği, konuları birbirine yakın olanların ise birleştirilerek yeni öğrenci kulüpleri kurulabileceği belirtilmiştir (Resmi Gazete, 30090).

2.8. Sosyal Kulüplerin Türleri

Bilinçli Tüketici Kulübü; afiş ve resimleri okulda sergileyerek öğrencileri bilgilendirmektedir. Tüketici Derneği gibi yerler hakkında arkadaşlarını bilgilendirmektedir. Okul çevresinde öğrencilere satılan günü geçmiş gıdaları okul idaresine bildirmektedir. Tüketici haklarıyla ilgili bilgilendirme çalışmaları yapmaktadır. Değişik meslekleri tanıtıcı çalışmalar yapmaktadır. Sınıftaki arkadaşlarını özellikle gıdaları satın alırken nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda bilinçlendirmektedir.

Çevre ve Okul Araçlarını Koruma Kulübü; çevrenin korunması ve güzelleştirilmesi için afiş ve broşürler hazırlamaktadır. Arkadaşlarına çevre bilinci

aşlamaktadır. Çevreyi korumanın önemini arkadaşlarına anlatmaktadır. Evde, okulda ve sınıfta çevre temizliği konusunda duyarlıdır. Yaşadığımız çevreyi nasıl koruyacağımızı anlatmaktadır. Okul araç ve gereçlerini koruma ve temiz tutmanın önemini, bütün öğrencilere kavratmaktadır. Devlet malını korumanın ve topluma yararlı olmanın güzel olduğunu aşlamaktadır. Eğitici kol çalışmalarında, öğrencilere dayanışma ve yardımlaşma alışkanlığı kazandırmaktadır.

Bilim Fen ve Teknoloji Kulübü; okulun fen laboratuvarını düzenlemektedir. Bilimsel proje yarışmalarını arkadaşlarına duyurmaktadır. Okuldaki bilimsel projelerle ilgili çalışmalarda görev almaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerden arkadaşlarını haberdar etmektedir. Bilimsel çalışmalara arkadaşlarını teşvik etmektedir. Çalışmalarda aktif rol almaktadır. Bilim, Fen ve teknolojinin yararlarını anlatmaktadır. Bilimsel araştırma ve deneyler yapılarak yeni teknolojilere ulaşıldığını kavratmaya çalışmaktadır.

Gezi, Tanıtma ve Turizm Kulübü; okul gezilerinde arkadaşlarını organize etmektedir. Yapılan gezilerde arkadaşlarına bilgi vermektedir. Turizmin önemini arkadaşlarına anlatmaktadır. Çevresindeki tarihi binaları, gezi yerlerini araştırarak arkadaşlarına tanıtılmaktadır.

Kültür ve Edebiyat Kulübü; okul ve sınıf gazetelerini hazırlar ve çıkarmaktadır. Milli bayramlar, belirli gün ve haftalarla ilgili şiir ve kompozisyonları toplamaktadır. Çevredeki kültürel faaliyetlerden arkadaşlarını haberdar etmektedir. Sınıflar arası bilgi yarışması düzenlemektedir. Kültür nedir? Kültürümüz hakkında arkadaşlarını bilgi vermektedir. Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda arkadaşlarına Türk dilini sevdirmektedir. Kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasına ve pekiştirilmesine liderlik etmektedir. Sanatımızı ve sanatçıyı arkadaşlarına tanıtılmaktadır.

Kütüphanecilik ve Kitap Okuma Kulübü; sınıf kitaplığını düzenlemektedir. Sınıf kitaplığından arkadaşlarını yararlandırmaktadır. Kitap kayıtlarını tutmaktadır. Sınıf kitaplığının zenginleştirilmesi çalışmalarını yürütmektedir. Arkadaşlarının kitaplarını birbirleriyle paylaşmalarını sağlamaktadır. Kitaplığı tanıtılmaktadır. Kitapların sayımını yapmaktadır. Kitapları demirbaş defterine işlemektedir. Kitapların türlerine göre tasnifini yapmaktadır. Atatürk konulu özel gün ve haftalarda Atatürk ile ilgili kitapları sergilemektedir.

Yeşili Koruma Kulübü; okulda yeşil alanlar oluşturmak için etkinlikler düzenlemektedir. Okul bahçesinin ağaçlandırılması ve çiçeklendirilmesi ile ilgili çalışmaları yürütmektedir. Ağaç ve ormanın önemini kavrar ve arkadaşlarına kavratmaktadır. Orman yangınlarının çıkış nedenlerini hakkında arkadaşlarını bilgilendirmektedir.

Sağlık, Temizlik ve Beslenme Kulübü; dershanedeki eşyaların temizliği ve düzeniyle ilgilenmektedir. Teneffüslerde camları açarak sınıfı havalandırmaktadır. İlk Yardım dolabını düzenler, bakımını yapar, gerekli araç ve gereçleri temin etmektedir. Derse girmeden önce yazı tahtasının düzenlenmesini ve temiz tutulmasını sağlamaktadır. Sınıfta küçük yaralanmalarda arkadaşlarına yardımcı olmaktadır. Okulun ve sınıfın temiz ve düzenli tutulmasını sağlamaktadır. Arkadaşlarının temiz ve sağlıklı beslenme alışkanlığı edinmeleri için çalışmaktadır. Temizliğin ve dengeli beslenmenin sağlığımız için önemini anlatmaktadır. Teneffüslerde dershaneyi havalandırmaktadır.

Meslek Tanıtma Kulübü; öğrencilerin ileride sahip olacakları meslekler hakkında bilgilenmeleri amacıyla yazılı ve görsel materyalleri kulüp panosunda sergilemektedir. Küçük yaşlardan itibaren ilgi duyulan mesleğe kavuşmak için neler yapılması gerektiği hakkında bilgilendirici çalışmalar yapmaktadır. Yöresinde bulunan eski meslekleri tanıtıcı çalışmalar yapmaktadır.

Satranç Kulübü; düzenlenen satranç turnuvalarına katılmaktadır. Arkadaşlarına satranç oyununu sevdirmektedir. Boş zamanlarında satranç oynar ve arkadaşlarına tavsiyede bulunmaktadır. Satrancı öğrenir ve arkadaşlarına öğretmektedir. Satranç turnuvalarının düzenlenmesini sağlamaktadır. Satrançla ilgili haberleri arkadaşlarına iletmektedir. Satrancın önemini anlatır ve satrancı sevdirmeye çalışmaktadır. Satranç analitik düşünmeyi gerektiren, öğrencilerin doğru karar verebilme, hedef belirleme, ayrıntıları görme gibi yeteneklerini geliştiren bir zekâ oyunu olduğunu kavramakta ve bunu arkadaşlarına kavratmaktadır.

Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü; trafik kuralları ile ilgili bilgi ve levhalarını temin edip sınıfın uygun yerlerine asmaktadır. Kazalara karşı alınacak tedbirleri dile getirmektedir. Kazalarda ilk yardım hakkında arkadaşlarına bilgi vermektedir. Trafik kuralları ile ilgili bilgi ve levhaları sağlamaktadır. Sınıfının ve okulunun trafik köşelerinin hazırlanmasını sağlamaktadır.

Yeşilay Kulübü; ülkemizdeki Yeşilay durumu hakkında araştırmalar yaparak öğrencileri bilgilendirmektedir. Zararlı alışkanlıklar hakkında öğrencilere bilgi vermektedir. Sigara ve alkolün zararlarını anlatan etkinlikler yapmaktadır. Sigara, içki ve uyuşturucunun sağlığa verdiği zararları anlatmaktadır. Yeşilay Haftası'nda ilgili yazı ve resimlerle arkadaşlarını bilgilendirir ve sınıf panosunu düzenlemektedir. Zararlı madde ve bağımlılıklardan korunmaları için arkadaşlarını bilgilendirmektedir.

Tiyatro Kulübü; arkadaşlarına tiyatro türlerini sevdirmektedir. Tiyatro eserlerini araştırır ve arkadaşlarına tanıtmaktadır. Kendisinin ve arkadaşlarının sanatsal becerilerini geliştirmelerine yardım etmektedir. Öğrenciler, görev ve sorumluluk olarak kendilerini geliştirmeyi ve bu sorumlulukları yerine getirerek kendilerine güven sağlamayı geliştirmektedirler. Sinema ve tiyatro sanatçıları hakkında oluşturdukları genel kültürü arkadaşlarıyla paylaşmaktadırlar. Ana dilimizi doğru ve etkili kullanmaktadırlar.

Kızılay Kulübü; kızılâyın anlamını, önemini, nasıl çalıştığını araştırarak arkadaşlarıyla paylaşmaktadırlar. Kızılay'ın toplumdaki önemini kavrar ve arkadaşlarına kavratmaktadırlar. Kızılay'ın toplumumuza sağladığı faydalar hakkında çevresini bilgilendirmektedirler. İlk yardımın ne olduğu, nasıl yapıldığı ve gerekliliği konusunda çevresini bilgilendirmektedirler. İnsan yaşamını tehlikeye sokacak olan hastalıkları araştırarak bunların tanınması ve bunlardan korunma yolları hakkında arkadaşlarını bilgilendirmektedirler. Kent kızılây merkezini nerede olduğunu arkadaşlarına anlatır ve burasını ziyaret etmelerini sağlamaktadırlar.

Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübü; demokrasinin önemini arkadaşlarına anlatmaktadırlar. Yurttaşlık görevlerini anlatmaktadırlar. İnsan ve çocuk hakları konusunda arkadaşlarına bilgi vermektedirler. İnsan hakları ve demokrasi ile ilgili yazılar hazırlar ve bunları okul gazetesine asılmasını sağlamaktadırlar.

Sivil Savunma Kulübü; afetlerde yardımlaşmayı sağlamaktadırlar. Deprem ve diğer afetler hakkında arkadaşlarına bilgi vermektedirler. Doğal afetlerin öncesinde ve sonrasında alınacak gerekli tedbirleri arkadaşlarına anlatmaktadırlar. Afet anında yapılması gerekenleri arkadaşlarına anlatmaktadırlar. Sivil Savunma Kulübü, meydana gelebilecek herhangi bir doğal afet, kimyasal ve biyolojik saldırı, zehirlenme ve boğulma gibi durumlarda oluşabilecek zararları en asgariye indirmek için gereken önlemleri almak amacıyla kurulmuştur. Bu kulüpteki öğrenciler oluşabilecek bu gibi durumlarda aktif bir şekilde görev almaktadırlar.

Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Kulübü; sınıfta ve okulda sosyal yardımlaşma ile ilgili etkinlikler düzenlemektedir. Arkadaşların birbirlerine yardımcı olmalarını sağlamaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni arkadaşlarıyla paylaşmaktadır. Yoksul öğrencilere yardım için gerekli çalışmaları yapmaktadır. Sınıfta ecza dolabını düzenler ekşiğini gidermeye çalışmaktadır.

Hayvanları Sevme ve Koruma Kulübü; arkadaşlarına hayvanları tanıtır ve hayvan sevgisini kazanmalarına yardımcı olmaktadırlar Çevremizde yaşayan hayvanları araştır, tanıtıcı ve bilgilendirici resim ve yazılarla arkadaşlarını bilgilendirmektedirler. Hayvan hakları konusunda arkadaşlarını bilgilendirmektedirler. Gelecekte daha iyi ve sağlıklı bir dünyada yaşamak için hayvanların nüfus dengesinin bozulmamasının gerekliliğini arkadaşlarına kavratmaktadırlar. Evcil hayvanlar ile yabancı hayatta özgür yaşayan hayvanların insanlık için önemi ve gerekliliği hakkında araştırmalar yaparak sergilemektedirler.

Spor Kulübü; beden ve ruh sağlığı için spor yapılması gerektiğini arkadaşlarına anlatmaktadırlar. Arkadaşlarına sporu sevdirmeye çalışmaktadırlar. Okulun spor araç ve gereçlerini çoğaltmaya çalışmaktadırlar. Yıpranan araç ve gereçlerin bakımını yapmaktadırlar. Beden eğitimi derslerinde arkadaşlarına ısınma hareketleri yaptırmaktadır. Önemli spor çalışmalarını arkadaşlarına duyurmaktadır. Sınıflar arasında yarışmalar düzenlenmesine yardımcı olmaktadırlar. İnsan için sporun önemini kazandırmaktadır. Enerjilerini boşa harcamama, iyi davranışlara yönelme alışkanlığı kazandırmaktadır.

Yayın ve İletişim Kulübü; okul ve sınıf gazetelerini oluşturmak ve bu amaçla yazı, şiir ve resimleri panoda sergilemektedirler. Bayram ve diğer önemli günlerle ilgili olarak sınıf ve okul çapında yapılan çalışmalara katılır. Arkadaşlarının da bu çalışmalara katılmalarını sağlamaktadır. Belirli gün ve haftalarda program hazırlar ve arkadaşlarını da görevlendirmektedirler. Çevredeki kültürel faaliyetlerden arkadaşlarını haberdar etmektedirler.

Bilişim ve İnternet Kulübü; bilişim ve İnternette yararlanırken dikkat edilecek kurallar konusunda arkadaşlarını bilgilendirmektedir. Önemli Bilişim numaraları ile internet adreslerini sergileyerek arkadaşlarının bu adreslerden yararlanmalarına yardımcı olmaktadır. Bilişimin ve internetin yararları ve kötü kullanımının zararları konusunda arkadaşlarını bilgilendirmektedir. Yurdumuzdaki ve dünyadaki bütün

bilişim ve internet sistemleri ve bunlardan nasıl yararlanılacağı konusunda arkadaşlarına bilgi vermektedir (Köprübaşı, 2014, s. 26-34).

2.9. Sosyal Kulüplerin Amaçları

Öğrencilerin yaşamında önemli rolü olan ilgiler, öğrenilmiş olan güdülerdir. Çocuk bir şeyden yararlanacağını görünce o konu ile ilgilenmektedir. Bu da öğrenmeyi güdülemektedir. Gerçek ilgiler, bireyin yaşamında bir gereksinimi karşıladıkları için sürekli olmaktadır. İlgiler, deneyimler sonucu, öğrenme yolu ile geliştirilmektedir. Ayrıca ilgiler, geniş ölçüde yakın çevredeki öğrenme olanaklarına bağlı durumdadır. Bu olanaklar yeterli düzeyde olmadığında, öğrenci ilgisini geliştiremez (Yavuzer, 1998, s. 200-201).

İlgilerin gelişiminde, beden yapısı, yaş, cinsiyet, zekâ, aile, yaşanılan kültür ve coğrafi çevre gibi bireysel farklılıklar önemli bir yer tutmaktadır. Okul, öğrencilerin ilgilerini, derslerde öğretilen bilgilerle geliştirmektedir. Sosyal kulüp faaliyetlerindeki çalışmalar aracılığı ile öğrencilere yeni alanlar tanıtılabilir. Okullarda kollar oluşturulmasının esas amacı da budur. İlgiler kişisel, boş zamanı değerlendirme ve mesleki olarak üç alanda toplanabilirler (Kulaksızoğlu, 1998, s. 146).

Sosyal kulüplerin genel amacı öğrencilerin derslerde ve okulun genel yaşamı içinde kişisel gelişimlerine imkân sağlamak, insan ilişkilerinde ve çeşitli sosyal konularda beceriler kazandırmaktır. Bunun yanı sıra yurtseverlik ve yardımseverlik gibi duyguları geliştirmek, boş zamanlarını iyi kullanmalarına yardımcı olma, toplumsal yaşamın kurallarına ve ekonomik düzenin gerektirdiği işbölümüne ve birlikte çalışmaya alışmaktır (Karşlı, 2006, s:44).

Sosyal kulüp faaliyetlerinin öğrencilere kazandırması beklenen beceri ve davranışlar “özel amaçlar” olarak; başkaları ile işbirliği yapma, başkalarını dikkatle dinleyebilme, kendi görüşlerinin başkalarına etkili bir şekilde anlatabilme, kişisel girişimlerde bulunabilme ve bunu başarı ile sürdürebilme, grupça verilen görevleri tamamlamak için istekle çalışabilme, çevre problemlerini çözücü projeler geliştirme, yürütme ve bu türlü projelere katılabilmedir (Özgüven, 1999, s. 49-250).

Sosyal kulüp çalışmalarının temel amacı, öğrencilerin akademik olarak başarılı olması ve okulun genel yaşamı içerisinde etkin rol almalarında kişisel becerilerinin geliştirilmesini sağlamaktır. İnsan ilişkilerinde ve özel hayatlarında kullanacakları

çeşitli sosyal becerileri onlara kazandırmak, yurttaşlık ve yardımseverlik gibi duygularını geliştirmek, toplumsal ve demokratik yaşamın kurallarına uyum sağlamalarını kolaylaştırmak, serbest zamanlarını verimli bir şekilde geçirmelerine yardımcı olmak ve onları insanlarla işbirliği yapmaya yönlendirerek beraber yaşamının gerektirdiği davranışları göstermelerini sağlamaktır (Kırdar, 2002, s.33).

Ders dışı etkinliklerin amaçları, onun eğitsel değeri ile birebir ilişkilidir. Bu değer eğitimcilerce üç noktada toplanmıştır; Klasik, yani donmuş eğitim programlarının yetersizliğini gidermek, öğrencilerin bedensel ve ruhsal gereksinimlerini, yaşamsal sorunlar üzerinde, yaparak ve yaşayarak öğretmek, öğrencilerin kişiliklerini geliştirerek, onların kendi kendilerini gerçekleştirmelerine, sorumluluk ve önderlik gibi iyi niteliklerini geliştirmelerine fırsat vermek ve boş zamanlarına iyi geçirmelerini sağlamaktır (Schorling, 1958, s. 290; Ak. Binbaşıoğlu, 2000, s.11).

Sosyal faaliyetler toplum içerisinde genellikle diğer vatandaşlara yardım etme arzusu üzerinde kurulmuştur. Zorunlu bir dayatma şeklinde yapılması çok mümkün değildir. Bu durumdan elde edilen sonuçlar değerlendirilerek sosyal faaliyetlerdeki eğitsel değerinin niteliğini belirleyecektir. Sosyal kulüp faaliyetleri, öğrencilerin okul çevresinin ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Sosyal kulüp faaliyetleri, okulun öğretim programını zenginleştirmeye yardım etmelidir. Sosyal kulüp faaliyetleri, okulda daha mutlu bir ortam gerçekleşmesini sağlayan okulu gerçek bir topluluk yapmalıdır. Sosyal kulüp faaliyetleri, iyi örgütlenmeli ve iyi yönetilmelidir. Sosyal kulüp faaliyetleri, öğrencilerin daha iyi vatandaş olmalarına yardım etmelidir. Rehber öğretmen, sosyal kulüp faaliyetleri konusuna, öğrenciler gibi o faaliyete ilgi duymalı ve onu iyice bilmelidir. Sosyal kulüp faaliyetleri, amaçlarına uygun olmalıdır. Sosyal kulüp faaliyetleri, emredici değil, işbirliği havasında ve rehberlik anlayışı içinde yapılmalıdır. Sosyal kulüp faaliyetlerinde, önderlik ve sorumluluk öğrenciler arasında paylaşılmalıdır. Öğrencilerin bu başarıları yönetim tarafından da takdir edilmelidir. Bu amaçla rehber öğretmen, öğrenciler hakkında kayıtlar tutmalıdır. Sosyal kulüp faaliyetlerin amacının ne olduğu herkes tarafından açıkça bilinmeli ve bu amaca yaklaşım yaklaşmadığı zaman zaman değerlendirilerek denetlenmelidir (Köprübaşı, 2014, s. 40).

2.10. Sosyal Kulüplerin Önemi

Eğitsel kollarda öğrenciler seçtikleri yönetim kurulu ile eğitsel kol içtüzüğüne uygun faaliyetlerde bulunurlar. Bu faaliyetler öğrencilere yeteneklerini geliştirme imkânı sağlar. Ayrıca planlı çalışabilme becerisi, boş zamanlarını doğru bir şekilde kullanabilme ve kendini ifade edebilme gibi yetenekler kazandırır (Köprübaşı, 2014, s.37).

Çağdaş eğitimde sosyal faaliyetler eğitim programlarında önemli yer kapsar. Fakat bu faaliyetler müfredat programlarının içerisine dâhil edilmediği için birçok öğretmenin, yöneticinin hatta denetçinin gözünden kaçır veya çok önemsenmez. Oysa okul sadece müfredat derslerinin işlendiği yer değildir. Öğretim programları okullarda, ders içi ve ders dışı zamanlarda çocuğun ya da gencin yaşayarak öğrenmesini sağlayacak bir ortamı öğretmenlere ya da eğitimcilere sunmalıdır (Güneş, 2013, s.41).

Sosyal kulüp faaliyetleri öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edip, sosyalleştikleri çeşitli beceriler kazandıkları güvenli ve demokratik ortamlardır. Uzun vadede düşünecek olursak öğrenciyi toplumsal hayata hazırlar ve onun sosyal gelişimine olumlu etkilerde bulunur. Bunun için okul yönetiminin ve rehber öğretmenlerin sosyal kulüp faaliyetlerini önemsemeleri gerekir. Öğrencinin sosyal gelişimi için oldukça gerekli olan sosyal kulüp faaliyetlerinin istenilen biçimde uygulanması oldukça önemlidir. Oysa okullarımızda sosyal kulüp faaliyetlerine gerektiği kadar önem verilmediği bu derslerin çoğu kez formalite gereği baştan savma olarak yapıldığı görülmektedir. Sosyal kulüp faaliyetlerine gereken önem verilirse öğrenciler; kendilerini tanıyan, yeteneklerini geliştirebilen ve bu yetenekleri toplum yararına kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığı kazanabilen, kendine güvenen, boş zamanlarını doğru değerlendirmeyi öğrenen, ilişkilerinde ölçülü, saygılı ve hoşgörülü davranabilen, grupta çalışabilen ve sorumluluk duygusuna sahip, ferdi girişimde bulunabilen bireyler olacaklardır. Sınıf yönetimi açısından düşünüldüğünde, sosyal kulüp faaliyetleri bireylerin psikolojilerinin sağlıklı gelişmesine yardımcı olmaktadır. Sağlıklı gelişen birey sınıfa uyum sağlamakta daha az zorluk çeker ayrıca toplumsal hayatta da demokratik yaşama daha kolay uyum sağlar (Köprübaşı, 2014, s.38).

Sosyal etkinlikler, öğrencileri harekete yöneltten içsel ya da dışsal nitelikteki güdünün bir gereğidir. Bu güdü bireyi bir davranışta bulunmaya yöneltir. Sosyal etkinlikler, çocuğun ya da gencin yetişkin yaşamına karşı duyduğu bir özlemin yetişkin hareketlerini taklit etme eğiliminin de bir gereği durumundadır. Sosyal etkinlikler bireyde gelişmiş bulunan ilgilerin doyurulmasına fırsat ve imkânlar sağlar (Binbaşıoğlu, 2000, s. 15-16).

2.11. Sosyal Kulüplerin İşlevleri

Okulların en önemli işlevlerinden biri de sosyal açıdan iyi gelişmiş, kendine güveni olan, deneyimlerini ve bilgisini paylaşabilen ve iyi iletişim becerilerine sahip bireyler yetiştirmektir. Öğrencilerin bu becerileri kazanabilmeleri için hemen hemen dünyanın her yerinde öğretim programları eğitsel kol faaliyetleri ile desteklenmiştir (Kiraz, Yurdakul, & Kiraz, 2002, s. 22).

Eğitim sistemimiz içerisinde, ders içinde yapılan faaliyetlerin yanı sıra ders dışı etkinlikleri de öğrencinin sosyal ve psikolojik gelişimine büyük katkı sağlamaktadır. Ders içi ve ders dışı etkinlikler birbirini tamamlar ve iç içe bulunurlar. Okullar; öğrencilerin kişilik gelişimlerinin ilk ve en önemli adımlarının atıldığı yerlerdir. Bu da ders dışı faaliyetleri çok daha önemli kılmaktadır (Tetik, 2008, s. 19).

Bu nedenle ders içinde yapılan faaliyetler öğrencilerin bilgi seviyesini artırırken ders dışı etkinlikler sosyal gelişimini hızlandırır. Empati kurma, paylaşım yapma gibi beceriler bu tür etkinlikler ile gelişir. İlköğretim çağıyla birlikte çocuklar ev ortamlarından çıkıp, okul ortamına girerlerken onlardan birçok yeni davranış biçimleri geliştirmeleri beklenmektedir. Kendi yaş gruplarıyla bir arada sosyal bir grup olarak etkileşim içinde birlikte yaşamayı öğrenmek, onlardan bu dönemde beklediğimiz temel akademik beceriler (okuma-yazma-aritmetik) için de çok önemlidir. Bugün eğitim sürecinde akademik becerilerin gelişmesi çok önemli olduğu gibi, sosyal gelişimlerinin de iyi bir şekilde tamamlanması çok önem kazanmıştır (Akkök, 2003, s. 19-20).

Okul sadece bilginin verildiği yerler değildir. Kişilik gelişiminin önemli bir aşaması okullarda gerçekleşir. Çocuğun yeteneklerinin gelişmesi ve keşfedilmesi, özgüven kazanması, kendini ifade edebilmesi, toplum içindeki yerini görebilmesi okul eğitimi süresince gerçekleşecektir. Okullarımızda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim

etkinliklerinin genel amacı, öğrencilerin, her yönüyle, sağlıklı, verimli, özgüveni yüksek ve topluma yararlı şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okulda, derslerle ulaşılamayan noktalara ulaşmak ve öğrencilerin, kişilik gelişmelerine yardım edecek bilgi beceri ve yetenekleri kazandırmak; kendini ifade eden ve kendine güvenen, refah seviyesi yüksek bir toplum oluşturmak ancak sosyal etkinlikler aracılığı ile gerçekleşebilir (Tetik, 2008, s. 6).

Okulda eğitim ve öğretimin asıl amacı, öğrencilerin bütün yönlerinin en iyi şekilde yetiştirilmelerine imkân sağlanmasıdır. Okulda verilen dersler, bu amacı bir ölçüde gerçekleştirir. Okul her ne kadar öğrencileri hayata hazırlasa da toplum içinde karşılaşılabilecek durumlara öğrencileri hazırlamak konusunda öğretim programları yeterli değildir. Öğrencilerin toplumsal hayatta karşılaştıkları durumlara uyum sağlamaları ve karşılıklarına çıkan sorunlarla baş edebilmeleri için onların benzer durumları okulda tecrübe edinmiş olmaları gerekir. Bu da ancak öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılmaları ve bu etkinliklerde toplum yaşamının gerektirdiği birtakım bilgi, beceri ve alışkanlıkları kendi kendilerine, hata yaparak doğruyu görerek kazanmaları ile gerçekleşir (Binbaşoğlu, 1994, s. 240-241).

Eğitsel Kol Çalışmaları gerektiği şekilde yapılırsa, kendilerini tanıyan, yeteneklerini geliştirebilen ve bu yetenekleri toplum yararına kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığı kazanan, kendine güvenen, boş zamanlarını doğru değerlendirmeyi öğrenen, ilişkilerinde ölçülü, saygılı ve hoşgörülü davranabilen, grupta çalışabilen ve sorumluluk duygusuna sahip, bireysel girişimde bulunabilen öğrenciler yetişecektir. Boş zamanlarını nasıl kullanacaklarını bilen, kendine güvenen sorumluluk sahibi, sosyalleşmiş öğrencilerin oluşturacağı sınıf şüphesiz ki daha az sorun çıkaran, paylaşımların yüksek olduğu, öğrencilerin birbirlerine ve öğretmene karşı hoşgörüsüyle yaklaştığı bir ortam olacaktır (Duruhan ve Demir, 2005, s. 178).

Öğrenciler bu çalışmalarla aldıkları görevlerin sorumluluğunu duyma, eleştiriyi doğru karşılama, topluluk önünde rahat konuşma, özgüvenli bir hayat sürme gibi alışkanlıklar kazanırlar. Öğrenciler ayrıca toplum hayatında edinecekleri mesleki kişiliklerinin gelişimine yardımcı olacak bilgi ve alışkanlıkları da bu çalışmalarla edinirler. Birebir yaşayarak öğrenmeye olanak sağlar ve eğitimle varılmak istenilen yönde bir çalışma ortamı sağlar (Şahan, 1995, s. 3).

2.12. Sosyal Kulüplerin İşleyişi

Öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve öğretmenlerinin katılacağı bir toplantıda; okulun türüne, seviyesine ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyokültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine veya öğrencilerin taleplerine göre hangi öğrenci kulüplerinin kurulacağı belirlenir. Öğrenci kulüpleri kurulurken bazı alanlar da göz önünde bulundurulur. Zekâ oyunları (satranç, bilardo gibi), aileye ve çevreye ekonomik katkıda bulunmak (ipek böceği, mantar yetiştirmek, halı, kilim, kumaş dokumak, turist rehberliği yapmak gibi) kulüplere yer verilebilir. Konuları birbirine yakın olan kulüpler ayrı ayrı da kurulabilir, birleştirilerek de yeni öğrenci kulüpleri de oluşturulabilir. Öğrenciler kulübü seçmeden önce, öğrencilere kulübün tanımı, amaçları, çalışma esaslarıyla ilgili danışman öğretmen tarafından bilgi verilir. Öğrenciler en az bir kulübe üye olmak zorundadırlar. Sınıf rehber öğretmeni, öğrenci kulübü listesinin bir örneğini kulüp danışman öğretmenine, bir örneğini de okul idaresine verir ve öğrenciler istedikleri kulüpleri seçerler (Birtürk, 2015, s. 25).

Kurulması kararlaştırılan öğrenci kulüplerine kulüp rehber öğretmenleri, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda okul müdürü tarafından görevlendirilir. Sosyal kulübün ilk genel kurulu kulüp rehber öğretmen tarafından açılır. Rehber öğretmen, genel kurulu yönetmek üzere, öğrencilerden bir başkan yardımcısı ve iki sekreteri açık oyla seçtirir. Bu sayede genel kurul başkanlık divanını oluşturur. Genel kurul başkanlık divanı, sosyal kulüp yönetim kurulu ile denetleme kurulunun açık oyla seçimini gerçekleştirir. Genel kurulca, aday gösterilen öğrenciler arasından, kulübün özelliğine göre 5-7 asıl, 3 yedek üye yönetim kuruluna; 2 asıl, 2 yedek üye de denetleme kuruluna seçilir. Yönetim kuruluna seçilen asıl üyeler, ilgili rehber öğretmen başkanlığında toplanarak aralarında bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir sekreter ve bir saymanı gizli oyla seçerler (Birtürk, 2015, s.26).

Sosyal kulüplerin demokratik bir yapısı vardır. Her kulüpte bir başkanı, başkan yardımcısı ve grubu oluşturan diğer üyeler bulunur. Her kulübün kendine ait bir iç tüzüğü vardır. Kulübü oluşturan her üyenin görevleri vardır. Öğrencilerin görevlerini yerine getirmesi, demokrasi sürecinin işleyişi hakkında öğrencilerin bilgi edinmesini ve sürecin uygulanmasında örnek olmasını sağlar (Duruhan & Demir, 2005, s. 177).

Sosyal kulüp ile ders programları arasında belli bir dengenin sağlanması ve korunması gerekmektedir. Ne derslere tamamen ilgi kaybedilip kulüp çalışmalarına

kayılmalı ne de kulüp çalışmaları tamamen es geçilmelidir. Birine önem verirken diğerini ihmal etmek eğitimde sorunlara yol açar. Sosyal kulüp çalışmaları ders yılı başladığında planlanmalıdır. Bu plan dâhilinde sistemli bir şekilde ilerlemelidir. Planlama, eğitimin her aşamasında olduğu gibi kulüp çalışmalarının da başarıyla yürütülmesi için son derece önemlidir. Sosyal kulüp faaliyetlerinin başarıyla yürütülmesi, çalışmaların belli bir standartta yapılması, görevlerin iyi bir şekilde yerine getirilmesi, yeni projelerin ortaya çıkarılabilmesi için öğrencilerin rehberliğe ihtiyaçları vardır. Bu sebeple, kulüp rehber öğretmenlerinin danışmanlığının yanı sıra çalışmaları planlama sürecine de katılmaları son derece yararlı olacaktır. Öğretmenlerin yalnız fikir vermesi ve öğrencilere belli noktalarda destek olması yetmez. Öğrencilerin daha mükemmel sonuç almaları için birtakım prensipler benimsemelerine de yardım etmeleri gerekir. Böylece proje ve fikirleri, ellerindeki ölçülere dayanarak değerlendirirler. Çalışmaların standardının yüksek düzeyde olmasını sağlarlar (Alicıgüzel, 1973, s. 82-83; Akt. Özenci, 1997, s. 49-50).

2.13. Sosyal Kulüplere Yönelik Yönetici ve Öğretmen Tutumları

Eğitim kurumlarında sosyal etkinliklerin her yönüyle etkin hale getirilebilmesi, amaçlarını istenen düzeyde gerçekleştirebilmesi, kurum içinde iyi bir teşkilatlanma yapısının olmasına bağlıdır. Sosyal etkinliklerin organizasyonunda karşılaşılabilecek sorunlara karşı objektif bakış açısı ile yaklaşabilecek pratik düşünebilen yöneticiye ihtiyaç vardır. Okul yöneticileri, okulu amaçlarına ulaştıracak bir lider konumundadır. Öğrenciler ve öğretmenlerle birlikte hedefe ulaşmak için çaba harcayan programlı bir örgütün yöneticisidirler. Sosyal etkinlik çalışmalarında da öğretmen görüşlerine göre müdürlerden bu çalışmalarda liderlik yapmaları beklenmektedir. Okullarda uygulanan sosyal etkinliklerde idarecilere düşen birtakım görevler bulunmaktadır. İdareciler sosyal etkinlikler için gerekli araçları temin etmelidirler. Bu konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları aracılığıyla bazı eksikler tamamlanabilir. Toplum kuruluşlarından bu konu ile ilgili destek alınmalıdır. İdareciler sosyal etkinlik faaliyetlerinin gerçekleşmesi için öğrencilere gerekli olanakları sağlamalıdır. İdareciler öğretmenler ve veliler ortak görüş birliğine sahip olmak durumundadırlar. İdareciler, öğretmenler ile öğrenciler arasındaki ilişkiyi düzenlemelidirler. Öğretmen ile veli arasında koordinasyonu sağlamalıdır. İdareciler yapılan faaliyetler denetimden geçirmelidir. Planların etkili bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını, kaynakların doğru bir şekilde kullanıp

kullanılmadığını takip etmelidirler. İdareciler öğrencilerle sürekli olarak iletişim halinde olmalıdırlar ve öğrencilerin beklentileri dinlemeli onların da saygı duyulmasına ihtiyaçları olduğunu bilmelidirler (Çelik, 2003, s. 46).

Okul yöneticisi sosyal etkinliklerin amaçlarını belirlerken ve bu amaçlara ulaşma konusunda çaba harcarken yakın çevresini oluşturan öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin, seyircilerin, kulüplerin, federasyonların, devletin spor organının, spor endüstrisindeki diğer paydaşların, diğer eğitim kurumlarının, yerel yönetimlerin faaliyetlerini, istek ve önerilerini dikkate almak zorundadır (Ekmekçi, 2013, s. 25).

Öğretmen ve diğer yardımcı yöneticilerin, meslekî gelişmelerine katkıda bulunmak, diğer yöneticilerle iş birliği yapmak sosyal etkinliklerin düzenlenmesinde de önemli rol oynamaktadır. Kurumda çalışan personele hoşgörülü bir yaklaşımda bulunmak, eğitim kurumunu sıcak ve yaşanılabilir bir ortam haline getirmek, öğrenciler arasında güven duygusunu oluşturmak ve öğrencilerin birbirleriyle kaynaşmasını sağlamak, sosyal ortamın oluşmasını ve zenginleşmesini sağlamak okul yöneticisinin görevleri arasındadır (Karaküçük, 1989, s. 362-363).

Kurumdaki rehber öğretmen kendisinde bulunan özellikler sayesinde bir grubu belirli amaçlar etrafında toplayabilen, bu amaçlar için onları harekete geçirme yetisi kişidir Rehber öğretmenlerin grubu harekete geçirme ve amaca ulaştırma esnasında etkinliği, öğrenci grubunun yapısına ve özelliklerine bağlı olarak ortaya çıkan gücü nitelikli bir şekilde kullanma becerisine bağlıdır. Ancak rehber öğretmenin bu gücü nasıl ve ne şekilde kullanacağı eğitim kurumunun ve öğrencilerin tutum ve davranışlarına bağlıdır (Kaya, 2014, 30-31).

2.14. Sosyal Kulüpler ile İlgili Karşılaşılan Sorunlar

Bugün şehir ve kasabalarımızda ortaokul ve liselerin çoğunda, nüfus yoğunluğundan dolayı eğitim öğretim etkinlikleri ikili öğretim yaparak yürütülmektedir. İkili öğretimde sabahçı grubun öğretmen ve öğrencileri öğlen saat 13.00'e kadar, öğlenci grup ise akşam saat 17.30'a kadar faaliyetlerini sürdürmektedir. Dolayısıyla günün yarısı öğrenciler için ders dışı faaliyetler kapsamındadır. Bir günün yarısını okulda, ders konularını işleyerek geçiren öğrenciler, kalan günün yarısını planlı eğitimin dışında geçirmektedirler.

Sosyal kulüp çalışmalarında karşılaşılan en önemli sorunlardan bir tanesi bu faaliyetlere yöneticiler ve öğretmenler tarafından gereken önemin verilmemesidir. Öğrencilere sosyal kulüp çalışmalarında rehberlik ederken, yönetici ve rehber öğretmenlerin özenle üzerinde duracağı iki nokta vardır. Öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmak için istek ve arzuları arttırılmalıdır. Kendini aşırı derecede bir sosyal kulüp faaliyetine kaptıran öğrencinin akademik başarısının olumsuz düzeyde etkilenmemesi için bu çalışması, en uygun düzeye indirilmelidir (Başaran, 2000, s. 146).

Öğrencilerin dersler dışında kalan zamanını program ve plan dâhilinde değerlendirmek, eğitimin temel görevleri arasına girmektedir. Ders dışında kalan zamanını verimli ve faydalı bir şekilde değerlendirmesini öğrenen bireyler, yetişkin olarak hayata atıldıklarında zaman planlaması yapmayı öğrenirler. Bunun yanı sıra iş yaşamlarından arta kalan zamanı, kendilerini en iyi şekilde gerçekleştirecek boş zaman faaliyetlerine yönelebilirler. Kendilerini mutlu edecek, kendilerini gerçekleştirmiş hissedecekleri çevresi tarafından tasvip edilecek sosyo-kültürel faaliyetler için zaman ayırırlar (Akay,2012, s. 73).

Kulüp rehber öğretmenlerinin kendi aralarında ve okul yöneticileri ile işbirliği yapmamaları önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca kulüp rehber öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin kulüp çalışmaları için ekstra bir zaman ayırmamaları, bu faaliyetleri formel derslerden daha arka planda görmeleri, öğrencilerin sosyal gelişimlerine yeteri kadar önem verilmediğin bir göstergesidir. Öğretmen yetiştiren fakültelerin, öğretmen adaylarına eğitsel becerileri yeteri kadar kazandırmaması, okul yöneticilerinin ve denetçilerin, öğretmenlere bu konuda yeterince destek vermemeleri, sosyal kulüp çalışmalarının öğrenciler açısından fayda sağlamasına ve amaçlarına ulaşılmasını engellemektedir (Şahan, 1995, s. 5).

Bu zamana kadar ülkemizde boş zaman eğitimi ve değerlendirmesi ile ilgili olarak sistemli bir çalışma yapılmamıştır. Gerek okullarımızda çocuk ve gençlere yönelik ve gerekse yetişkin insanlara yönelik bir boş zaman değerlendirme programının geliştirilememiş olmasından dolayı, bugün insanlar, boş zamanlarını edilgen ve faydasız bir biçimde değerlendirmektedirler. Geçen zamanın bir daha geri gelmeyeceği göz önüne alınırsa bu durum çok büyük bir kayıp olmaktadır. Bu sorun bizim eğitim politikamızın bir sorunu olduğu kadar, gelişmiş ülkelerin de sorunu olmaya devam etmektedir (Tezcan, 1993, s. 74).

Sosyal kulüp çalışmalarının uygulamasında şu gibi sorunlarla da karşılaşmaktadır. Sosyal kulüplerin ihtiyaçlara ve çevre koşullarına göre belirlenmemesi bu çalışmaların faaliyete geçirilmesini engellemektedir. Örneği b bir satranç kulübünün kurulabilmesi için gerekli donanım temin edilmesi gerekmektedir. Fakat birçok okulda maddi yetersizliklerden dolayı donanım eksikliği görülmektedir. Kulüp çalışmalarının sadece bir saatle sınırlandırılması, yeterli olmamaktadır. Kulüplere öğrenci seçiminde, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin dikkate alınmaması öğrencilerin kulüplere karşı kayıtsız kalmasına neden olmaktadır. Özel yetenek gerektiren sosyal kulüp çalışmalarına öğrenci seçiminde sınıf ve sosyal kulüp rehber öğretmenlerinin işbirliği yapmaması bu kulüpleri işlevsiz hale getirmektedir. Tüm öğrencilerin etkinliklerde görev almaması, sosyal kulüp etkinliklerinin düzenlenmesine ve kulüp raporlarının hazırlanmasına öğrencilerin çok fazla katılmaması da gözlemlenen problemler arasındadır. Kulüp çalışmaları sırasında okul çevresindeki kuruluşlarla işbirliği yapılmaması dış destek alınmasını engellemektedir. Öğretmenlere kulüp toplantı saatleri dışındaki çalışmaları için ayrıca bir ücretin verilmemesi sonucu öğretmenler isteksiz davranmaktadır (Özenci,1997, s. 142).

Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygun eğitim faaliyetleri, yalnızca ders içi eğitim ile yeterli olmamaktadır. Öğrenciler derslerde formel bilgiler öğrenirken bu tarz sosyal kulüp faaliyetlerinde paylaşımcı olmayı, liderlik kazanmayı, sosyal ilişkilerde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenirler. Öğrencilerin tüm yaşantısı ders içi faaliyetler olmadığı gibi, eğitim programları dersler dışında kalan zamanı planlı programlı şekilde değerlendirilmelidir. Öğrencilerin derslerde öğrendiklerinin günlük hayata aktarımını kolaylaştırmak, derslerde gölgede kalmış birçok yetenek ve becerilerini ortaya çıkmasına olanak sağlamak ve öğrencilerin ders dışındaki psiko-sosyo-kültürel gelişimlerini desteklemek amacıyla okullarımızdaki ders dışı etkinlikler, diğer bir adı ile öğrenci kol çalışmaları, rehberlik amaçları için büyük önem taşımaktadır. Bununla beraber okullarımızda kol çalışmalarına gereken önemin yeterince verilmediği görülmektedir. Genellikle, yönetmelik zorunluluğu olarak, her ders yılı öğretmenler kurulu, bu kolların başına birer tane öğretmen seçer. Ancak çoğu okulda bu kolların arzu edilen rehberlik amaçlarına hizmet edecek şekilde yürütüldüğünü söylemek zordur (Tan & Baloğlu, 2006, s. 240-241).

Okullardaki ders dışı etkinliklerin oluşturulmasında ve uygulamalarında rehberlik, yönetim ve imkânsızlık gibi bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Ayrıca

okullarda ders dışı etkinliklerin yeterince yararlı uygulanmasına engel teşkil eden bazı faktörler de bulunmaktadır. İlgili öğretmenlerin, yeterli bilgi ve niteliğe sahip olmamaları, görevlerini benimsememeleri ve ders yüklerinin fazla olması etkilidir. Bölge veya okul idarecilerinin çoğu zaman gerekli anlayışı göstermemesi ve imkân sağlamaması ve kendi istekleri doğrultusunda faaliyetlere yön vermek istemesi bu engellere örnek olarak gösterilebilir. Okulun fiziki kapasitesinin yetersiz olması veya rekreatif etkinlikler için uygun olmaması da bir sorundur. Öğrenci sayısının çok olması ve okullarda ikili veya üçlü öğretim yapılması bu faaliyetlere imkân vermemektedir. Çevre veya ailenin bu tür faaliyetleri hoş görmeyecek bir kültürel yapıda olması ve bu faaliyetleri gereksiz görmesi, öğretmen ve diğer personelin sayısal yetersizliği örnek gösterilebilir. Gerekli maddi desteğin veya kaynağın yetersiz olması ya da mevcut kaynağın gereği gibi harcanamaması bu faaliyetlere engeldir (Karaküçük, 1997, s. 144).

Çocuğun sosyal hayata uyumunu okullarda ancak sosyal kulüp çalışmalarıyla sağlanacağı düşünülmektedir. Bu da öğretmenlerin ve yöneticilerin bu konuda yeterli derecede bu işi önemsemeleri ve uygulamalarıyla sağlanacaktır (Karlı, 2006, s. 36). İyi bir öğretmen alanını, konusunu ve dersini çocuğun gelişimi için yetenek, bilgi ve beceri kazandıracak yolda kullandığı takdirde öğrencinin davranışlarını uygun bir şekilde değiştirecek bir etki sağlaması mümkün olacaktır. Bunun sağlanması ise, konu aktarmadan çok davranış değişikliğini amaç edinen bir öğrenim-öğretim sürecinin gelişmesi ile mümkün olabilir (Varış, 1988, s. 16).

Yönetmelik; her sosyal kulübün haftada bir kez toplantı yapmasını, haftalık ders programında sosyal kulüp faaliyetlerine ayrılan sürenin bütün öğrenciler için aynı saate rastlatılması gerektiğini belirtmektedir. Fakat eğitim öğretim dönemi içinde bu durum uygulanmamaktadır. Sınıf içi demokrasinin tam manasıyla etkin olmaması sebebiyle öğrenciler ilgi alanlarına göre ve oy çokluğuyla istedikleri kulüplere katılamamaktadırlar. Okul yönetimi ve rehber öğretmenler, sosyal kulüp çalışmalarını bir sistemin çalışması olarak görmemektedirler. Öğrencilerin bu nedenle sosyal gelişimleri desteklenmemektedir. Öğrenciler kendi görüşlerini başkalarına etkili bir şekilde ifade edememektedirler. Grupça bir faaliyet içinde olmadıklarından dolayı verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışma ve sorumluluk duyma davranışları geliştirememektedirler. Bireysel ya da grup olarak çevresindeki sorunlarla ilgilenemezken, bunları çözüm önerileri getirememektedirler (Akay, 2012, s. 85).

Ders dışı çalışma programının esnek bir biçimde düzenlenmesi gerekir. Çeşitli faaliyetlerin yürütülmesinde ayrıntılara fazla müdahale etmeyen bir ders dışı çalışma programı, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun yönelişlerini destekler. Bu etkinlikler, eğer çok iyi organize edilir ve katılımcılık hayata geçirilebilirse, öğrencilerin vatandaşlık bilincini kavraması hususunda iyi bir alan haline gelmiş olurlar (Hesapçıoğlu, 1994, s. 344).

Öğrencilerin eğitsel kulüplere katılımı zorunlu olduğu halde, bazı eğitim kurumlarında tam olarak bunun sağlanamadığı görülmüştür. Hatta bazı okullarda eğitsel kulüp için haftalık ders çizelgesinde yer bile ayrılmamaktadır. Sosyal kulüpler tamamen es geçilmektedir. Bu yüzden sosyal kulüp çalışmaları bazı eğitim kurumları için kâğıt üzerinde kalmaktan öte geçemeyen çalışmalar olmakla kalmıştır (Koçinalı, 2008: 4).

Eğitsel etkinliklerin okul programlarında çıkartılarak adeta öneminin görmezden gelinmesi ve uygulamaya yönelik seçenekler geliştirilmemesi durumuna eğitimcilerin çözümler üretmelerini gerekmektedir. Bunun için yabancı ülkelerdeki uygulamalar ve ilgili literatür dikkate alınmalıdır. Eğitsel kulüp faaliyetlerinin öneminin yeniden kavratılması ve uygulamaya ilişkin seçenekler yaratılması gerekmektedir. Bu etkinlikler, öğrencilerimize yaklaşmamıza ve onları kendileri olarak yetiştirmemize, ders içerikleri kadar olanak ve ortam sağlayacak uygulamalardır (Akay, 2014, s. 79).

2.15. Sosyal Kulüpler ile İlgili Karşılaşılan Sorunlara Dair Çözüm Önerileri

Bu sorunlar ve çözümlenmesindeki öneriler ise şu şekilde sıralanabilir: Öğretmenler, öğrencilere boş zamanlarını nasıl değerlendireceklerini, bunun kendileri ve toplum için ne gibi yararlar sağlayabileceği hususlarını anlatmalıdırlar. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin de bu konulara ilgilerinin çekilmesi, onlara bu konunun öneminin kavratılması, yeniliklerin ve gelişmelerin öğretilmesi için hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Ders dışı etkinlikler sadece öğretmenler ve idareciler tarafından belirlenmektedir ve bunda okulun imkânları göz önüne alınmaktadır. Bunlar anket, görüşme ya da başka yollarla öğrencilerin istek ve becerilerine göre tespit edilmelidir. Ayrıca öğrencilerin boş zamanlarının iyi bilinmesi ve buna göre bir program yapılması gerekmektedir. Ders dışı etkinlikler genellikle programlar şeklinde uygulanmaktadır. Öğrencinin bu programlardan hangisine katılacağı onun iradesi, ilgi ve yeteneği

doğrultusunda yapılmalıdır. Ders dışı etkinliklere öğrencinin, velinin ve çevrenin ilgisini uyandırması, tanıtması sevdirmesi bakımından farklı kuruluşlarla etkinlikler düzenlenmelidir. Öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımları geniş olarak sağlanmalı, onlara sorumluluklar verilmelidir. Velilerin de ders dışı etkinliklere katılımları sağlanmalıdır. Her etkinlik, sene sonunda bir gösteriye dönüştürülmelidir. Bunun için uygun ortamlar sağlanmalıdır (Karaküçük, 1997, s. 156).

Çocuk ve gençlerin dinlenme ve kültürlenme hakkını kullanabilmeleri için çocuk kulüpleri, çocuk ve gençlik merkezleri, çocuk ve gençlik kampları uygulamalarını geliştirecek ortamlar gerek merkezi gerekse yerel hükümetlerce desteklenmelidir. Ayrıca gönüllü kuruluşlar bu konuda harekete geçirilmelidir. Okul binaları, öğrencileri eğitsel etkinliklere katılmalarına olanak verecek biçimde projelendirilmelidir. Ayrıca mevcut okullar bu amaç için yeniden örgütlendirilmelidir. Öğretmen ve yöneticiler rekreasyon ve eğitsel etkinlikler konularında hizmet içi eğitime alınmalıdır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda rekreasyon ile eğitsel kol etkinliklerine ilişkin dersler konulmalıdır. Devlet bütçesinden rekreasyon hizmetleri için daha fazla ödenek ayrılmalıdır. Öğrencilerin bedensel, sportif, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılımı ve başarısının da akademik değerlendirmenin yanı sıra dikkate alınması eğitim politikasında yer almalıdır (Kılbaş Köktaş, 2004).

Ders işleme konusunda yoğun bir bilgi aktarımı yaklaşımının uygulandığı ülkemizdeki okullarda sosyal faaliyetlerin önemi kavranmalı ve bu önemin kavranması için gerekli çalışmalar yapılmalı ve bu kapsamdaki literatür incelenmelidir. Sosyal etkinliklerin, kişisel gelişim ve toplumsal uyum açısından önemi, yönetici ve öğretmenlere benimsetilmelidir. Sosyal etkinlikler ile ilgili uygulamalı programlar aracılığıyla öğretmenlere açıklanmalıdır. Bu konuya önem veren bir öğretmen öğrencileri için en iyi şekilde hazırlayacaktır. Sosyal etkinlikleri derslere engel olan bir faaliyet olarak görmeyi kenara bırakıp; bu etkinlikler derslere motive edici uygulamalar olarak görülmelidir. Okullarda sosyal etkinliklerin uygulanabileceği ortam ve imkânlar geliştirilmeli ve okulun kaynakları bu konuda en faydalı şekilde kullanılmalıdır. Bu okul kaynaklarının etkin ve verimli kullanma görevi yöneticilerin dikkat etmesi gereken konuların başında gelmektedir. Okul yöneticilerini ve öğretmenlerini, sosyal etkinlikler konusunda bilgilendirecek ve etkin kılacak hizmet içi eğitimler ve programlar hazırlanıp uygulanmalıdır. Çünkü sosyal etkinlik kavramının öneminin öncelikle öğretmen ve yöneticiler tarafından kabul görmesi

gerekmektedir. Sosyal etkinlik kavramının önemi ve gerekliliği velilere anlatılmalıdır. Bunun önlenbilmesi adına velilere sosyal etkinlikler ile ilgili seminerler düzenlenmelidir. Sosyal etkinliklere katılan öğretmen ve öğrencilere destek olunmalıdır. Sosyal etkinlik alanlarında turnuva, yarışma gibi faaliyetlerde başarısız olan öğrencilere sert tepki vermek yerine onları motive edici davranılması ve yeniden çalışmaya yönlendirilmesi gerekmektedir (Güneş, 2013, s. 149).

Eğitsel kulüplerin öğrencilerin gelişimi için okullarda daha işlevsel hale getirilmesi gerekmektedir. En az, formel dersler kadar faydalı olan eğitsel kulüplerin daha etkin hale getirilmesi için öncelikle, öğrencilerin eğitsel kulüpler hakkındaki görüşlerine önem verilmeli ve bu görüşler kulüpler kurulurken dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin eğitsel kulüplere nasıl baktıkları, eğitsel kulüpler hakkındaki düşünceleri bilinmelidir. İlgili çözüm yolları geliştirilirken bu yolla edinilen bilgiler, diğer çözüm yolları ile birleştirilerek bir çözüm noktası oluşturulmalıdır. Bu şekilde eğitsel kulüp faaliyetleri daha etkin ve verimli olarak devam ettirilmelidir (Koçinalı, 2008, s:5).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem/araştırma grubu, veri toplama araç ve teknikleri ile verilenin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma karma model olup; nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Nicel ve nitel araştırma tekniklerinin birlikte kullanılmasında üç desen işe koşulabilir. Bunlar zenginleştirilmiş (triangulation) desen, açıklayıcı (explanatory) desen ve keşfedici (exploratory) desen olarak ele alınabilir. Zenginleştirilmiş desende nicel ve nitel veriler birlikte toplanır, bu verilerin birbirlerini destekleyip desteklemediğine bakılır (Fraenkel ve Wallen, 2006'dan akt. Sönmez ve Ceylanpınar, 2011). Bu bağlamda değerlendirildiğinde bu araştırma zenginleştirilmiş desen kapsamında yapılandırılmıştır. İki araştırma yönteminin birlikte kullanılmasıyla konu ile ilgili daha kapsamlı ve derinlemesine bilgi edinilmesi, araştırma sonucunda daha güvenilir ve sağlıklı çıkarımlarda bulunulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın nicel bölümünde yönetici ve öğretmenlerin bazı değişkenlere göre sosyal kulüplere tutumunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Frekans ve yüzde değerleri verilirken ölçek soruları "S1-S41" şeklinde belirtilmiştir. Bu çerçevede araştırma, tarama modelinde desenlenmiştir. Karasar (2003)'a göre tarama modelinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bu kapsamda araştırmada eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticisi ve öğretmenlerin sosyal kulüplere tutumları var olduğu şekliyle değerlendirilmiştir.

Araştırmanın nitel bölümünde durum deseni kullanılmıştır. Nitel verilerde öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre "Ö1-Ö16" şeklinde belirtilmiştir. Nitel durum çalışmasının amacı belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymakken en temel özelliği bir ya da birkaç durumun katılımcı gözlemleri, derinlemesine görüşmeler yoluyla doküman toplama ile elde edilen ve analiz edilen verilerin derinliğine ve boylamsal olarak incelenmesini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Tekirdağ ili, Çerkezköy ve Kapaklı ilçelerinde resmi lise ve ortaokul kurumlarında görev yapan 2773 yönetici ve öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrende bulunan okullardan, nicel veriler için ulaşılan 600 ölçekten basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen, nitel veriler içinse 208 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde Tekirdağ ili, Çerkezköy ve Kapaklı ilçelerinde resmi lise ve ortaokul kurumları listelenmiş ve tesadüfi olarak okullar belirlenmiştir.

3.2.1. Örneklem

Katılımcıların demografik yapısına ilişkin bilgiler tablo 4.2.1.1.-4.2.1.3'te sunulmuştur.

Tablo 3.2.1.1. Yöneticilerin Demografik Bilgileri

	Gruplar	<i>f</i>	%
Cinsiyet	Erkek	18	56,3
	Kadın	14	43,8
	Toplam	32	100,0
Yaş	25-29	18	56,3
	30-34	5	15,6
	35 ve üzeri	9	28,1
	Toplam	32	100,0
Medeni Hal	Evli	19	59,4
	Bekar	13	40,6
	Toplam	32	100,0
Eğitim	Lisans	22	68,8
	Lisans Üstü	10	31,3
	Toplam	32	100,0
Çalışılan Okul Türü	Lise	21	65,6
	Ortaokul	11	34,4
	Toplam	32	100,0
Sosyal Klüp Çalıştırma Süresi	1-5 yıl	21	65,6
	6-10 yıl	3	9,4
	11-15 yıl	7	21,9
	16 ve üzeri	1	3,1
	Toplam	32	100,0
Çalıştırılan Sosyal Klüp Sayısı	1	3	9,4
	2	11	34,4
	3	12	37,5
	4 ve üzeri	6	18,8
	Toplam	32	100,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	19	59,4
	6-10 yıl	4	12,5
	11 ve üzeri	9	28,1
	Toplam	32	100,0
Bulunulan Okulda Çalışma Süresi	1-3 yıl	23	71,9
	4-6 yıl	9	28,1
	Toplam	32	100,0
Okul İmkânlarına Dair Kanaat	Zayıf	4	12,5
	Orta	22	68,8
	İyi	6	18,8
	Toplam	32	100,0

Araştırmaya katılan yöneticilerin %56,3'ü (18) erkeklerden, %43,8'i (14) kadınlardan oluşmakta, %56,3'ü (18) 25-29 yaşında, %15,6'sı (5) 30-34 yaşında, %28,1'i (9) 35 ve üzeri yaşta, %59,4'ü (19) evli, %40,6'sı (13) bekâr, %68,8'i (22) lisans mezunu, %31,3'ü (10) lisansüstü mezunu, %65,6'sı (21) lisede, %34,4'ü (11) ortaokulda çalışmakta, %65,6'sı (21) 1-5 yıl, %9,4'ü (3) 6-10 yıl, %21,9'u (7) 11-15 yıl ve %3,1'i (1) 16 yıl ve üzeri süreyle sosyal kulüp çalıştırmış, %9,4'ü (3) 1 tane, %34,4'ü (11) 2 tane, %37,5'i (12) 3 tane, %18,8'i (6) 4 ve üzeri sayıda sosyal kulüp

çalıştırmış, %59,4'ü (19) 1-5 yıllık, %12,5', (4) 6-10 yıllık, %28,1'i (9) 11 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip, %71,9'u (23) 1-3 yıldır, %28,1'i (9) 4-6 yıldır buldukları kurumda çalışmakta, %12,5'i (4) buldukları okulun imkânlarını zayıf, %68,8'i (22) orta, %18,8'i (6) iyi olarak değerlendirmektedir.

Tablo 3.2.1.2. Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

	Gruplar	<i>f</i>	%
Cinsiyet	Erkek	200	35,2
	Kadın	368	64,8
	Toplam	568	100,0
Yaş	20-24	34	6,0
	25-29	193	34,0
	30-34	187	32,9
	35 ve üzeri	154	27,1
	Toplam	568	100,0
Medeni Hal	Evli	355	62,5
	Bekâr	213	37,5
	Toplam	568	100,0
Eğitim	Lisans	482	84,9
	Lisans Üstü	86	15,1
	Toplam	568	100,0
Görev	Branş	448	78,9
	Sınıf	87	15,3
	Meslek Lisesi	33	5,8
	Toplam	568	100,0
Çalışılan Okul Türü	Lise	323	56,9
	Ortaokul	245	43,1

	Toplam	568	100,0
Sosyal Kulüp Çalıştırma Süresi	1-5 yıl	357	62,9
	6-10 yıl	112	19,7
	11-15 yıl	47	8,3
	16 ve üzeri	52	9,2
	Toplam	568	100,0
Çalıştırılan Sosyal Kulüp Sayısı	1	169	29,8
	2	153	26,9
	3	148	26,1
	4 ve üzeri	98	17,3
	Toplam	568	100,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	263	46,3
	6-10 yıl	154	27,1
	11 ve üzeri	151	26,6
	Toplam	568	100,0
Bulunulan Okulda Çalışma Süresi	1-3 yıl	369	65,0
	4-6 yıl	151	26,6
	7-9 yıl	29	5,1
	10 ve üzeri	19	3,3
	Toplam	568	100,0
Okul İmkânlarına Dair Kanaat	Zayıf	81	14,3
	Orta	284	50,0
	İyi	203	35,7
	Toplam	568	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %35,2'si (200) erkeklerden, %64,8'i (368) kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %6'sı (34) 20-24 yaşında %34'ü (193) 25-29 yaşında, %32,9'u (187) 30-34 yaşında, %27,1'i (154) 35 ve üzeri yaşadadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %62,5'i (355) evli, %37,5'i, (213) bekârdır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %84,9'u (482) lisans mezunu, %15,1'i (86) lisansüstü mezunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %78,9'u (448) branş öğretmeni, %15,3'ü (87) sınıf öğretmeni, %5,8'i (33) meslek lisesi öğretmenidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %56,9'u (323) lisede, %43,1'i (245) ortaokulda

çalışmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %62,9'u (357) 1-5 yıl, %19,7'si (112) 6-10 yıl, %8,3'ü (47) 11-15 yıl ve %9,2'si (52) 16 yıl ve üzeri süreyle sosyal kulüp çalıştırmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %29,8'i (169) 1 tane, %26,9'u (153) 2 tane, %26,1'i (148) 3 tane, %17,3'ü (98) 4 ve üzeri sayıda sosyal kulüp çalıştırmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %46,3'ü (263) 1-5 yıllık, %27,1'i (154) 6-10 yıllık, %26,6'sı (151) 11 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %65'i (369) 1-3 yıldır, %26,6'sı (151) 4-6 yıldır, %5,1'i (29) 7-9 yıldır, %3,3'ü (19) 10 ve üzeri yıldır buldukları kurumda çalışmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %14,3'ü (81) buldukları okulun imkânlarını zayıf, %50'si (284) orta, %35,7'si (203) iyi olarak değerlendirmektedir.

Tablo 3.2.1.3. Nitel Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Cinsiyet	f	%
Erkek	13	56,2
Kadın	10	43,8
Toplam	23	100,0
Erkek	85	46,00
Kadın	100	54,00
Toplam	185	100,0
Erkek	98	47,11
Kadın	110	52,89
Toplam	208	100,0

Araştırmada sosyal kulüp çalışmalarını yeterli bulanların %56,2'si (13) erkek, %43,8'i (10) kadın olmak üzere toplam 23 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışmaları yeterli bulmayan öğretmenlerin, %46,0'ı (85) erkek, %54,0'ı (100) kadın olmak üzere 185 öğretmenden oluşmaktadır. Yeterli bulan ve yeterli bulmayan öğretmenlerin %47,11'i (98) erkek, %52,89'u (110) kadın olmak üzere toplam 208 öğretmenden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak üç bölümden oluşmaktadır. Birinci ve ikinci bölümde Kılıçaslan (2009) tarafından geliştirilen eğitsel kulüp çalışmalarına ilişkin öğretmen tutumları ölçeği kullanılmış, üçüncü bölümde ise nitel bölüm vardır. Birinci bölümde demografik değişkenlere ilişkin, yaş, cinsiyet, çalıştığı okulun türü, kıdem, medeni hal, görev türü, okul türü, eğitim durumu, imkân kanaati, çalışma süresi, çalıştırılan kulüp sayısı ve yılı olmak üzere on bir adet soru yer almaktadır. İkinci bölümde öğretmen tutumları ölçeği, üçüncü bölümde nitel bölüm vardır. Alt boyuta giren maddelerin sosyal kulüp çalışmalarının öğrencilerin ve çevresinin sosyalleşmesiyle ilgili olduğu için “sosyal katkı”, ikinci alt boyuttaki maddeler sosyal kulüplerin işlevselliğini yitirmesi ile ilgili olduğu için “işlevsellik kaybı”, üçüncü alt boyuttaki maddeler öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarındaki istekliliğini içerdiği için “öğretmen istekliliği”, dördüncü alt boyuttaki maddeler öğrencilerin sosyal kulüp çalışmalarındaki katılımıyla ilgili tutumlarını ölçmeyi amaçladığı için “öğrenci katılımı” boyutu şeklinde isimlendirilmesi uygun görülmüştür.

Tablo 3.3.2. Belirlenen Alt Boyutlar ve Yük Alan Maddeler

Boyut	Madde Sayısı	Maddeler Numarası
Sosyal Katkı	12	1,2,9,10,11,14,15,19,21,24,27,34
İşlevsellik Kaybı	11	7,8,12,13,18,26,35,36,39,40,41
Öğretmen İstekliliği	8	17,20,22,23,29,32,33,38
Öğrenci Katılımı	10	3,4,5,6,16,25,28,30,31,37

3.4.Verilerin Analizi

Toplanan veriler analiz edilirken nicel bölümde tanımlayıcı istatistiksel metotları kullanılmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin sosyal kulüp çalışmalarına ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet, medeni hal ve çalışılan okul türüne göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin eğitsel kulüp çalışmalarına ilişkin tutum düzeylerinin yaş, eğitim durumu, görev, sosyal kulüp çalıştırma süresi, çalıştırılan sosyal kulüp sayısı, kıdem, bulunulan okulda çalışma süresi ve bulunulan okulun imkânlarına dair kanaate göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis Testi sonrası anlamlı farklılığın çıktığı durumlarda farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Nitel bölümde, zenginleştirilmiş desen modelinde öğretmen ve yöneticilere yapılan çalışmalara öğrenci katılımı yeterliliğini nasıl bulduklarına dair yapılandırılmış soru yöneltilmiş, içerik analizi ile veriler analiz edilmiştir.

3.4.1.Güvenirlilik Analizleri

Likert tipi ölçeklerin güvenirliliği ölçmek için kullanılan Cronbach alfa katsayısı uyarlanan ölçek ve ölçeğin alt ölçekleri için hesaplanır ve bu katsayı maddelerin iç tutarlılığı/homojenliği hakkında bilgi verir (Tezbasaran, 1996). Tutarlık derecesi güvenirlilik katsayısı 1'e yaklaştıkça yükselir, 0'a yaklaştıkça da düşer (Tekin, 1993; Turgut, 1997; Yıldırım, 1999). Ve geçerlik durumu da tablo 1 de verilmiştir. EKÇ-Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Öğretmen Tutumları Ölçeği güvenirlilik analizi sonuçları uygulamış olduğum ölçekte Cronbach Alpha güvenirlilik katsayı değeri de .860 olarak bulunmuştur. Uygulanan bu ölçek geçerliği ve güvenirliliği yönünden yüksek bulunmuştur.

Tablo 3.4.1.1. Sosyal Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeği Puanlarının Güvenirlik Katsayısı ve Normallik Testi

	N	Normallik Testi	
		İstatistik	sd p
Sosyal Katkı	568	,087	568 ,000
İşlevsellik Kaybı	568	,046	568 ,005
Öğretmen Öğretmen İstekliliği	568	,101	568 ,000
Öğrenci Katılımı	568	,093	568 ,000
Toplam	568	,090	568 ,000
Sosyal Katkı	32	,889	32 ,003
İşlevsellik Kaybı	32	,929	32 ,037
Öğretmen Öğretmen İstekliliği	32	,813	32 ,000
Öğrenci Katılımı	32	,870	32 ,001
Toplam	32	,834	32 ,000

Elde edilen araştırma verilerinin istatistiksel çözümlenmeleri IBM SPSS Statistics 22 programında uygun istatistiksel işlemler yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında ölçeklerin güvenilirlik düzeylerinin belirlenmesi amacı ile Cronbach's Alfa katsayısı hesaplanırken normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesi amacı ile öğretmen grubunun verilerine Kolmogorov-Smirnov testi, yönetici grubunun verilerine Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır.

EKÇ ilişkin öğretmen tutum ölçeği puanlarının Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna bakıldığında, ($p < .05$), normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. EKÇ ilişkin yönetici puanlarının Shapiro-Wilk testi sonucuna bakıldığında, ($p < .05$), normal dağılım göstermediği kabul edilmiştir. Anlamlılık düzeyi $p < .05$ düzeyinde anlamlı ise hipotezi reddedilir ve dağılımın normal olmadığı kararı verilir. Şayet $p > .05$ değeri elde edilmişse hipotezi kabul edilir ve dağılımın normal dağılımdan anlamlı bir farklılık sergilemediği yorumu yapılır (Otrar, 2009).

Araştırmada kullanılan nitel bölümünün geçerliliği ve güvenilirliği için çeşitli ölçütler bulunmaktadır. Bu kapsamda araştırmada kullanılacak olan yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruya öğretmenlerin seçiminde gönüllülük ilkesi esas alınmış ve sorulara içten cevap vermelerini sağlamak için isimlerinin gizli tutulacağı ve hiçbir şekilde açıklanmayacağı belirtilmiştir. Nitel türlü araştırmalarda katılımcıların gönüllü olmalarının araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini sağlama açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bir diğer güvenilirliği sağlayan ölçüt ise bulgular kısmında katılımcıların görüşlerinin gösterilmesidir. Bunun için bazı katılımcıların görüşleri aynen olduğu gibi aktarılmıştır. Soruların katılımcıların anlayabileceği açıklık ve belirginlikte olmasına; karmaşık, anlaşılması güç olmamasına ve yanlış anlamaya yol açmayacak nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Bu yolla toplanan verilerin geçerlik ve güvenilirliğinin olumsuz yönde etkilenmesi engellenmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve şimşek, 2006).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu kısmında, katılımcıların demografik özelliklerinin frekans, yüzdelik, ortalama ve standart sapma dağılımları incelenmiş, sonrasında farklılaşma analizleri ve ölçekler arası analizlere dair bulgular sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Tablo 4.1.1. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Boyut	N	Ort.	Ss
Öğretmen	Sosyal Katkı	568	38,37	7,286
	İşlevsellik Kaybı	568	43,73	7,133
	Öğretmen İstekliliği	568	31,41	4,436
	Öğrenci Katılım	568	34,89	4,881
	Toplam	568	148,40	14,123
Yönetici	Sosyal Katkı	32	36,47	5,978
	İşlevsellik Kaybı	32	45,56	7,774
	Öğretmen İstekliliği	32	32,94	4,819
	Öğrenci Katılım	32	35,53	4,385
	Toplam	32	154,12	19,131

Tablo 4.1.1. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkının* ortalaması 38,37, standart sapması 7,286; *İşlevsellik Kaybının* ortalaması 43,73, standart sapması 7,133; *Öğretmen İstekliliğinin* ortalaması 31,41, standart sapması 4,436; *Öğrenci Katılımının* ortalaması 34,89, standart sapması 4,881 ve *Ölçek Toplamının* ortalaması 148,40 ve standart sapması 14,123'tür. Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkının* ortalaması 36,47, standart sapması 5,978; *İşlevsellik Kaybının* ortalaması 45,56, standart sapması 7,774; *Öğretmen İstekliliğinin* ortalaması 32,94, standart sapması 4,819; *Öğrenci Katılımının*

ortalaması 35,53, standart sapması 4,385 ve *Ölçek Toplamının* ortalaması 154,12 ve standart sapması 19,131'dir.

Tablo 4.1.2. Öğretmen ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Frekans ve Yüzdeler Değerleri

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
S1	44	7,33	91	15.1	71	11,8	280	46,6	114	19
S2.	32	5.33	88	14.7	86	14.3	281	46.8	113	18.8
S3	26	4.33	46	7.67	41	6.83	252	42	235	39.2
S4	20	3.33	53	8.83	63	10.5	273	45.5	191	31.8
S5	29	4.8	144	24	152	25	197	33	77	13
S6	14	2.3	24	4	45	7.5	338	56	179	30
S7	35	5.83	160	26.7	147	24.5	200	33.3	58	9.67
S8	38	6.33	158	26.3	118	19.7	235	39.2	51	8.5
S9	21	3.5	100	16.7	125	20.8	272	45.3	82	13.7
S10	26	4.33	113	18.8	100	16.7	288	48	73	12.2
S11	12	2	87	14.5	49	8.16	351	58.5	101	16.8
S12	84	14	206	34.3	85	14.2	174	29	51	8.6
S13	38	6.33	112	18.7	106	17.7	233	38.8	111	18.5
S14	40	6.67	127	21.2	119	19.8	240	40	74	12.3
S15	17	2.83	81	13.5	91	15.17	327	54.5	84	14
S16	21	3.5	56	9.33	47	7.83	273	45.5	203	33.8
S17	15	2.5	65	10.8	93	15.5	300	50	127	21.2
S18	21	3.5	129	21.5	129	21.5	249	41.5	72	12

S19	7	1.16	52	8.66	92	15.3	358	59.6	91	15.17
S20	13	2.17	35	5.83	68	11.3	319	53.2	165	27.5
S21	22	3.66	77	12.8	125	20.8	276	46	100	17
S22	5	0.83	22	3.67	44	7.33	310	51.7	219	36.5
S23	15	2.5	46	7.67	67	11.2	299	49.8	173	28.8
S24	21	3.5	42	7	94	15.6	301	50.1	142	23.7
S25	16	2.67	37	6.17	81	13.5	273	45.5	193	32.2
S26	37	6.17	113	18.8	105	17.5	271	45.2	74	32.2
S27	21	3.5	104	17.3	140	23.3	244	40.7	91	15.2
S28	16	2.67	50	8.33	66	11	282	47	186	31
S29	18	3	52	8.67	78	13	298	49.7	154	25.7
S30	17	2.83	63	10.5	80	13.3	260	43.3	180	30
S31	12	2	55	9.17	79	13.2	303	50.5	151	25.2
S32	14	2.3	20	3.3	49	8.2	327	55	190	32
S33	14	2.3	75	13	123	21	252	42	136	23
S34	23	3.8	56	9.3	126	21	284	47	111	19
S35	14	2.3	84	14	115	19	288	48	99	17
S36	28	4.67	110	18.3	134	22.3	232	38.7	96	16
S37	26	4.3	53	8.8	82	14	258	43	181	30
S38	19	3.17	51	8.5	70	11.7	267	44.5	193	32.2
S39	28	4.67	123	20.5	97	16.2	251	41.8	101	16.8
S40	33	5.5	143	24	153	26	209	35	62	10
S41	62	10.3	145	24.2	100	16.7	230	38.3	63	10.5

Tablo 4.1.2. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmen ve yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* soru maddeleri incelendiğinde “*kesinlikle katılmıyorum*” cevabının en fazla 84 öğretmen ve yöneticinin %14 olarak “*S11 Dönem başında evrak, rapor ve faaliyetlerin çoğunu internetten indiriyorum.*” maddesinde toplandığı, en az 5 öğretmen ve yöneticinin 0,83 olarak “*S22 Çalışmalar için bir klavuz kitap olsa yararlanırım.*” maddesi olduğu, “*katılmıyorum*” cevabının en fazla 160 öğretmen ve yöneticinin %26,7 olarak “*S7 Kulüplerde kontrol yok*” maddesinde toplandığı, en az 20 öğretmen ve yöneticinin %3,03 olarak “*S32 Okullarda kulüp ve rehberlik çalışmaları koordinasyon içinde yürütülmelidir.*” maddesi olduğu, “*kararsızım*” cevabının en fazla 153 öğretmen ve yöneticinin %26 olarak “*S40 Kulüp çalışmalarında öğretmenler yeterince çaba göstermiyorlar.*” maddesinde toplandığı, en az 41 öğretmen ve yöneticinin 6,83 olarak “*S3 Sadece istekli öğrenciler alınsa faaliyetlerin kalitesi artar.*” maddesi olduğu, “*katılıyorum*” cevabının en fazla 358 öğretmen ve yöneticinin %59,6 olarak “*S19 Kulüp çalışma programları hazırlarken öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik içerik oluştururum.*” maddesinde toplandığı, en az 174 öğretmen ve yöneticinin %29 olarak “*S12 Karar vermem gerektiğinde beni en az yoracak bir kulüp seçerim.*” maddesi olduğu, “*kesinlikle katılıyorum*” cevabının en fazla 235 öğretmen ve yöneticinin %39,2 olarak “*S3 Sadece istekli öğrenciler alınsa faaliyetlerin kalitesi artar.*” maddesinde toplandığı, en az 51 öğretmen ve yöneticinin %8,5 olarak “*S8 Öğretmenler kulüplerde kendilerinden ne beklendiğini bilmiyor.*” maddesinde toplandığı görülmektedir.

Tablo 4.1.3. Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	N	Mean	Std.	Minimum	Maximum
S1	34	3,60	1,34	1	5
S2	34	3,62	1,26	1	5
S3	34	4,06	1,10	1	5
S4	34	4,03	1,12	1	5
S5	34	3,53	1,31	1	5
S6	34	3,93	,910	1	5
S7	34	3,12	1,18	1	5
S8	34	3,18	1,44	1	5
S9	34	3,56	1,34	1	5
S10	34	3,72	1,17	1	5
S11	34	3,78	1,09	1	5

S12	34	3,34	1,31	1	5
S13	34	3,78	1,03	1	5
S14	34	3,50	1,13	1	5
S15	34	3,43	1,36	1	5
S16	34	4,18	,965	1	5
S17	34	3,81	1,11	1	5
S18	34	3,81	1,02	1	5
S19	34	3,84	,766	1	5
S20	34	4,15	,677	1	5
S21	34	3,71	,958	1	5
S22	34	4,37	,870	1	5
S23	34	4,31	,820	1	5
S24	34	3,93	1,04	1	5
S25	34	4,15	1,13	1	5
S26	34	3,56	1,31	1	5
S27	34	3,25	1,07	1	5
S28	34	4,25	,879	1	5
S29	34	3,90	1,20	1	5
S30	34	3,75	1,04	1	5
S31	34	3,93	1,41	1	5
S32	34	4,31	,859	1	5
S33	34	3,97	1,06	1	5
S34	34	4,31	,928	1	5
S35	34	3,97	1,13	1	5
S36	34	3,59	1,24	1	5
S37	34	3,62	1,33	1	5
S38	34	4,09	1,20	1	5
S39	34	3,40	1,34	1	5
S40	34	2,96	1,23	1	5
S41	34	3,31	1,44	1	5

Tablo 4.1.3. incelendiğinde görülmektedir ki yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* soru maddeleri incelendiğinde en yüksek ortalama 4,37, standart sapması, ,067 ile “S22 Çalışmalar için bir kılavuz kitap olsa yararlanırım.” ve “S20 Öğretmenlere verilecek hizmet içi eğitimlerle kulüp faaliyetlerinin kalitesini artırmak gerekir” en düşük ortalaması 2,96 standart sapması 1,44 ile “S40 Kulüp çalışmalarında öğretmenler yeterince çaba göstermiyorlar.” ve “S8 Öğretmenler kulüplerde kendilerinden ne beklendiğini bilmiyor.” maddesinde toplandığı görülmektedir.

Tablo 4.1.4. Öğretmenlerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	N	Mean	Std.	Minimum	Maximum
S1	568	3,54	1,16	1	5
S2	568	3,58	1,10	1	5
S3	568	4,03	1,07	1	5
S4	568	3,93	1,03	1	5
S5	568	3,23	1,08	1	5
S6	568	4,08	,856	1	5
S7	568	3,14	1,09	1	5
S8	568	3,17	1,08	1	5
S9	568	3,48	1,02	1	5
S10	568	3,43	1,05	1	5
S11	568	3,73	,963	1	5
S12	568	2,80	1,21	1	5
S13	568	3,42	1,17	1	5
S14	568	3,29	1,13	1	5
S15	568	3,64	,950	1	5
S16	568	3,95	1,05	1	5
S17	568	3,76	,978	1	5
S18	568	3,34	1,05	1	5
S19	568	3,78	,849	1	5
S20	568	3,97	,914	1	5
S21	568	3,58	1,03	1	5
S22	568	4,18	,784	1	5
S23	568	3,92	,968	1	5
S24	568	3,82	,978	1	5
S25	568	3,97	,961	1	5
S26	568	3,37	1,09	1	5
S27	568	2,52	1,05	1	5
S28	568	3,93	1,00	1	5
S29	568	3,86	,981	1	5
S30	568	3,87	1,04	1	5
S31	568	3,87	,926	1	5
S32	568	4,08	,855	1	5
S33	568	3,68	1,02	1	5
S34	568	3,66	1,00	1	5
S35	568	3,66	,985	1	5
S36	568	3,61	1,09	1	5
S37	568	3,87	1,06	1	5
S38	568	3,93	1,02	1	5
S39	568	3,45	1,11	1	5
S40	568	3,22	1,07	1	5
S41	568	3,13	1,18	1	5

Tablo 4.1.4. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* soru maddeleri incelendiğinde en yüksek ortalama 4,18 standart sapması, ,849 ile “S22 Çalışmalar için bir klavuz kitap olsa yararlanırım.” ve “S19 Kulüp çalışma programları hazırlarken öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik içerik oluştururum; en düşük ortalaması 3,13 standart sapması 1,18 ile “S40 Kulüp çalışmalarında öğretmenler yeterince çaba göstermiyorlar.” maddesinde toplandığı görülmektedir.

4.2.İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacı, öğretmenlerin ve yöneticilerin eğitsel kulüp çalışmalarına ilişkin tutum düzeyleri ve tutum düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni hal, eğitim durumu, çalışılan okul türü, görev, sosyal kulüp çalıştırma süresi, çalıştırılan sosyal kulüp sayısı, kıdem, bulunulan okulda çalışma süresi, bulunulan okulun imkânlarına dair kanaate göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yöneliktir. İkinci alt amaca ilişkin bulgular Tablo 4.2.1.-4.2.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.2.1. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Withney U Testi Sonuçları

	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Topl.	Z	U	p
Öğretmen	Sosyal Katkı	Erkek	200	297,08	59416,00	-1,34	34284,000	,178
		Kadın	368	277,66	102180,00			
	İşlevsellik Kaybı	Erkek	200	289,89	57977,00	-,577	35723,000	,564
		Kadın	368	281,57	103619,00			
	Öğretmen İstekliliği	Erkek	200	285,94	57188,00	-,155	36512,000	,877
		Kadın	368	283,72	104408,00			
	Öğrenci Katılım	Erkek	200	286,29	57257,00	-,192	36443,000	,848
Kadın		368	283,53	104339,00				
Toplam	Erkek	200	295,41	59082,50	-,169	34617,500	,243	
	Kadın	368	278,57	102513,50				
Yönetici	Sosyal Katkı	Erkek	18	15,81	284,50	-,477	113,500	,633
		Kadın	14	17,39	243,50			
	İşlevsellik Kaybı	Erkek	18	20,72	373,00	-2,901	50,000	,004*
		Kadın	14	11,07	155,00			
	Öğretmen İstekliliği	Erkek	18	18,58	334,50	-1,440	88,500	,150
		Kadın	14	13,82	193,50			
	Öğrenci Katılım	Erkek	18	18,28	329,00	-1,225	94,000	,220
Kadın		14	14,21	199,00				
Toplam	Erkek	18	20,31	365,50	-2,610	57,500	,009*	
	Kadın	14	11,61	162,50				

*p<.05

Tablo 4.2.1. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* (U=34284,00; p>.05), *İşlevsellik Kaybı* (U=35723,00; p>.05), *Öğretmen İstekliliği* (U=36512,00; p>.05), *Öğrenci Katılımı* (U=36443,00; p>.05) ve *Ölçek Toplamından* (U=34617,500; p>.05) aldıkları puanlarda cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Yöneticilerin *Eğitsel kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybı* (U=50,00; p<.05) ve *Ölçek Toplamından* (U=57,500; p<.05) aldıkları puanlarda cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, *Sosyal Katkı* (U=113,500; p>.05), *Öğretmen İstekliliği* (U=88,500; p>.05) ve *Öğrenci Katılımı* (U=94,00; p>.05) aldıkları puanlarda cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre, *İşlevsellik Kaybı* ve *Ölçek Toplamından* erkeklerin kadınlardan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 4.2.2. Yaş Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X ²	p	Anlamlı Fark
Öğretmen	Sosyal Katkı	20-24	34	347,24	3	8,913	,030	1-3*
		25-29	193	291,81				
		30-34	187	262,21				
		35 ve üzeri	154	288,55				
	İşlevsellik Kaybı	20-24	34	219,60	3	9,899	,019	1-3*
		25-29	193	276,63				
		30-34	187	308,45				
		35 ve üzeri	154	279,61				
	Öğretmen İstekliliği	20-24	34	287,03	3	2,903	,407	-
		25-29	193	300,25				
		30-34	187	273,82				
		35 ve üzeri	154	277,18				
Öğrenci Katılım	20-24	34	164,54	3	23,243	,000	1-2*	
	25-29	193	274,38				1-3*	
	30-34	187	306,30				1-4*	
	35 ve üzeri	154	297,20					
Toplam	20-24	34	246,12	3	2,507	,474	-	
	25-29	193	290,88					
	30-34	187	289,51					
	35 ve üzeri	154	278,90					
Yönetici	Sosyal Katkı	25-29	18	15,08	2	4,935	,085	-
		30-34	5	25,00				
		35 ve üzeri	9	14,61				
	İşlevsellik Kaybı	25-29	18	18,25	2	2,769	,250	-
		30-34	5	18,10				
		35 ve üzeri	9	12,11				
	Öğretmen İstekliliği	25-29	18	16,14	2	1,534	,464	-
		30-34	5	21,00				
		35 ve üzeri	9	14,72				
	Öğrenci Katılım	25-29	18	17,89	2	2,416	,299	-
		30-34	5	18,80				
		35 ve üzeri	9	12,44				
Toplam	25-29	18	16,67	2	,990	,610	-	
	30-34	5	19,60					
	35 ve üzeri	9	14,44					

*p<.05

Tablo 4.2.2. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=8,913$; $p<.05$), *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=9,899$; $p<.05$) ve *Öğrenci Katılımı* ($X^2=23,243$; $p<.05$) aldıkları puanlarda yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=2,903$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplam Puanından*

($X^2=2,507$; $p>.05$) aldıkları puanlarda yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin sıra ortalamalarına bakıldığında; 20-24 yaş grubundakilerin (sıra ort.=347,24) 30-34 yaş grubundakilere (sıra ort.= 262,21) oranla, *Sosyal Katkı* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları; 20-24 yaş grubundakilerin (sıra ort.=219,60) 30-34 yaş grubundakilere (sıra ort.= 308,45) oranla, *İşlevsellik Kaybı* alt boyutundan daha düşük puan aldıkları ve son olarak, 20-24 yaş grubundakilerin (sıra ort.=164,54) 20-25 yaş grubundakilere (sıra ort.=274,38), 30-34 yaş grubundakilere (sıra ort.= 306,30) ve 35 yaş ve üzeri grubundakilere (sıra ort.=297,20) oranla *Öğrenci Katılım* alt boyutundan daha düşük puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=4,935$; $p>.05$), *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=2,769$; $p>.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=1,534$; $p>.05$), *Öğrenci Katılımı* ($X^2=2,416$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplam Puanından* ($X^2=,990$; $p>.05$) aldıkları puanlarda yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.3. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Medeni Hale Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Topl.	Z	U	p
Öğretmenler	Sosyal Katkı	Evli	355	279,45	99206,00	-,947	36016,000	,344
		Bekâr	213	292,91	62390,00			
	İşlevsellik Kaybı	Evli	355	299,37	106276,00	-2,790	32529,000	,005*
		Bekâr	213	259,72	55320,00			
	Öğretmen İstekliliği	Evli	355	276,40	98122,50	-1,523	34932,500	,128
		Bekâr	213	298,00	63473,50			
	Öğrenci Katılım	Evli	355	298,36	105918,00	-2,605	32887,000	,009*
Bekâr		213	261,40	55678,00				
Toplam	Evli	355	288,90	102560,00	-,826	36245,000	,409	
	Bekâr	213	277,16	59036,00				
Yöneticiler	Sosyal Katkı	Evli	19	17,89	340,00	-1,022	97,000	,307
		Bekâr	13	14,46	188,00			
	İşlevsellik Kaybı	Evli	19	13,92	264,50	-1,889	74,500	,059
		Bekâr	13	20,27	263,50			
	Öğretmen İstekliliği	Evli	19	13,68	260,00	-2,076	70,000	,038*
		Bekâr	13	20,62	268,00			
	Öğrenci Katılım	Evli	19	12,47	237,00	-2,959	47,000	,003*
Bekâr		13	22,38	291,00				
Toplam	Evli	19	14,50	275,50	-1,463	85,500	,144	
	Bekâr	13	19,42	252,50				

* $p<.05$

Tablo 4.2.3. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybı* (U=32529,00; p<.05) ve *Öğrenci Katılımı* (U=32887,00; p<.05) aldıkları puanlarda medeni hale göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* (U=36016,00; p>.05), *Öğretmen İstekliliği* (U=34932; p>.05), ve *Ölçek Toplamından* (U=36245,00; p>.05) aldıkları puanlarda medeni hale göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre, *İşlevsellik Kaybı* ve *Öğrenci Katılım* alt boyutlarında evli olanların bekârlara oranla daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin *Eğitsel kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Öğretmen İstekliliği* (U=70,00; p<.05) ve *Öğrenci Katılımı* (U=47,00; p<.05) aldıkları puanlarda medeni hale göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* (U=97,00; p>.05), *İşlevsellik Kaybı* (U=74,500; p>.05), ve *Ölçek Toplamından* (U=85,500; p>.05) aldıkları puanlarda medeni hale göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.4. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Eğitim Durumuna Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Topl.	Z	U	p	
Öğretmen	Sosyal Katkı	Lisans	482	284,02	136896,00	-,166	20493,00	,868	
		Yüksek Lisans	86	287,21	24700,00				
	İşlevsellik Kaybı	Lisans	482	289,34	139460,50	-	18394,500	,096	
		Yüksek Lisans	86	257,39	22135,50				
	Öğretmen İstekliliği	Lisans	482	282,14	135989,50	-,815	19586,500	,415	
Yüksek Lisans		86	297,75	25606,50					
Öğrenci Katılım	Lisans	482	282,63	136227,00	-,645	19824,000	,519		
	Yüksek Lisans	86	294,99	25369,00					
Toplam		Lisans	482	284,63	137191,00	-,044	20664,000	,965	
		Yüksek Lisans	86	283,78	24405,00				
Yönetici	Sosyal Katkı	Lisans	22	18,20	400,50	-	72,500	,125	
		Yüksek Lisans	10	12,75	127,50				
	İşlevsellik Kaybı	Lisans	22	16,77	369,00	-,245	104,000	,806	
		Yüksek Lisans	10	15,90	159,00				
	Öğretmen İstekliliği	Lisans	22	16,86	371,00	-,329	102,000	,742	
		Yüksek Lisans	10	15,70	157,00				
	Öğrenci Katılım	Lisans	22	16,48	362,50	-,020	109,50	,948	
		Yüksek Lisans	10	16,55	364,00				
	Toplam		Lisans	22	16,55	364,00	-,41	109	,967
			Yüksek Lisans	10	16,40	164,00			

*p<.05

Tablo 4.2.4. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Sosyal Katkı* (U=20493,0; p>.05), *İşlevsellik Kaybı* (U=18394,0; p>.05), *Öğretmen İstekliliği* (U=19586,5; p>.05), *Öğrenci Katılımı* (U=19824,0; p>.05) ve *Ölçek Toplamından* (U=20664,0; p>.05) aldıkları puanlarda eğitim durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* (U=72,5; p>.05), *İşlevsellik Kaybı* (U=104,0; p>.05), *Öğretmen İstekliliği* (U=102,0; p>.05), *Öğrenci Katılımı* (U=109,50; p>.05) ve *Ölçek Toplamından* (U=109,0; p>.05) aldıkları puanlarda eğitim durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.5. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumlarının Okul Türüne Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	Sıra Topl.	Z	U	p
Öğretmenler	Sosyal Katkı	Ortaokul	323	294,76	95208,50	-1,713	36252,500	,087
		Lise	245	270,97	66387,50			
	İşlevsellik Kaybı	Ortaokul	323	270,79	87466,50	-2,288	35140,500	,022*
		Lise	245	302,57	74129,50			
	Öğretmen İstekliliği	Ortaokul	323	289,63	93549,50	-,858	37911,500	,391
		Lise	245	277,74	68046,50			
Öğrenci Katılım	Ortaokul	323	274,93	88804,00	-1,599	36478,000	,110	
	Lise	245	297,11	72792,00				
Toplam	Ortaokul	323	281,64	90970,00	-,477	38644,000	,633	
	Lise	245	288,27	70626,00				
Yöneticiler	Sosyal Katkı	Ortaokul	21	17,12	359,50	-,519	102,500	,604
		Lise	11	15,32	168,50			
	İşlevsellik Kaybı	Ortaokul	21	13,64	286,50	-2,392	55,500	,017*
		Lise	11	21,95	241,50			
	Öğretmen İstekliliği	Ortaokul	21	15,67	329,00	-,702	98,000	,483
		Lise	11	18,09	199,00			
Öğrenci Katılım	Ortaokul	21	15,90	334,00	-,500	103,000	,617	
	Lise	11	17,64	194,00				
Toplam	Ortaokul	21	15,38	323,00	-,935	92,000	,350	
	Lise	11	18,64	205,00				

*p<.05

Tablo 4.2.5. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin ve yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybından* (U=35140,50, U=55,50, p<.05) aldıkları puanlarda okul türüne göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin ve yöneticilerin *Sosyal Katkı* (U=36252,50; U=02,50, p>.05), *Öğretmen İstekliliği* (U=37911,50; U=98,0 p>.05), *Öğrenci Katılımı* (U=36478,0; U=103,0 p>.05) ve *Ölçek Toplamından* (U=38644,0; U=92,0; p>.05) aldıkları puanlarda okul türüne göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre, lisede görev yapan öğretmen ve yöneticilerin *İşlevsellik Kaybı* puanlarının Ortaokul görev yapanlara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2.6. Katılımcıların Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Göreve Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X ²	p	Anlamlı Fark
Sosyal Katkı	Branş Öğr.	448	300,89	3	9,134	,028	1-3*
	Sınıf Öğr.	87	264,63				
	Meslek Lisesi Öğr	33	366,26				
	Yönetici	32	324,80				
İşlevsellik Kaybı	Branş Öğr.	448	297,12	3	2,260	,520	-
	Sınıf Öğr.	87	302,29				
	Meslek Lisesi Öğr	33	298,92				
	Yönetici	32	344,63				
Öğretmen İstekliliği	Branş Öğr.	448	299,07	3	10,133	,017	1-4*
	Sınıf Öğr.	87	268,78				
	Meslek Lisesi Öğr	33	329,59				
	Yönetici	32	376,77				
Öğrenci Katılım	Branş Öğr.	448	300,92	3	3,790	,285	-
	Sınıf Öğr.	87	307,57				
	Meslek Lisesi Öğr	33	249,73				
	Yönetici	32	327,78				
Toplam	Branş Öğr.	448	298,35	3	10,564	,014	1-4*
	Sınıf Öğr.	87	270,44				
	Meslek Lisesi Öğr	33	331,23				
	Yönetici	32	380,61				

Tablo 4.2.6. incelendiğinde görülmektedir ki katılımcıların *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=9,134$; $p<.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=10,133$; $p<.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=10,564$; $p<.05$) aldıkları puanlarda görev türüne göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Katılımcıların *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=2,26$; $p>.05$), ve *Öğrenci Katılımından* ($X^2=3,79$; $p>.05$), aldıkları puanlarda görev türüne göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre katılımcıların sıra ortalamalarına bakıldığında Meslek Lisesi Öğretmenlerinin (sıra ort.=366,26) branş öğretmenlerine (sıra ort.=300,89) ve sınıf öğretmenlerine (sıra ort.=264,63) oranla, *Sosyal Katkı* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin (sıra ort.=376,77) branş öğretmenlerine (sıra ort.=299,07) ve sınıf öğretmenlerine (sıra ort.=268,78) oranla, *Öğretmen İstekliliği* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Yöneticilerin (sıra ort.=380,61) branş öğretmenlerine (sıra ort.=298,35) ve sınıf öğretmenlerine (sıra ort.=270,44) oranla, *Ölçek Toplamından* daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Tablo 4.2.7. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Sosyal Kulüp Çalıştırma Yılına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Grup	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X ²	p	Anlamlı Fark	
Öğretmen	Sosyal Katkı	1-5	357	294,29					
		6-10	112	240,69				1-2*	
		11-15	47	272,02	3	12,403	,006	2-4*	
		16 ve üzeri	52	322,93					
	İşlevsellik Kaybı	1-5	357	280,19					
		6-10	112	306,91					
		11-15	47	271,41	3	2,729	,435	-	
		16 ve üzeri	52	277,63					
	Öğretmen İstekliliği	1-5	357	295,14					
		6-10	112	243,30					1-2*
		11-15	47	256,04	3	13,374	,004	2-4*	
		16 ve üzeri	52	325,94				3-4*	
	Öğrenci Katılım	1-5	357	278,50					
		6-10	112	300,40					
11-15		47	260,43	3	4,152	,245	-		
16 ve üzeri		52	313,20						
Toplam	1-5	357	292,76						
	6-10	112	254,94					1-2*	
	11-15	47	247,06	3	10,206	,017	2-4*		
	16 ve üzeri	52	325,30				3-4*		
Yönetici	Sosyal Katkı	1-5	21	16,98					
		6-10	3	15,17					
		11-15	7	17,79	3	2,834	,418	-	
		16 ve üzeri	1	1,50					
	İşlevsellik Kaybı	1-5	21	16,24					
		6-10	3	20,00					
		11-15	7	17,71	3	2,648	,449	-	
		16 ve üzeri	1	3,00					
	Öğretmen İstekliliği	1-5	21	16,52					
		6-10	3	19,50					
		11-15	7	17,21	3	2,798	,424	-	
		16 ve üzeri	1	2,00					
	Öğrenci Katılım	1-5	21	17,00					
		6-10	3	20,00					
11-15		7	15,71	3	3,309	,346	-		
16 ve üzeri		1	1,00						
Toplam	1-5	21	15,98						
	6-10	3	20,00						
	11-15	7	18,79	3	3,652	,302	-		
	16 ve üzeri	1	1,00						

*p<.05

Tablo 4.2.7. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=12,403$; $p<.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=13,374$; $p<.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=10,206$; $p<.05$) aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=2,729$; $p>.05$), *Öğrenci Katılımından* ($X^2=4,152$; $p>.05$), aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre katılımcıların sıra ortalamalarına bakıldığında, 1-5 yıl eğitsel kulüp çalıştıranlar (sıra ort.=294,29) ile 16 ve üzeri yıl eğitsel kulüp çalıştıranların (sıra ort.=322,93) 6-10 yıl eğitsel kulüp çalıştıranlara (sıra ort.=240,69) oranla, *Sosyal Katkı* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. 16 yıl ve üzeri eğitsel kulüp çalıştıranların (sıra ort.=325,94) 11-15 yıl (sıra ort.=256,04), ve 6-10 yıl (sıra ort.=243,30) eğitsel kulüp çalıştıranlara oranla, ayrıca 1-5 yıl eğitsel kulüp çalıştıranların (sıra ort.=295,14) 6-10 yıl (sıra ort.=243,30) eğitsel kulüp çalıştıranlara oranla, *Öğretmen İstekliliği* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. 16 yıl ve üzeri eğitsel kulüp çalıştıranların (sıra ort.=325,30) 11-15 yıl (sıra ort.=247,06), ve 6-10 yıl (sıra ort.=254,94) eğitsel kulüp çalıştıranlara oranla, ayrıca 1-5 yıl eğitsel kulüp çalıştıranların (sıra ort.=292,76) 6-10 yıl (sıra ort.=254,94) eğitsel kulüp çalıştıranlara oranla, *Ölçek Toplamından* daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=2,834$; $p>.05$), *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=2,648$; $p>.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=2,798$; $p>.05$), *Öğrenci Katılımı* ($X^2=3,309$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=3,652$; $p>.05$) aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.8. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Çalıştırılan Kulüp Sayısına Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Grup	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X ²	p	Anlamlı Fark
Öğretmen	Sosyal Katkı	1	169	290,12	2	2	,743	-
		2	153	286,00				
		3	148	274,89				
		4 ve üzeri	98	287,00				
	İşlevsellik Kaybı	1	169	293,99	2	1,438	,697	-
		2	153	273,44				
		3	148	288,41				
		4 ve üzeri	98	279,49				
	Öğretmen İstekliliği	1	169	281,88	2	,975	,807	-
		2	153	291,60				
		3	148	288,35				
		4 ve üzeri	98	272,12				
	Öğrenci Katılım	1	169	246,53	2	13,499	,004	1-2*
		2	153	308,13				1-3*
		3	148	297,22				1-4*
		4 ve üzeri	98	293,87				
Toplam	1	169	278,46	2	1,441	,696	-	
	2	153	294,77					
	3	148	288,67					
	4 ve üzeri	98	272,58					
Yönetici	Sosyal Katkı	1	3	19,17	2	1,140	,767	-
		2	11	16,82				
		3	12	17,25				
		4 ve üzeri	6	13,08				
	İşlevsellik Kaybı	1	3	17,33	2	2,635	,451	-
		2	11	13,32				
		3	12	17,04				
		4 ve üzeri	6	20,83				
	Öğretmen İstekliliği	1	3	24,83	2	2,994	,393	-
		2	11	14,55				
		3	12	15,88				
		4 ve üzeri	6	17,17				
	Öğrenci Katılım	1	3	20,83	2	1,144	,766	-
		2	11	17,00				
		3	12	14,71				
		4 ve üzeri	6	17,00				
Toplam	1	3	21,50	2	2,319	,509	-	
	2	11	13,82					
	3	12	16,29					
	4 ve üzeri	6	19,33					

*p<.05

Tablo 4.2.8. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Öğrenci Katılımdan* ($X^2=13,499$; $p<.05$) aldıkları puanlarda çalıştırılan kulüp sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=,743$; $p>.05$) *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=1,438$; $p>.05$) *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=,975$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=1,441$; $p>.05$) aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre katılımcıların sıra ortalamalarına bakıldığında, 1 tane kulüp çalıştırmış olanların (sıra ort.=246,53) 2 kulüp (sıra ort.=308,13), 3 kulüp (sıra ort.=297,22) çalıştırmış olanlara ve 4 ve üzeri sayıda kulüp çalıştırmış olanlara (sıra ort.=293,87) oranla, *Öğrenci Katılım* alt boyutundan daha düşük puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=1,140$; $p>.05$) *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=2,635$; $p>.05$) *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=2,994$; $p>.05$), *Öğrenci Katılım* ($X^2=1,144$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=2,319$; $p>.05$) aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.9. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Kıdeme Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Grup	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X ²	p	Anlamlı Fark
Öğretmen	Sosyal Katkı	1-5	263	299,31				
		6-10	154	266,06	2	4,371	,112	-
		11 ve üzeri	151	277,51				
	İşlevsellik Kaybı	1-5	263	273,97				
		6-10	154	295,39	2	2,058	,357	-
		11 ve üzeri	151	291,73				
	Öğretmen İstekliliği	1-5	263	298,82				
		6-10	154	273,80	2	3,783	,151	-
		11 ve üzeri	151	270,48				
	Öğrenci Katılım	1-5	263	259,46				
6-10		154	307,64	2	11,492	,003	1-2*	
11 ve üzeri		151	304,52				1-3*	
Toplam	1-5	263	283,80					
	6-10	154	287,04	2	,052	,974	-	
	11 ve üzeri	151	283,13					
Yönetici	Sosyal Katkı	1-5	19	18,24				
		6-10	4	12,50	2	1,763	,414	-
		11 ve üzeri	9	14,61				
	İşlevsellik Kaybı	1-5	19	17,13				
		6-10	4	23,38	2	4,246	,120	-
		11 ve üzeri	9	12,11				
	Öğretmen İstekliliği	1-5	19	17,00				
		6-10	4	18,13	2	,508	,776	-
		11 ve üzeri	9	14,72				
	Öğrenci Katılım	1-5	19	17,68				
6-10		4	20,00	2	2,583	,275	-	
11 ve üzeri		9	12,44					
Toplam	1-5	19	17,05					
	6-10	4	18,50	2	,684	,710	-	
	11 ve üzeri	9	14,44					

*p<.05

Tablo 4.2.9. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Öğrenci Katılımdan* ($X^2=11,492$; $p<.05$) aldıkları puanlarda kıdeme göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=4,371$; $p>.05$), *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=2,058$; $p>.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=,783$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=,052$; $p>.05$) aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre yöneticilerin sıra ortalamalarına bakıldığında, 11 ve üzeri yıllık kıdem sahiplerinin (sıra ort.=304,52) ve 6-10 yıllık kıdem sahiplerinin (sıra ort.=307,64) 1-5 yıllık kıdem

sahiplerine (sıra ort.=259,46) oranla, *Öğrenci Katılım* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=1,763$; $p>.05$), *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=4,246$; $p<.05$), *Öğrenci Katılımı* ($X^2=11,778$; $p<.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=,508$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=,684$; $p>.05$) aldıkları puanlarda kıdeme göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.10. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Okulda Çalışma Süresine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Grup	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X^2	p	Anlamlı Fark
Öğretmen	Sosyal Katkı	1-3	369	293,44	3	9,109	,028	1-2* 2-4*
		4-6	151	260,58				
		7-9	29	249,36				
		10 ve üzeri	19	354,50				
	İşlevsellik Kaybı	1-3	369	279,26	3	3,282	,350	-
		4-6	151	290,21				
		7-9	29	280,90				
		10 ve üzeri	19	346,39				
	Öğretmen İstekliliği	1-3	369	284,09	3	1,619	,655	-
		4-6	151	277,10				
		7-9	29	306,66				
		10 ve üzeri	19	317,55				
Öğrenci Katılım	1-3	369	269,27	3	9,803	,020	1-2*	
	4-6	151	307,56					
	7-9	29	324,50					
	10 ve üzeri	19	335,97					
Toplam	1-3	369	281,79	3	4,928	,177	-	
	4-6	151	279,60					
	7-9	29	291,40					
	10 ve üzeri	19	365,58					

Grup	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X^2	p	Anlamlı Fark
Yönetici	Sosyal Katkı	1-3	23	15,37	1	1,201	,273	-
		4-6	9	19,39				
	İşlevsellik Kaybı	1-3	23	16,78	1	,075	,784	-
		4-6	9	15,78				
	Öğretmen İstekliliği	1-3	23	15,39	1	1,168	,280	-
		4-6	9	19,33				
	Öğrenci Katılım	1-3	23	16,61	1	,011	,916	-
		4-6	9	16,22				
Toplam	1-3	23	16,46	1	,002	,966	-	
	4-6	9	16,61					

* $p<.05$

Tablo 4.2.10. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=9,109$; $p<.05$), ve *Öğrenci Katılımdan* ($X^2=9,803$; $p<.05$) aldıkları puanlarda bulunulan okulda çalışma süresine göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=,282$; $p>.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=1,619$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=4,928$; $p>.05$) aldıkları puanlarda eğitsel kulüp çalıştırma yılına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin sıra ortalamalarına bakıldığında, 4-6 yıllık çalışma süresine sahip olanların (sıra ort.=260,58), 1-3 yıllık (sıra ort.=293,44) ve 10 ve üzeri yıllık (sıra ort.=354,50) çalışma süresine sahip olanlara oranla, *Sosyal Katkı* alt boyutundan daha düşük puan aldıkları görülmektedir. 4-6 yıllık çalışma süresine sahip olanların (sıra ort.=307,56), 1-3 yıllık (sıra ort.=269,27) çalışma süresine sahip olanlara oranla, *Öğrenci Katılım* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Yöneticilerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=1,201$; $p>.05$), *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=,075$; $p>.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=1,168$; $p>.05$), *Öğrenci Katılımı* ($X^2=,011$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=,002$; $p>.05$) aldıkları puanlarda bulunulan okulda çalışma süresine göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 4.2.11. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Düzeylerinin Buldukları Okulun İmkânlarına Dair Kanaatlerine Göre Farklılaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Grup	Boyut	Grup	N	Sıra Ort.	SD	X ²	p	Anlamlı Fark
Öğretmen	Sosyal Katkı	Zayıf	81	273,37	2	5,647	,059	-
		Orta	284	272,01				
		İyi	203	306,41				
	İşlevsellik Kaybı	Zayıf	81	304,28	2	8,095	,017	1-3*
		Orta	284	297,49				2-3*
		İyi	203	258,43				
	Öğretmen İstekliliği	Zayıf	81	313,42	2	3,046	,218	-
		Orta	284	277,77				
		İyi	203	282,37				
	Öğrenci Katılım	Zayıf	81	335,72	2	9,303	,010	1-2*
		Orta	284	277,44				1-3*
		İyi	203	273,95				
Toplam	Zayıf	81	319,40	2	4,278	,118	-	
	Orta	284	278,43					
	İyi	203	279,06					
Yönetici	Sosyal Katkı	Zayıf	4	17,50	2	,487	,784	-
		Orta	22	15,75				
		İyi	6	18,58				
	İşlevsellik Kaybı	Zayıf	4	17,13	2	,686	,710	-
		Orta	22	15,66				
		İyi	6	19,17				
	Öğretmen İstekliliği	Zayıf	4	22,88	2	3,402	,183	-
		Orta	22	14,57				
		İyi	6	19,33				
	Öğrenci Katılım	Zayıf	4	18,25	2	,162	,922	-
		Orta	22	16,23				
		İyi	6	16,33				
Toplam	Zayıf	4	17,63	2	,358	,836	-	
	Orta	22	15,84					
	İyi	6	18,17					

*p<.05

Tablo 4.2.11. incelendiğinde görülmektedir ki öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *İşlevsellik Kaybı* ($X^2=8,095$; $p<.05$) ve *Öğrenci Katılımdan* ($X^2=9,303$; $p<.05$) aldıkları puanlarda bulunulan okulun imkânlarına dair kanaate göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin *Eğitsel Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutum Ölçeğinin* alt boyutlarından *Sosyal Katkı* ($X^2=5,647$; $p>.05$), *Öğretmen İstekliliği* ($X^2=3,046$; $p>.05$) ve *Ölçek Toplamından* ($X^2=4,278$; $p>.05$) aldıkları puanlarda okulun imkânlarına dair kanaate göre gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin sıra ortalamalarına bakıldığında, buldukları okulun imkânlarını zayıf (sıra ort.=304,28) ve orta (sıra ort.=297,49) düzeyde bulanların, okulun imkânlarını yüksek düzeyde bulanlara (sıra ort.=258,43) oranla, *İşlevsellik Kaybı* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Buldukları okulun imkânlarını zayıf bulanların (sıra ort.=335,72) orta düzeyde (sıra ort.=277,44) ve

yüksek düzeyde bulanlara (sıra ort.=273,95) oranla, *Öğrenci Katılım* alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir.

4.3.Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmada yarı yapılandırılmış, “Öğrencilerin yapılan çalışmalara ilişkin katılımlarını yeterli buluyor musunuz? Neden?” şeklinde yöneltilen Sosyal kulüp çalışmalarının gerçekleşme düzeyine yönelik nitel türdeki soruya toplam 208 öğretmen cevap vermiş ve bu cevapların 23 öğretmen yeterli, 185 öğretmenin ise yetersiz- cevabını verdiği alt boyut olarak *öğrenci kazanım*, *öğretmen kazanım*, *akademik kazanım* temalarında ve görüşlerin yer aldığı alt temalarında analiz edilmiştir. Üçüncü alt amaca ilişkin bulgular Tablo 4.3.1 ve 4.3.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.3.1. Yapılan Çalışmalara İlişkin Katılımlarını Yeterli Bulanlar Tablosu

Tema	Alt Tema	Frekans	Yüzde
	Kulüpler öğrencilere sorumluluk davranışlarını kazandırıyor	2	8.70
Bireysel Katkı	Faaliyetleri sayesinde öğrencilerin katılımı daha aktif oluyor	2	8.70
	Sosyal kulüp çalışmaları öğrencileri psikolojik rahatlatıyor	1	4.34
	Öğrencilerin özgüvenlerini ve kişiliklerini geliştirmektedir	1	4.34
	Kulüp çalışmalarında öğrenciler özverili çalışıyor	2	8.70
Sosyal Katkı	Sosyal kulüp çalışmaları sayesinde öğrencilerin yardımlaşma ve dayanışma özellikleri gelişmektedir	2	8.70
	Öğrenciler çalışmalarda daha aktif yer almaktadırlar	2	8.70

	Sosyal kulüp çalışmaları arkadaşlıkları geliştirmekte	2	8.70
Akademik	Kulüplerin faaliyetleri sayesinde bilimsel araştırmalar yapılmaktadır	2	8.70
	Katkı		
	Belirli gün ve haftalarda faaliyetler okul başarısını arttırmaktadır.	3	13
	Kulüplerde yer alanların öğrencilerin ders başarısı yükselmektedir	4	17.40
	Toplam	23	100

Tablo 4.3.1'e göre *bireysel katkı*, *sosyal katkı* ve *akademik katkı* teması altında, öğrenci kazanım alt temasında 8 öğretmenin (%34.8), cevabına istinaden "Kulüpler öğrencilere sorumluluk davranışlarını kazandırıyor, faaliyetleri sayesinde öğrencilerin katılımı daha aktif oluyor, sosyal kulüp çalışmaları öğrencileri psikolojik rahatlatıyor" görüşü yer almıştır. Bu alt temayı takiben 6 öğretmenin (%26.1), en az ifade edilen; "Sosyal kulüp çalışmaları sayesinde öğrencilerin yardımlaşma ve dayanışma özellikleri gelişmektedir, Sosyal kulüp çalışmaları arkadaşlıkları geliştirmektedir" 9 öğretmenin (%39.1), "Kulüplerin faaliyetleri sayesinde bilimsel araştırmalar yapılmaktadır, Belirli gün ve haftalarda faaliyetleri okul başarısını arttırmaktadır, Kulüplerde yer alanların öğrencilerin ders başarısı yükselmektedir" cevabı en fazla sıklıkla ifade edilen alt tema olmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir:

Ö-1-2-3 "Kulüpler öğrencilere sorumluluk kazandırmakta, öğrenciler psikolojik olarak rahatlıyor ve faaliyetlerle aktif katılım sağlanmaktadır." şeklinde öğrencilerin katılımının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Ö-4-5 "Sosyal kulüp çalışmaları sayesinde öğrencilerin yardımlaşma ve dayanışma özellikleri gelişmektedir, Sosyal kulüp çalışmaları arkadaşlıkları geliştirmektedir" şeklinde yeterli gördüğünü belirtmiştir.

Ö-6-7-8 “Yeterli buluyorum. Kulüplerin faaliyetleri sayesinde bilimsel araştırmalar yapılmaktadır, Belirli gün ve haftalarda faaliyetleri okul başarısını arttırmaktadır, Kulüplerde yer alanların öğrencilerin ders başarısı yükselmektedir” şeklinde ifade edilmiştir.

Bu anlamda, sosyal kulüpler okulda, aile de, ve yaşanan çevrede yapılan etkinlikler gerçekleştiğinden yapılan bu çalışmaların amacına ulaşmasında okul, veli ve çevre işbirliğinin sağlandığı, faaliyetlerin öğrenci ve çevrenin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre planlandığı, çalışmalara tüm paydaşların destek olduğu, öğrenci güdüsünün arttığı, yeterli zaman ayrıldığı ve hizmet içi seminerlerle ve eğitimler ile yapılan bu çalışmaların yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 4.3.2. Yapılan Çalışmalara İlişkin Katılımlarını Yeterli Bulmayanlar Tablosu

Tema	Alt Tema	Frekans	Yüzde
Öğrenci kaynaklı	Yoğun ders yüküyle öğrenciler çalışmaları azaltıyorlar	17	9.19
	Kulüp çalışmalarında öğrencilerin yeterince ilgi göstermiyor	16	8.64
	Öğrencilere kulüp çalışmalarında not verilmesi	12	6.48
Öğretmen kaynaklı	Yöneticilerin faaliyetlere destek vermesi	11	5.94
	Eğitsel kulüp faaliyetlerinin öğle arası yapıldığı	4	2.16
	Yeterli yönlendirme ve bilgilendirme yapılmıyor	12	6.48

	Kulüp çalışmaları geneli temsil etmiyor, Çalışmaların birkaç öğrenciyle sınırlı bırakılıyor	13	7.02
	Öğretmenlerin kulüp çalışmalarını önemsemiyor	14	7.56
	Eğitsel Kulüp seçiminde gönüllülüğün olmaması	11	5.94
	Derslikler yetersiz	13	7.02
İmkân kaynaklı	Kulüplerin çok kalabalık olması sebebiyle sağlıklı faaliyet yapılamamakta	18	9.73
	Materyallerin yetersizliği yüzünden çalışmaların amacına ulaşması	12	6.48
	Sosyal kulüpler işlevsel değil, Ders sürelerinin yetersizliğinden ayrıca ders saati olarak ayarlanması	15	8.10
	Kılavuz Kitabına ihtiyaç duyulduğu	17	9.19
	Toplam	185	100

Tablo 4.3.2'ye göre; danışman öğretmenlerden 33'ü (% 17,83), Yoğun ders yükünün çalışmaları olumsuz etkilediği, kulüp çalışmalarında öğrencilerin yeterince ilgi göstermiyor, danışman öğretmenlerden 66'sı (%35.64), Öğrencilere kulüp çalışmalarında not verilmesi, yöneticilerin faaliyetlere destek vermemesi, eğitsel kulüp faaliyetlerinin öğle arası yapılması, yeterli yönlendirme ve bilgilendirme yapılmıyor, kulüp çalışmaları geneli temsil etmiyor, çalışmaların birkaç öğrenciyle sınırlı bırakılıyor, öğretmenler kulüp çalışmalarını önemsemiyor, danışman öğretmenlerden 86'sı (% 46,46), sosyal kulüp seçiminde gönüllülüğün olmaması, derslikler yetersiz, kulüplerin çok kalabalık olması sebebiyle sağlıklı faaliyet yapılamamakta, materyallerin yetersizliği yüzünden çalışmaların amacına ulaşmaması, sosyal kulüpler

işlevsel değil, ders sürelerinin yetersizliğinden ayrıca ders saati olarak ayarlanması, kılavuz kitap yetersizliklerinden çalışmaları yeterli görmediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya ilişkin olarak verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir:

Ö-9-10. *“Yoğun ders yükünün çalışmaları olumsuz etkilediği, kulüp çalışmalarında öğrencilerin yeterince ilgi göstermiyor”* diyerek çalışmaların yetersiz olduğunu öğrenci kaynaklı olarak ifade etmiştir.

Ö-11-12-13-14. *“Yeterli bulmuyorum. Öğrencilere kulüp çalışmalarında not verilmemeli, yöneticilerin faaliyetlere destek vermiyor, sosyal kulüp faaliyetleri zamanında yapılmayıp öğle arası yapılıyor, yeterli yönlendirme ve bilgilendirme yapılmıyor, kulüp çalışmaları geneli temsil etmiyor, çalışmalar birkaç öğrenciyle sınırlı bırakılıyor, öğretmenler kulüp çalışmalarını önemsemiyor”* şeklinde faaliyetlerin öğretmen kaynaklı olarak yetersizliğini belirtmişlerdir.

Ö-15-16. *“Sosyal kulüp seçiminde gönüllülük yok, derslikler yetersiz, kulüplerin çok kalabalık olması sebebiyle sağlıklı faaliyet yapılamıyor, materyallerin yetersizliği yüzünden çalışmalar amacına ulaşamıyor, sosyal kulüplerin imkânlar nedeniyle işlevini yerine getiremiyor, ders süreleri yetersiz ayrıca bir ders saati olarak faaliyetlerin ayarlanması gerektiği, kılavuz kitabın yok”* şeklinde imkân kaynaklı yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

Buna göre, sosyal kulüp faaliyetlerinde müfredat yükünün fazla olması sebebiyle öğrencilerin ilgi göstermediği ve yeterli düzeyde katılmadıkları; öğrencilere faaliyetlere not verilmesiyle çalışmalara gönüllü katılım sağlanmadığı, çalışmalara okul idaresinin destek vermediği, yeterli tanıtım ve yönlendirmenin yapılmadığı, faaliyetlerin birkaç öğrenci üstünden gerçekleştiği geneli temsil etmediği, öğretmenlerin de ilgi göstermediği, çevre desteğinin az olduğu, imkânların kısıtlılığı gibi nedenlerle çalışmaların yetersiz kaldığı ifade edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar bağlamında orta öğretim kurumlarında uygulanan sosyal kulüp çalışmalarının yapısını farklı kademelerde görev yapan yönetici ve farklı kulüpleri çalıştıran öğretmenlerin görüşleri alınarak bu görüşler arasındaki farklı veya benzer durumların ortaya çıkarılıp tartışması ve sonuçları verilmiştir.

5.1 Tartışma

Okullarda sosyal kulüplerin yönetici ve öğretmen tutumlarının belirlenmesinin araştırıldığı bu çalışmada istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *sosyal katkı, işlevsellik kaybı, öğretmen istekliliği, öğrenci katılımı ve toplam* alt boyut puanlarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Benzer çalışmalarda cinsiyet değişkenine yönelik anlamlı farklılıklar bulunamamıştır (Timurlenk 1998; Kırdar 2002; Yiğit 2008; Kılıçarslan 2009). Araştırmada kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre sosyal kulüp faaliyetlerine yönelik daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yönetici görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *işlevsellik kaybı ve toplam puanında* anlamlı farklılığın olduğu, *sosyal katkı, öğretmen istekliliği ve öğrenci katılımı* boyutlarında ise anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Benzer çalışmalarda cinsiyet değişkenine yönelik anlamlı farklılıklar bulunamamıştır (Kırdar 2002; Yiğit 2008). Araştırmada erkek yöneticilerin kadın yöneticilere göre daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Erkek yöneticiler işlevsel olarak okullarındaki sosyal faaliyetlerde aktif rol aldıkları söylenebilir. Yani okullardaki yöneticiler bu tür faaliyetleri istekli olarak kendilerine bir görev bilinci içerisinde sahiplenmelerinin önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

Öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *sosyal katkı, işlevsellik kaybı ve öğrenci katılımı* alt boyutu puanlarında anlamlı farklılığın olduğu, *öğretmen istekliliği ve toplam* alt boyut puanlarında ise anlamlı

farklılığın olmadığı saptanmıştır. Buna göre öğretmenlerin sıra ortalamalarına bakıldığında; 20-24 yaş grubundakilerin 30-34 yaş grubundakilere oranla, sosyal katkı alt boyutundan daha yüksek puan aldıkları; 20-24 yaş grubundakilerin 30-34 yaş grubundakilere oranla, işlevsellik kaybı alt boyutundan daha düşük puan aldıkları ve son olarak, 20-24 yaş 20-25 yaş grubundakilere, 30-34 yaş grubundakilere ve 35 yaş ve üzeri grubundakilere oranla öğrenci katılım alt boyutundan daha düşük puan aldıkları görülmektedir. Yani 20-24 yaş aralığındaki öğretmenler sosyal kulüplerin işlevlerine yönelik olarak daha olumlu görüşe sahiptir. Kıdemi az olan ve muhtemelen genç olabilecek öğretmenler, sosyal kulüp çalışmalarının gerçekleştirilebileceği yönünde daha umutlu iken yaş ilerledikçe bu umut düzeyinde azalma olduğu düşünülebilir. (Akay, 2012) yaptığı araştırmada sosyal kulüp çalışmalarının daha üst yaş gruplarına da sosyal katkı sağlaması için seminerler düzenlenmesini, ilgi çekici farklı çalışmalar yapılması önerisinde bulunmuştur. Benzer şekilde; Kırdar (2002) da çalışmasında bu araştırmayla paralel sonuçlara ulaşmışken; Timurlenk (1998), ve Yiğit (2008) sosyal kulüpler ile ilgili çalışmalarında yaş değişkenine göre anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmenlerin medeni hal değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *işlevsellik kaybı ve öğrenci katılımı* puanında anlamlı farklılığın olduğu *sosyal katkı, öğretmen istekliliği ve toplam puan* boyutlarında ise anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Buna göre, *işlevsellik kaybı ve öğrenci katılım* alt boyutlarında evli olanların bekârlara oranla daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Buna göre evli öğretmenlerin iş yükünün artmasıyla çalışmalara konsantre olamadıkları, sosyal kulüp çalışmalarına gereken önemi göstermedikleri söylenebilir. Benzer şekilde Kırdar (2002), Sağlam ve Yayla (2014) araştırmalarında medeni hal değişkenine göre anlamlı fark bulmuşlardır.

Yöneticilerin; öğretmen istekliliği ve öğrenci katılımı alt boyutunda medeni hal değişkenine göre anlamlı bulunmuştur. *Sosyal Katkı, işlevsellik kaybı ve ölçek toplamında* medeni hale göre gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. Buna göre *öğretmen isteklilik ve öğrenci katılımında* bekârların evlilerden daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Benzer çalışmalarda medeni hal değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulunmamıştır (Timurlenk 1998; Yiğit 2008; Kılıçarslan 2009).

Öğretmen ve yöneticilerin eğitim durumu değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *sosyal katkı, işlevsellik kaybı, öğretmen istekliliği, öğrenci*

katılımı ve toplam alt boyut puanlarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Benzer şekilde Polat (2017), yaptığı çalışmada eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulamamıştır. Buna karşın Kırdar (2002), Sağlam ve Yayla (2014) öğrenim durumu arttıkça öğretmenlerin görüşleri de olumluya yöneldiklerini ve sosyal kulüplerin işlevlerinin yerine getirilebileceğine yönelik daha olumlu düşüncelere sahip olduklarını belirtmiştir ve bu araştırmaya göre farklı sonuçlara ulaşmıştır.

Öğretmen ve yönetici görüşlerinin okul türü değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *işlevsellik kaybı* alt boyutunda anlamlı farklılığın olduğu, *sosyal katkı, öğretmen istekliliği, öğrenci katılımı ve toplam puan* boyutlarında ise anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Ortaokul öğretmenlerinin lise öğretmenlerine göre daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Olumlu görüşe sahip olmalarında; ortaokul öğrencilerin yaş grubunun liseye göre daha küçük olması ile sosyal kulüplerin uygulanabilirliğinin daha kolay olması, öğrencilerin bireysel özelliklerini çok fazla bilmeleriyle olumlu görüş belirtilmiş olabileceği düşünülmektedir. Her okul türünün sosyal yapısının farklı olması nedeniyle bu durum sosyal kulüp çalışmalarında öğretmen istekliliğini olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Devlet okullarındaki sosyal kulüp faaliyetlerinde öğretmen istekliliğini arttırmak için gerekli maddi-manevi destek sağlanması, motivasyonun en üst düzeye çıkarılması, hizmet içi eğitim seminerlerinin verilmesi gerekliliği söylenebilir. Akay (2014), yaptığı araştırmada her okul türünün farklı bir sosyal yapıya sahip olduğunu bulmuştur. Sosyal kulüp çalışmalarına yönelik devlet okullarında sosyal katkıyı yükseltecek faaliyetlerin yapılması gerek öğretmen, gerek öğrenci ve gerekse eğitim açısından faydalı olacaktır sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde; Yiğit (2008), Ortaöğretim kurumlarında uygulanan öğrenci kulüplerinin değerlendirilmesi isimli çalışmasında, Kılıçarslan (2009), öğretmenlerin kulüp çalışmalarına ilişkin tutumları çalışmasında ve Timurlenk (1998) İlköğretim Okullarında eğitsel kol etkinliklerinin yönetimi çalışmasında okul türü değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlamamışlardır. Bu çalışmaların okul türü değişkenine yönelik bulguları, bu araştırmayla örtüşmemektedir.

Öğretmenlerin görev türü değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *sosyal katkı, öğretmen istekliliği ve toplam puanında* anlamlı farklılığın olduğu, *işlevsellik kaybı ve öğrenci katılımı* boyutlarında ise anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Branş öğretmenlerinin *sosyal katkı, öğretmen istekliliği ve toplam puan*

alt boyutlarında sınıf öğretmeni, meslek lisesi öğretmenlerine göre daha olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Branş öğretmenlerinin ortaokul ve liselerde öğrencilerin yaş kategorilerine göre derslere girebildiklerinden sosyal kulüplerin uygulanabilirliğinin daha kolay ve anlaşılır olacağından sınıf ve meslek lisesi öğretmenlerine göre görüş belirtilmiş olabileceği düşünülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin aynı sınıfla dört yıl bittikten sonra süre sınırlaması nedeniyle çalışmaları genele yayamadıkları düşünülebilir. Meslek lisesi öğretmenlerinin de öğrenciler için önceliğin bir iş sahibi olmasını düşündüklerinden sosyal kulüplere yönlendirme konusunda ilgisiz davrandıkları düşünülebilir. Benzer çalışmalarda Yiğit (2008), Kılıçarslan (2009), ve Timurlenk (1998) görev türü değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlamamışlardır. Bu çalışmaların görev türü değişkenine yönelik bulguları, bu araştırmayla örtüşmemektedir.

Öğretmenlerin sosyal kulüp çalıştırma yılı değişkenine göre öğrenci katılımı alt boyutunda aldıkları puanlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. *Sosyal katkı, işlevsellik kaybı, öğretmen istekliliği ve toplam* alt boyut puanlarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. 5 yılın üzerinde sosyal kulüp çalıştıran öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri, 1-5 yıl arasında sosyal kulüp çalıştıran öğretmenlerin görüşlerinden daha olumlu olmasına rağmen bu farklılık istatistiksel açıdan anlamlı değildir. Sonuç olarak sosyal kulüp çalıştırma yılı değişkeninin öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri üzerinde önemli bir faktör olmadığı söylenebilir. Benzer çalışmalarda sosyal kulüp çalıştırma yılı değişkeninin öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Öğretmenin az sayıda veya çok sayıda sosyal kulüp çalıştırmış olması görüşlerinin üzerinde etkili bir değişken değildir (Kılıçarslan 2009; Polat 2017).

Öğretmen ve yöneticilerin farklı sosyal kulüp çalıştırma sayısı değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ölçüde bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu da farklı sosyal kulüp çalıştırma sayısı değişkeninin yönetici ve öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik görüşleri üzerinde önemli bir faktör olmadığını göstermektedir. Öğretmen ve yöneticilerin farklı sosyal kulüplerde yer almış olması onların sosyal kulüplerin etkililiği üzerine görüşlerinin değişmesine

neden olmamıştır. Benzer çalışmalarda sosyal kulüp çalıştırma yılı değişkenine yönelik anlamlı farklılıklar bulunamamıştır (Timurlenk 1998; Kırdar 2002).

Öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *öğrenci katılımı* alt boyutu puanında anlamlı farklılığın olduğu, *sosyal katkı*, *öğretmen istekliliği ve işlevsellik kaybı* alt boyutlarında ise anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. 1-5 yıl kıdem aralığında olan öğretmenlerin almış oldukları puanlar diğer kıdem aralığındaki öğretmenlerin almış oldukları puanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Yani 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler sosyal kulüplerin işlevlerine yönelik olarak daha olumlu görüşe sahiptir. Kıdemi az olan ve muhtemelen genç olabilecek öğretmenler, sosyal kulüp çalışmalarının gerçekleştirilebileceği yönünde daha umutlu iken yaş ilerledikçe bu umut düzeyinde azalma olduğu düşünülebilir. Penelope ve Comeaux da (1987) deneyimli ve deneyimsiz öğretmenler üzerinde yaptıkları araştırmalarında, deneyimli öğretmenlerin deneyimsizlere göre sınıf yönetimi ve öğretim etkinlikleri hakkında daha çok bilgiye sahip olduklarını ve bu nedenle problem durumlarında daha etkili davrandıklarını bulmuşlardır. Araştırmacılar, deneyimli öğretmenlerin başarısını, sahip oldukları öğretmenlikle ilgili şemaların zenginliği ile açıklamışlardır (Erden ve Akman, 1997: 152). Kıdem arttıkça danışman öğretmenlerin görevlerini daha yüksek düzeyde yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen görüşlerinin görev yapılan okulda kaç yıl çalışıldığı değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *işlevsellik kaybı ve öğretmen istekliliği*, alt boyutlarında anlamlı farklılığın olduğu, *öğrenci katılımı*, *sosyal katkı ve toplam* alt boyut puanlarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Görev yapılan okulda çalışma yılı arttıkça öğretmenlerin sosyal kulüplere bakış açısında olumlu yönde artış olduğu, çalışma yılının azalmasıyla göreve yeni başlayan öğretmenlerin faaliyetlere önem vermedikleri anlaşılabilir. Benzer şekilde; Kıdem arttıkça danışman öğretmenlerin görevlerini daha yüksek düzeyde yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır (Erden ve Akman, 1997; Polat 2017).

Öğretmenlerin okulun imkân kanaati değişkenine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *işlevsellik kaybı ve öğretmen istekliliği puanında* anlamlı farklılığın olduğu *sosyal katkı*, *öğrenci katılım ve toplam puan* boyutlarında ise anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Araştırmada okulun imkân kanaatine göre öğretmenler orta

düzyer görüŖ bildirmiŖlerdir. Benzer Ŗekilde; Yaman (2011) tarafından yapılan alıŖmada; Öğrenciler, sosyal kulüpler konusunda okul yönetimi ve öğretmenleri; rehberlik yapma, planlamada aksaklık ve eğitim/kaynak temini konularında yeterli bulmadıkları ortaya ıkmıŖtır. Yine KılbaŖ'ın (2000) yapmıŖ olduğu alıŖmada da sosyal etkinliklerde fiziki olanaksızlıkların ve öğretmenlerin bu alandaki bilgi ve becerilerinin yetersizliğinin sorunlara neden olduğu ortaya ıkmıŖtır. akıroğlu (1998) yaptığu araŖtırmada eğitici kolların fiziki imkân ve malzeme yönünde yeterli olmadığı, toplantıların öğrencilere bilgi/beceri kazandırmadığu, toplantıların demokratik usullerle yapılmadığu, öğrencilerin aktifleŖmediđu, sonuçta eğitici kolların amacına uygun alıŖmadıklarını ifade etmektedir.

Yönetici görüşlerinin yaŖ, eğitim durumu, kulüp sayısı, kıdem, görev türü, okulda kaç yıl alıŖıldıđu, okulun imkân kanaati, sosyal kulüp alıŖtırma yılı deđiŖkenlerine göre analiz sonuçlarına bakıldığında; *sosyal katkı, iŖlevsellik kaybı, öğretmen istekliliği, öğrenci katılımı ve toplam* alt boyut puanlarında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıŖtır. Benzer alıŖmalarda yaŖ, eğitim durumu, kulüp sayısı, kıdem, görev türü, okulda kaç yıl alıŖıldıđu, okulun imkân kanaati, sosyal kulüp alıŖtırma yılı deđiŖkenlerine yönelik anlamlı farklılıklar bulunamamıŖtır (Yiğit 2008; Kılıçarslan 2009).

Nitel verilerde; araŖtırmaya katılan öğretmenlerden 23'ü yapılan etkinliklere katılımı yeterli görürken, 185 öğretmen yetersiz görmüŖtür. Yeterli gören öğretmenler sosyal kulüp faaliyetlerin öğrencilere *bireysel katkı, sosyal katkı ve akademik katkı* gibi kazanım alt boyutlarıyla yapılan alıŖmaları olumlu görmüŖler, sosyal kulüp alıŖmalarının amacına ulaŖtıđını belirtmiŖlerdir.

Yetersiz gören öğretmenler, *öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı ve imkân kaynaklı* alt boyutlarda sosyal kulüp alıŖmalarını olumsuz görmüŖlerdir. Sosyal kulüp faaliyetlerinde müfredat yükünün fazla olması sebebiyle öğrencilerin ilgi göstermediğu ve yeterli düzeyde katılmadıkları; öğrencilere faaliyetlere not verilmesiyle alıŖmalara gönüllü katılım sağlanmadığu, okul idaresinin destek vermediğu, yeterli tanıtım ve yönlendirmenin yapılmadığu, faaliyetlerin birkaç öğrenci üstünden gerekleŖtiđu geneli temsil etmediğu, öğretmenlerin de ilgi göstermediğu, evre desteğinin az oluŖu, imkânların kısıtlılığının yetersizliği gibi nedenlerle alıŖmalara katılımı yetersiz görmüŖlerdir. Benzer Ŗekilde; Gömlüksiz ve Kılınç (2015), tarafından yapılan alıŖmada; öğretmenlerin daha çok okul içi uygulama yaptıklarını, okul yönetimi,

çevre, öğrenci ve velilerin yapılan bu çalışmalara ilgisiz davrandığını, evrak işlerinin fazla olduğunu, zaman yetersizliği, fiziki imkânların yetersizliği, kurumlarla iletişim kuramama ve sınıfların kalabalık olmasından dolayı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaların daha etkili uygulanmasına ilişkin olarak öğretmenler; okul yönetiminin destek vermesi, okul-çevre işbirliğinin sağlanması, maddi kaynak ayrılması, çevrenin ihtiyacına göre etkinliklerin düzenlenmesi, kurumların destek vermesi, gönüllü katılımın sağlanması, hizmet içi eğitim verilmesi, öğrenci isteğini arttırıcı etkinlikler düzenlenmesi ve yeterli zaman ayrılmasının yapılan bu faaliyetlerin daha etkili olmasını sağlayacağını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Yiğit (2008), yaptığı çalışmada da öğretmenler ekonomik ve fiziksel imkânların artırılması, hizmet içi eğitim verilmesi, öğrencilerin kulüp çalışmalarında daha etkili bir şekilde yönlendirilmesi, öğretmenlere ek ders ücreti ödenmesi, çalışmaların yeterli şekilde denetlenmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır. Öğrencilerin kulüp çalışmalarına bazen düzeyinde katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler grupça yapılan görevleri tamamlamak için “ her zaman ” istekle çalıştıklarını belirtirken, öğretmenler öğrencilerin grup içerisindeki görevlerini “ bazen ” istekle yaptıklarını belirtmişlerdir. Şahin (1995), eğitsel kol çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin ve yöneticilerin velilerle sıkı bir işbirliği içinde olması, üniversitelerde, eğitici kol çalışmalarıyla ilgili uzman rehber öğretmenlerin yetiştirilmesi, diğer derslerde olduğu gibi ayrıca zaman ayrılması, eğitici kol çalışmaları için araç-gereçlerin sağlanması ve maddi olarak okulların desteklemesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerini kısmen uyguladıkları, konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, eğitici kol çalışmalarının öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Çakıroğlu (1998) yaptığı araştırmada eğitici kolların fiziki imkân ve malzeme yönünde yeterli olmadığı, toplantıların öğrencilere bilgi/beceri kazandırmadığı, toplantıların demokratik usullerle yapılmadığı, öğrencilerin aktifleşmediği, sonuçta eğitici kolların amacına uygun çalışmadıklarını ifade etmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanılarak okullarda sosyal kulüplerin amacına ulaşabilmesinde en üst seviyeye ulaşabilmek için eğitim paydaşlarının tümüne aşağıda belirtilen konular önerilebilir.

1- Öğretmenlerin ve yöneticilerin sosyal kulüp çalışmaları ile ilgili mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak projelerde yer almaları, yurt içi veya yurt dışı hizmet içi eğitimlere (kurs, seminer, konferans) katılmaları sağlanabilir.

2-Sosyal kulüp çalışmalarında konuların eğlendirici şekle getirilerek daha fazla öğrenci katılımı artırılabilir.

3-Öğrencilerin sosyal kulüplere aktif katılımı sağlanarak, hedeflenen amaçlara ulaşılması açısından sıkı denetim mekanizmalarıyla dönütler alınabilir.

4-Öğrenciler ilgi ve ihtiyaçlarına göre kulüp değiştirmek istediğinde sorumluluk kendilerinde olmak üzere yapılacak düzenlemeler onların kulüplerde daha aktif yer almasını sağlayıp, öğrencilerin de görüşleri alınabilir.

5-Okula yeni başlayan öğrencilere okula uyum sürecini hızlandırması için yapılacak etkinliklere yer verilmelidir. Öğrencilerin her sınıf seviyesinde bu çalışmalara katılmalarının artırılması onları düz bir eğitimden uzaklaştırıp farklı alanlarda da geliştirebilir.

6- Öğretmenlerin işlerini daha iyi yapabilmeleri ve sosyal kulüp faaliyetlerine daha fazla zaman ayırabilmeleri için okul içi ve sınıf içi fiziksel koşullar iyileştirilebilir.

7- Öğretmenlerin çalıştığı okullarda yöneticiler öğretmenlerin, kendilerini önemli ve değerli hissedecekleri etkinliklerde yer almalarını, alınacak kararlara katılmalarını arttırabilir. Öğretmenlere bir ders saati dışındaki etkinlikleri için farklı bir ücret verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akay, S. (2012), *Öğretmenlerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları Ve Bu Çalışmalarda Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Akkök, F. (2003). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi Öğretmen El Kitabı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Arslantaş, Ö. (1989). *İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bakırcıoğlu, R. (1988). *İlköğretim Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. Ankara: Bakırcıoğlu Yayınları.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Yönetimi, Nitelikli Okul*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *İlk ve Orta Dereceli Okul Öğretmenleri İçin Öğretimde İlke, Yöntem ve Teknikler*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1989). *Rehberlik*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (2000). *Okulda ders dışı etkinlikler*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Birtürk, H. (2015). *Okullarda Sosyal Kulüplerin İşlevselliği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Canbay, A. (2007). İlköğretim Okullarında Sosyal Etkinlikler ve Müzik Kulübünün Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 174.
- Çakıroğlu, H. (1998). *Rekreasyon Beden Eğitimi Dersi ve Diğer Dersler Açısından Okullarda Ders Dışı Faaliyetlerin Durumu Eğitsel Kollar ve Fonksiyonları*. Yayımlanmış (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, V. (2003). *Eğitimsel Liderlik*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Çınar, İ. (2012). *Öğrenci Kulüpleri ve Demokrasi Kültürü*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Demiralp, N. (2007). Coğrafya Eğitiminde Materyaller ve 2005 Coğrafya Dersi Öğretim Programı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, C.15,S.1, ss:373-384.
- Demirtaş, A. (1988). Temel Eğitimimizin Temel Sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51-63.
- Duruhan, K., & Demir, S. (2005). Resmi ve Özel İlköğretim Okullarındaki Eğitici Kol Çalışmalarının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (19), 175-185.
- Döş, İ. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Milli Eğitim. S.190, ss:71-91.
- Ekmekçi, R. (2013). *Spor Yönetimi*. Açıköğretim Yayınları.
- Erden, M. ve Akman, Y. , (1997). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Gömlüksiz, M. N. ve Kılınç, H. H. (2015) *Ortaokullarda Sosyal Kulüp Etkinlikleri Kapsamında Yapılan Toplum Hizmeti Çalışmalarına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri*. Turkish Studies, 10(3), 495-512.
- Gündüz, H. E. (1997) *Eğitici Kol Çalışmaları İle İlgili Öğretmen ve Yönetici Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güneş, Y (2013). *Meslek Liselerinde, Sosyal Etkinliklere Okul Yöneticilerinin Yaklaşımı*.(Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi
- Hesapçioğlu, M. (1994). *İnsan Kaynakları Yönetimi ve Ekonomisi*. İstanbul: BetaYayıncılık.
- Karaküçük, S. (1995). *Rekreasyon*. Ankara: Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Yayıncılık.
- Karaküçük, S. & Yetim A. (1999). “Okul Yöneticilerinin Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları” *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4-3, (51-62).
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karataş, S. (2003). Osmanlı Eğitim Sisteminde Batılılaşma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 231-242.
- Karlı, S. (2006) *İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Çalışmalarının Öğrencilerin Yöneticilik Niteliklerinin Gelişmesine Katkısı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, S. (2014). *Eğitim Biliminde Yenilikler*, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2789 Açık öğretim Fakültesi Yayını No: 1747, s. 2-30.
- Keskin, H. K. Ve Yapıcı, Ş. (2008). Başarılı ve Başarısız Öğrencilerin Kişilik Özellikleri ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri. *Kocatepe Üniversitesi Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi* ,C.1, S.1, ss: 20-32.
- Köktaş, K. Ş. (2004). *Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılbaş, G. (2000). “Adana İli Liselerinde Eğitsel Kol Çalışmalarının Durumuna İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşmeleri” *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(6), 1-20.
- Kılıçaslan, T. (2009). *Öğretmenlerin Eğitici Kulüp Çalışmalarına İlişkin Tutumları*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kır, E. ve Döş, İ. (2013). İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Sosyal Etkinlik ve Yönetimi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (12), 527-544.
- Kırdar, A. (2002). *İlköğretim Okulları I. Kademe Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterlik Düzeyi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kırkpınar, M. (2004). *Lise Son Sınıftaki Öğrencilerin Bos Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Araştırılması Muğla İli Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kısakürek, A. M. (1979). Çocuk ve eğitsel uğraşlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 53-59.
- Kiraz, E., Yurdakul, B., & Kiraz, M. (2002). *Ortaöğretim Kurumlarındaki Eğitsel Kol Etkinliklerinin Değerlendirilmesi*. Eğitim ve Bilim , 27 (126), 22-30.
- Kodaman, B. (1991). *Abdulhamit Devri Eğitim Hareketleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Koçinalı, A. (2008). *Kocaeli ili Gebze İlçesindeki Endüstri Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitsel Kulüplere Bakışı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Köktas S.K. (2004). *Rekreasyon Bos Zamanı Değerlendirme*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Köse, E. (2004). *İlköğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinlikler Tercih Etme Nedenleri*. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Köse, E. (2003). *İlköğretim Düzeyinde Ders Dışı Etkinliklerin Akademik Başarıya ve Okul Kültürünü Anlamaya Etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Polat, S.(2017). *Ortaokullarda Sosyal Kulüp Çalışmalarının Etkililiğine Yönelik Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Resmi Gazete, (2005). Milli Eğitim Bakanlığı İlk ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği, 25699.
- Resmi Gazete, (2017). Milli Eğitim Bakanlığı İlk ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği, 30090.
- Sağlam, A. ve Yayla, A. (2014). Sosyal Kulüplerde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Şahan, G. (1995). *İlköğretim Okullarında Eğitici Çalışmaların Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, Ç. (1995). *İlköğretim Okullarında Eğitici Çalışmaların Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şeker, R., Çınar, D. ve Özkaya, A. (2004). Çevresel Faktörlerin Üniversite Öğrencilerinin Başarı Düzeyine Etkileri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. İnönü Üniversitesi, Eğitimi Fakültesi, Malatya.

- MEB. (1983). İlkokul, Ortaokul ve Dengi Okulların Eğitimci Çalışmalar Yönetmeliği. *MEB Tebliğler Dergisi*.
- Mızıkacı, F. (2005). Avrupa Okulu ve Türkiye İçin Çıkarımlar. *Milli Eğitim Dergisi*.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve Öğretme* (1. Baskı). Ankara: Önder Matbaacılık.
- Özenci, S. (1997). *İlköğretimde Eğitimci Öğrenci Sosyal Kol Çalışmalarının Durumu*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgülven, İ. E. (1999). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Tan, H. , ve Baloğlu, M. (2006). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Teori ve Uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tetik, V. (2008). *Genel Liselerde Sosyal Etkinliklerin Uygulanmasında Okul Yöneticilerin Etkililiği*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tezbasaran, A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Gelistirme Kılavuzu*, TPD Yayınları, Ankara.
- Tezcan, M. (1993). *Boş Zaman Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Timurlenk, M. (1988), *İlköğretim Okullarında Eğitsel Kol Etkinliklerinin Yönetimi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Turhan, M. (1994). *Kültür Değişmeleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Otrar, M. (2009). *Ölçme ve Değerlendirme*. www.mustafaotrar.net [24.12.2017].
- Varış, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Yaman (2011).Rekreasyon Bağlamında Öğrenci Algılarına Göre Sosyal Kulüplerin İşlevselliği, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, (3), 35-48.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, C. (1999). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: ÖSYM yayınları*, Ankara
- Yiğit, N. (2008). *Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Öğrenci Kulüplerinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

EKLER

Ek1: Sosyal Kulüp Çalışmalarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Tutumları Ölçeği

Değerli Katılımcı,

Bu araştırmanın amacı hazırlamakta olduğum, “Sosyal kulüp çalışmalarına ilişkin yönetici ve öğretmen tutumları” konusundaki yüksek lisans tezi için bilimsel bilgi toplamaktır. Ölçekte üç bölüm mevcuttur. Birinci bölümde kişisel durumunuzla ilgili, ikinci bölümde Sosyal kulüp çalışmalarına ilişkin yönetici-öğretmen tutumları ölçeği üçüncü bölümde ise yapılandırılmamış soru bulunmaktadır. Elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Lütfen aşağıdaki soruların hiçbirisini boş bırakmadan yanıtlayınız. Sonuçlar toplu olarak değerlendirileceğinden isim yazmanıza gerek yoktur. Bu araştırmaya desteğinizden dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Cengiz VURAL

Sabahattin Zaim Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Aşağıda kişisel durumunuza uygun olan seçenekleri işaretleyerek boşlukları doldurunuz.

1. Yaşınız:	☐ 20-24	☐ 25-29	☐ 30-34	☐ 35 ve üzeri
2 Cinsiyetiniz:	☐ Erkek	☐ Kadın		
3. Medeni Haliniz:	☐ Evli	☐ Bekar		
4. Mezuniyet Durumunuz :	☐ Lisans	☐ Lisans Üstü		
5. Çalıştığınız okul türünüz:	☐ Lise	☐ Orta Okul		
6. Göreviniz :	☐ Branş Öğretmen	☐ Meslek Öğretmeni	☐ Yönetici	
7. Meslek hayatınızda kaç yıl Sosyal Kulüp çalıştırdınız: :	☐ 1-5	☐ 6-10	☐ 11-15	☐ 16 ve üzeri
8. Meslek hayatınızda kaç farklı Sosyal Kulüp çalıştırdınız:	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4 ve üzeri
9.. Meslekteki kaçınıcı yılınız:	☐ 1-5	☐ 6-10	☐ 11ve üzeri	
10, Halen bulunduğunuz okulda kaç yıldır görev yapmaktasınız?	☐ 1-3	☐ 4-6	☐ 7-9	☐ 10 ve üzeri
11. Genel olarak okulunuzun imkânları hakkındaki kanaatiniz:	☐ Zayıf	☐ Orta	☐ İyi	

2-Sosyal Kulüp Çalışmalarına İlişkin Öğretmen Tutumları Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1-Kulüp çalışmaları, öğrencilerin sosyal gelişimlerine katkı yaptığını düşünüyorum					
2-Kulüp faaliyetleri okulunuzun tanıtılmasında etkilidir.					
3-Sadece istekli öğrenciler alınsa faaliyetlerin kalitesi artar					
4-Bir ders saatinde öğrenciyle yeterince iletişim ve etkileşim olmuyor					
5-Kulüp çalışmalarının öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine dönük olmadığını düşünüyorum					
6-Karar alırken öğrencilerin fikirlerini dikkate alırım					
7-Kulüplerde kontrol yok					
8-Öğretmenler kulüplerde kendilerinden ne beklediğini bilmiyor.					
9-Kulüp çalışmaları öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade edebilmelerini sağlıyor.					
10-Öğrencileri kulüplere yönlendirirken rehber öğretmenlerle işbirliği yaparım					
11-Dönem başında evrak, rapor ve faaliyetlerin çoğunu internetten indiriyorum					
12-Karar vermem gerektiğinde beni en az yoracak bir kulüp seçerim					
13-Ekstra çalışmalar ücretlendirilirse çalışmalarda daha fazla gayret gösteririm					

14-Kulüp çalışmaları öğrencileri araştırma yapmaya yönlüyor.					
15-Bütün kulüpleri ve faaliyet alanlarını sınıfıma iyice tanıtmaya özen gösteririm					
16-Kulüp çalışmaları için sadece istekli öğrenciler alınmalıdır.					
17-Kulüp çalışmalarına velilerin de ilgi göstermesi için çalışmalar yapmak gerekir.					

3-Öğretmenlerin yapılan çalışmalara öğrenci katılımının yeterliliğine ilişkin görüşleri;

"Öğrencilerin yapılan çalışmalara ilişkin katılımlarını yeterli buluyor musunuz? Neden?"

** Ölçeklerin tüm verileri verilmeyerek kısaltma yoluna gidilmiştir. Detaylı bilgi için; <https://tez.yok.gov.tr/>, kimyacituncayhoca@gmail.com ve hhkilinc@nevsehir.edu.tr adreslerinden ölçeklerin tamamına ulaşabilirsiniz.

Ek2: Özgeçmiş**KİŞİSEL BİLGİLER**

Adı Soyadı:	Cengiz VURAL
Doğum Yeri:	Kilis
Doğum Yılı:	1981
Medeni Hali:	Evli

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

İlkokul	1987-1991	Hürriyet İlkokulu/Şahinbey/GAZİANTEP
Ortaokul	1992-1994	Adil Ceydeli Ortaokulu/ GAZİANTEP
Lise	1995-1998	Şehit Şahin Lisesi/ GAZİANTEP
Lisans	2004-2007	Gaziantep Üniversitesi BESYO- Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü

MESLEKİ BİLGİLER

2008-2012	:	Tekirdağ Kapaklı Çok Programlı Lisesi
2013-2016	:	Tekirdağ Çerkezköy Pakize Narin Anadolu Lisesi
2017-	:	Tekirdağ Kapaklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Ek3: Araştırma Valilik İzni Olur

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 43996270/44/12085316
Konu : Anket Uygulaması

10/08/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :Çerkezköy İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 02/08/2017 tarih ve 600517.12.903.99/11684821 sayılı yazısı.

İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı Öğrencisi Cengiz VURAL'ın "Yönetici ve Öğretmenlerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları" başlıklı tez çalışmasında, Aşağıda İlçesi ve isimleri belirtilen okullarda okul yöneticilerine ve öğretmenlere yönelik anket uygulama isteği, ilgi yazı ile Müdürlüğümüze bildirilmiştir.

Söz konusu araştırma uygulaması, Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş olup anketin uygulanmasında bir sakınca görülmediği, yapılacak çalışmalar sonucunda hazırlanacak raporun Müdürlüğümüze gönderilmesinin uygun olacağı bildirilmiştir.

Bu kapsamda onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen, uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan anket sorularının eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde, okul müdürlerinin koordinesinde ve kontrolünde, gönüllülük esas olmak kaydıyla aşağıda ilçesi ve isimleri belirtilen okullarda okul yöneticilerine ve öğretmenlere yönelik olarak, Millî Eğitim Bakanlığının 2012/13 sayılı "Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinkeri" konulu genelgesine göre gerçekleştirilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olurlarınıza arz ederim.

Fuat Asım ARVAS
İl Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
10/08/2017

Suat YILDIZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 43996270/44/12244407
Konu : Anket Uygulaması

14.08.2017

.....İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi :Çerkezköy İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 02.08/2017 tarih ve 11684821 sayılı yazısı.

Çerkezköy İlçesi Pakize Narin Anadolu Lisesi müdür yardımcısı olarak görev yapan, İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı öğrencisi Cengiz VURAL'ın "Yönetici ve Öğretmenlerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları" konulu proje çalışmasında kullanılmak üzere, Çerkezköy ve Kapaklı İlçelerinde belirtilen okullarda okul yöneticilerine ve öğretmenlere yönelik anket uygulama isteği ile ilgili Valilik Makamının 10/08/2017 tarih ve 12085316 sayılı oluru ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Ersan ULUSAN
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:
-Valilik Oluru ve Eki (5 Sayfa).

DAĞITIM:
-Çerkezköy İlçe MEM.
-Kapaklı İlçe MEM.

T.C.
KAPAKLI KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 41471683-44-E.12332501

16.08.2017

Konu : **Anket Uygulaması**

-----MÜDÜRLÜKLERİNE

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 14.08.2017 tarih ve /44/12244407 sayılı yazısı.

Çerkezköy İlçesi Pakize Narin Anadolu Lisesi müdür yardımcısı olarak görev yapan, İstanbul Sebattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı öğrencisi Cengiz VURAL'ın "Yönetici ve Öğretmenlerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları" konulu proje çalışmasında kullanılmak üzere, İlçemizde ekli listede belirtilen okullarda okul yöneticilerine ve öğretmenlere yönelik anket uygulama çalışması yapılacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Nevzat ÇUVALCIOĞLU
İlçe Milli Eğitim Müdür V.

Ek:
1-İlgi yazı ve eki (3 sayfa)

DAĞITIM:

Kapaklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,
Şehit Kadir Dadaş Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,
Kapaklı Anadolu Lisesi,
Kapaklı İmam Hatip Anadolu Lisesi,
Yıldızkent Ortaokulu,
Kapaklı Gazi Ortaokulu,
Kapaklı Cumhuriyet İlkokulu,
Kapaklı Belediyesi Ortaokulu.

Strateji Geliştirme Bölümü/Adres: Cumhuriyet Mahallesi Mithat Paşa Cad. No:14 Kapaklı / TEKİRDAĞ 59510
Tel: (0282) 717 43 25 - Dahili (16-18) Fax: (0282)717 31 62 Bilgi için : D.ASLAN-Memur
e-mail:kapakli59@meb.gov.tr

Öz evrak güvendi elektronik imzalı mektuplar için: <https://evrakorgu.meb.gov.tr/adres/index> 8400-5765-3658-9523-2188 karta ile yapılabılır.

Ek4: Tez Araştırma Ölçeği İzni

Re: Tez Araştırması İzni Hakkında

Tuncay Hoca <kimyacituncayhoca@gmail.com>

Yanıtla

16.5.2017 (Sal), 02:49

Siz

Kullanın hocam

3 Mayıs 2017 Çarşamba tarihinde, cengiz vural <cengizvural1903@hotmail.com> yazdı:

İyi günler Tuncay Hocam, mailinizi Marmara Üniversitesi Dr. Mustafa OTRAR hocamdan aldım. Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi öğrencisiyim. Tez konum olarak okullarda Sosyal Kulüplerin seçiminde Yönetici ve Öğretmen Tutumlarını araştırıyorum. Tezimde Tutum Ölçeğinizi kullanmak istiyorum. Şimdiden yardımlarınız için çok teşekkür ederim. Telefon numaram 05064779654 Cengiz VURAL

Re: Tez Araştırması İzni Hakkında

HK

Hasan Hüseyin Kılınç <hhkilinc@nevsehir.edu.tr>

Yanıtla

23.5.2017 (Sal), 13:08

Siz

Merhaba Hocam,

Yapmış olduğum çalışmayı, yapacağınız çalışmada kullanabilirsiniz.

Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin Kılınç

cengiz vural <cengizvural1903@hotmail.com> şunları yazdı (20 May 2017 23:51):

Değerli hocam,Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi öğrencisiyim.Tez konum olarak okullarda Sosyal Kulüplerin seçiminde Yönetici ve Öğretmen Tutumlarını araştırıyorum.Tezimde ORTAOKULLARDA SOSYAL KULÜP ETKİNLİKLERİ KAPSAMINDA YAPILAN TOPLUM HİZMETİ ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ tezinizin ölçeğini araştırmamda kullanmak istiyorum.Şimdiden yardımlarınız için çok teşekkür ederim.Telefon numaram 05064779654 Cengiz VURAL Çerkezköy/Tekirdağ

Ek5. Sosyal Kulüpler İle İlgili Güncel Mevzuat

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; her tür ve seviyedeki resmî ve özel örgün ve yaygın eğitim kurumlarında; öğretim programlarının yanında öğrenci ve kursiyerlerde özgüven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya, millî, manevî, ahlaki, insanî ve kültürel değerleri kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ve toplum hizmeti kapsamındaki sosyal etkinliklerin usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; her tür ve seviyedeki resmî ve özel örgün ve yaygın eğitim kurumlarında; öğretim programlarının yanında bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif alanlarda öğrenci kulübü ve toplum hizmeti kapsamındaki sosyal etkinliklere ait usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Kulüp temsilcisi: Öğrenci kulübü çalışmalarını danışman öğretmen ile birlikte yürütmek üzere üye öğrencilerin aralarından seçtiği öğrenciyi,

b) Öğrenci kulübü: Öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda eğitim kurumu içi ve dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan grubu,

c) Sosyal etkinlik: Öğretim programlarının yanında bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları ile bu kapsamdaki diğer etkinlikleri,

d) Sosyal Etkinlik Modülü: Sosyal etkinlikler kapsamında öğrencilerin seçtiği/seçildiği öğrenci kulübünün, katıldığı toplum hizmetlerinin, yaptığı çalışmaların ve bunlara ilişkin verilen belgelerin işlendiği e-Okul sistemi içinde yer alan modülü,

e) Sosyal etkinlik dosyası: Öğrencinin katılmış olduğu sosyal etkinliklere ait bilgi ve belgelerin tutulduğu dosya,

f) Sosyal etkinlikler kurulu: Sosyal etkinlikleri planlamak ve yürütülmesini koordine etmek amacıyla oluşturulan kurulu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İlkeler, Sosyal Etkinlikler Kurulu ve Görevleri

İlkeler

MADDE 5 – (1) Eğitim kurumlarında yürütülecek tüm sosyal etkinlikler 1739 sayılı Kanunda yer alan Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkelerine uygun olarak düzenlenir.

(2) Sosyal etkinlik çalışmalarında; öğrencilerin gelişim seviyeleri, ilgi, istek, ihtiyaç ve yetenekleri göz önünde bulundurulur.

(3) Sosyal etkinlik çalışmaları, öncelikle ders saatleri dışında uygulanır. Bu çalışmalar zorunlu hâllerde ders saatleri içinde de uygulanabilir.

(4) Sosyal etkinlik çalışmaları, öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları kapsamında yürütülür.

(5) Her öğrenci, en az bir sanat veya spor dalında beceri kazanacak şekilde uygun bir öğrenci kulübü ile ilişkilendirilir ve bu kulübün çalışmalarına katılır.

(6) Sosyal etkinlikler kapsamında yürütülen bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezlerinden de yararlanır.

(7) Sosyal etkinlik çalışmalarının planlanmasında eğitim kurumu bölgesinde bulunan gençlere yönelik faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılabilir.

(8) Sosyal etkinliklerle ilgili gelir-gider iş ve işlemleri okul aile birliği tarafından yürütülür.

Sosyal etkinlikler kurulu ve görevleri

MADDE 6 – (1) Sosyal etkinlikler kurulu, eğitim kurumu müdürünün veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında, öğretmenler kurulunda danışman öğretmen olarak belirlenen öğretmenler arasından eğitim kurumu müdürünün belirlediği üç öğretmen, öğrenci kulübü temsilcilerinin kendi aralarından seçecekleri iki öğrenci ile okul-aile birliğince belirlenen bir veliden oluşur. Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan eğitim kurumlarında, bu etkinlikler mevcut öğretmen/öğretmenlerle eğitim kurumunun imkânları dâhilinde yürütülür.

(2) Kurul, eğitim kurumunda bir eğitim ve öğretim yılı içerisinde yapılacak sosyal etkinliklerle ilgili iş ve işlemleri eylül ayında planlar, ekim ayından itibaren yürütür.

(3) Kurul, eylül ayında yapılmış olan planlamaya ek olarak eğitim ve öğretim yılı içerisinde değişen ve gelişen şartlara, oluşan istek ve ihtiyaçlara göre sosyal etkinliklerle ilgili yeni planlamalar yapabilir ve kararlar alabilir.

(4) Sosyal etkinlikler kurulunun etkinliklerle ilgili planlama ve kararları, eğitim kurumu müdürünün onayından sonra yürürlüğe girer.

(5) Kurul, sene başı öğretmenler kurulunda belirlenen anılacak ya da kutlanacak belirli gün ve haftaların öğrenci kulüplerine dağılımını, hangilerinin sınıf içi, sınıflar arası, eğitim kurumu düzeyinde ya da eğitim kurumu dışında gerçekleştirileceğine yönelik planlanmayı yapar ve eğitim kurumu müdürünün onayına sunar.

(6) Kurul, sosyal etkinliklerin verimli bir şekilde yürütülmesi için danışman öğretmenler, öğretmenler, öğrenciler, gönüllü veliler ve diğer ilgililerle iş birliği yapar.

(7) Kurulun sekretarya işleri eğitim kurumu müdürlüğüne yürütülür.

(8) Kurul tarafından yapılan iş ve işlemler, öğretmenler kurulu toplantılarında değerlendirilir.

(9) Kurul, sosyal etkinlik başarı belgesi verilecek öğrencileri belirler, buna ilişkin listeyi eğitim kurumu müdürünün onayına sunar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sosyal Etkinlikler

Sosyal etkinliklerin alanı

MADDE 7 – (1) Eğitim kurumlarında öğrencilerde özgüven ve sorumluluk duygusu geliştirmek, öğrencileri şiddet ve zararlı alışkanlıklardan korumak, öğrencilere yeni ilgi alanları ve beceriler kazandırmak, öğrencilerin yeteneklerini sergilemesine imkân vermek, millî, manevî ve kültürel değerleri yaşatmak, yaygınlaştırmak ve bu değerlerin yeni nesillere aktarımını sağlamak, öğrencilerde gönüllülük bilincini özendirmek, engellilik, yaşlılık, insan ve çocuk hakları ile toplumsal cinsiyet eşitliği konularında farkındalık oluşturmak amacıyla bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda sosyal etkinlik çalışmaları yapılır.

(2) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmaları kapsamında; yarışma, tören, mezuniyet günü, tanıtım günü, anma günü, yayın, müzik, halk oyunu, tiyatro, kampanya, ziyaret, gösteri, şenlik, şiir dinletisi, turnuva, konferans, panel, sempozyum, imza günü, fuar, sergi, kermes, gezi, proje hazırlama ve benzeri etkinlikler ile okul içi izcilik ve gençlik kampları faaliyetleri ile sportif yarışmalar yapılabilir.

(3) Çalışmalara katılan öğrencilere Sosyal Etkinlik Katılım Belgesi (EK-1), çalışmalarda üstün gayret gösteren öğrencilere Sosyal Etkinlik Başarı Belgesi (EK-2), öğretmen, veli, katkı sağlayan kişi, üniversite, kurum ve kuruluşlara ise eğitim kurumu müdürü tarafından Sosyal Etkinlik Teşekkür Belgesi (EK-3) verilir. Sosyal Etkinlik Başarı Belgesi alan öğrenciler, okul-aile birliği imkânları ölçüsünde ayrıca ödüllendirilebilir.

(4) Halk eğitim merkezleri, meslekî eğitim merkezleri ile açık öğretim okullarında bu etkinlikler isteğe bağlı olarak düzenlenebilir.

(5) Açık öğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerden ortaokul seviyesinde olanlar 15 yaşını, ortaöğretim seviyesinde olanlar 18 yaşını tamamlamamış olmak kaydıyla aynı düzeydeki istediği bir örgün eğitim kurumunda, yüz yüze eğitim alanlar ise bu eğitimi aldıkları eğitim kurumlarında isteğe bağlı olarak sosyal etkinliklere katılabilirler. Eğitim kurumlarında, sosyal etkinlikler kapsamında oluşturulan her bir kulüp için en fazla iki kontenjan kullanılır. Sosyal etkinliklere katılanların, olumsuz

bir fiil ve davranışı sosyal etkinlikler kurulunca tespit edilmesi ve buna ilişkin düzenlenecek rapora bağlı olarak eğitim kurumu müdürlüğünce bu öğrencinin sosyal etkinliklere katılımı iptal edilir.

(6) Sosyal etkinlik çalışmalarında görev alacaklardan sertifika sahibi olanlara öncelik verilir.

Öğrenci kulübü ve çalışma esasları

MADDE 8 – (1) Eğitim kurumlarında, Öğrenci Kulüpleri Çizelgesindeki (EK-4) öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerle çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleri ve öğrencilerin istekleri de dikkate alınarak eğitim kurumunun türü, imkân ve şartları ölçüsünde öğretmenler kurulu kararıyla farklı öğrenci kulüpleri de kurulabilir.

(2) Öğrenci kulübüyle ilgili sosyal etkinliklerin planlanması ve yürütülmesi, danışman öğretmenin gözetim ve sorumluluğunda öğrencilerce gerçekleştirilir.

(3) Öğrenci kulüplerinin amaçları, çalışma esasları ve tanıtımına yönelik açıklamalar, eğitim kurumu yönetimi, sosyal etkinlikler kurulu, danışman öğretmenler ve sınıf/şube rehber öğretmenlerince yapılır.

(4) Her öğrencinin en az bir kulübe üye olması zorunludur.

(5) Öğrencinin seçtiği kulüp, yaptığı çalışmalar ve belgeleri, e-Okul sisteminde yer alan Sosyal Etkinlik Modülüne işlenir.

(6) Kulüp çalışmalarıyla ilgili giderler; okul-aile birliği, gönüllü kişi, kurum veya kuruluşlarca yapılan aynî ve nakdî bağış yoluyla karşılanabilir.

(7) Öğrencinin kulüp üyeliği, kulübe seçildiği öğretim yılıyla sınırlıdır. (<http://www.resmigazete.gov.tr/...>)